

Samopoštovanje je polazna osnova

Ovoga je tjedna, 16. studenoga, obilježen Međunarodni dan tolerancije. Prema Deklaraciji UN-a ustanovljenoj 1995. godine u Parizu, tolerancija je prihvaćanje činjenice da »ljudska bića, prirodno različita po izgledu, položaju, govoru, ponašanju i vrijednostima, imaju pravo živjeti i biti to što jesu«. Tim povodom, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava po prvi put je organiziralo zajednički sastanak s predsjednicima novoizabranih vijeća nacionalnih manjina u Srbiji. Teme sastanka odnosile su se na prioritete i izazove u djelovanju vijeća nacionalnih manjina, ulogu Ministarstva u funkcioniranju nacionalnih vijeća, primjere dobre prakse u vođenju nacionalnih vijeća, koncipirani su strateški okvir i financijski planovi.

Sastanku, koji se održavao od ponedjeljka do srijede na Kosmaju, prisustvovao je i predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća Darko Sarić Lukendić te ćemo, pretpostavljamo, od njega saznati više o tome što je zaključeno – kakvi su strateški i financijski okviri zacrtani, što su preporuke sa skupa.

Naravno, upućene su i prigodne poruke u povodu Dana tolerancije, među ostalim, pokrajinska tajnica za informacije i predsjednica Slovačkog nacionalnog vijeća Ana Tomanova-Makanova je poručila kako je polazna osnova za zajednički život i prihvaćanje različitosti da poštuješ samog sebe. Da poštuješ standarde, principe i identitet svoje nacionalne zajednice, pa ćeš onda zasigurno znati cijeniti i sve druge. Ovoj se poruci nema što prigovoriti. Možemo je samo parafrazirati i poručiti – budi to što jesi, pa ćeš i druge znati cijeniti takve kakvi jesu.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Stigli udžbenici za učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku
OKAŠNJELO RJEŠENJE UZ PUNO PERIPETIJA.....9

REPORTAŽA

Čantavir

NEZAPOSLENOST NAJVEĆI PROBLEM.....14-17

TEMA

Pečuški susret predsjednika HNV-a Slavena Bačića i predsjednika HDS-a Miše Heppa

KAKO DO HRVATSKOGA ŠKOLSKOG CENTRA U SRBIJI....28-29

INTERVJU

Ivan Kovačić, predsjednik Vukovarskih branitelja Domovinskog rata Vukovar 91. i bivši logoraš

KRAJNJE JE VRIJEME DA NETKO PRIZNA AGRESIJU.....12-13

SUBOTICA

Zelenoj fontani potrebna je potpuna rekonstrukcija

CURI KUBIK VODE NA SAT19

DOPISNICI

Nogometnim turnirom obilježena treća obljetnica postojanja Društva hrvatske mladeži Zemuna

POBJEDNICIMA MEDALJE, SVIMA DRUŽENJE.....25

Gosti iz Sesevskog Kraljevca priredili kulturno-umjetnički program u Somboru i Sonti

UGODNO ZA UHO I LIJEPO ZA OKO.....27

KULTURA

U Zagrebu održan sajam knjiga i učila

VOJVOĐANSKI HRVATI NA INTERLIBERU.....32-33

SPORT

Zoran Kalinić, predsjednik stolnotenisačkog saveza Srbije

SUBOTICA U CENTRU EUROPSKOG PING PONGA.....47

OBILJEŽEN IZLAZAK 400. BROJA TJEDNIKA »HRVATSKA RIJEČ«

Doći do većeg broja čitatelja

Za dva i pol mjeseca bit će osam godina od kako je obnovljen informativno-politički tjednik »Hrvatska riječ«, a nedavno je izišao 400. broj toga glasila hrvatske manjinske zajednice u AP Vojvodini. Tom je prigodom u sjedištu Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici priredjen domjenak kojemu su, osim djelatnika i suradnika lista, nazočili i dužnosnici HNV-a, hrvatskih institucija i udruga, diplomacije, te DSHV-a.

Ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* ocijenio je kako se list i koncepcijom i izgledom mijenjao, ali da je uvijek pisao u interesu hrvatske manjinske zajednice.

»Nas u budućnosti očekuju promjene u financiranju koje se najavljuju iz Pokrajinskog tajništva za informacije i Ministarstva kulture. Iskreno se nadam da te promjene neće biti poput onih koje su provedene u manjinskim medijima onih nacionalnih zajednica

koje žive u središnjoj Srbiji. Nadam se da će prijenos ovlasti spriječiti da dođe do prevelikih promjena u manjinskim ustanovama u Vojvodini i da će vlast u Vojvodini i dalje imati senzibiliteta za manjine kao što

Subotici *Ljerka Alajbeg* je istaknula kako je Hrvatska riječ sadržajno i tehnički respektabilan list, te izrazila žaljenje što ne stiže do većeg broja hrvatskih kućanstava. »Mislim da je to osnovno na čemu treba pora-

se listom mogu slati poruke hrvatskoj zajednici i tako se ona može ohrabriti. Mislim da je upravo to ohrabrenje hrvatske zajednice pretežna djelatnost ovoga lista i to bi trebala ostati i u budućnosti«, rekla je konzulica, dodavši kako treba raditi na tome da »Hrvatska riječ« bude financirana u istoj mjeri kao i tjednici nekih drugih nacionalnih zajednica koje imaju sličan broj pripadnika. Predsjednik HNV-a dr. *Slaven Bačić* je istaknuo kako tjedniku predstoji »bitka za srca i umove« svojih čitatelja. »Lako se može tiskati još primjeraka, ali ti primjerci trebaju naći put do domova svih nas. To, opet, nije administrativni put – da se kupuje ili dijeli, već da se što više članova naše zajednice prepozna po temama i načinu na koji su one obrađene, kao i po odnosu prema pripadnicima zajednice. U svakom slučaju, to ne umanjuje ono što je dosad postignuto«, rekao je Bačić.

je to bilo i do sada, a koji je bio na višoj razini od onoga u središnjoj Srbiji«, rekao je Karan. Generalna konzulica RH u

Subotici, jer svatko tko čita tjednik, osim što može saznati o aktivnostima unutar zajednice, može i puno toga naučiti. Ovim

Unaprijediti način financiranja

Razmatranje mogućnosti uvođenja učinkovitijeg i svrhovitijeg sustava financiranja aktivnosti ustanova i udruga nacionalnih zajednica u Vojvodini u području kulture, posebice od strane lokalnih samouprava, bila je tema sastanka pokrajinske pučke pravobraniteljice *Aniko Muškinje-Hajnrh* i njezine zamjenice za zaštitu prava nacionalnih manjina *Eve Vukašinović*, s ravnateljima pokrajinskih zavoda za kulturu nacionalnih zajednica u Vojvodini, održanog 10. studenoga u Novom Sadu.

Prilikom obilaska naseljenih mjesta u Vojvodini u kojima značajan dio stanovništva čine pripadnici manjinskih nacionalnih zajednica, tijekom 2010. godine uočeno je kako u lokalnim zajednicama postoje poteškoće u osiguravanju novca od strane lokalne samouprave za financiranje funkcioniranja i aktivnosti udruga koje se bave očuvanjem tradicije i kulture manjinskih nacionalnih zajednica, odnosno, ostvarivanje drugih prava ovih zajednica zajamčenih relevantnim međunarodnim i domaćim propisima.

Nakon što ravnatelj zavoda za kulturu nacionalnih zajednica u Vojvodini instituciji Pokrajinskog ombudsmana dostave svoje prijedloge, lokalnim samoupravama u APV bit će upućene službene preporuke za unaprijeđenje sustava financiranja aktivnosti ustanova i udruga nacionalnih zajednica u Vojvodini u području kulture.

Uz pokrajinsku pučku pravobraniteljicu i njezinu zamjenicu za zaštitu prava nacionalnih manjina, na sastanku su bili nazočni: zamjenik zaštitnika građana za prava nacionalnih manjina prof. dr. *Goran Bačić* i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Mađara *Jenő Hajnal*, Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka *Milina Sklabinski*, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* i Zavoda za kulturu vojvođanskih Rusina *Miroslav Keveždi*.

Početkom prosinca izaslanstvo Vukovarsko-srijemske županije dolazi u posjet Subotici

Izaslanstvo Vukovarsko-srijemske županije te predstavnici tamošnje srpske zajednice posjetit će početkom prosinca Suboticu u cilju uspostave čvršće suradnje institucija dviju država, kazao je za hrvatski program Radio Subotice predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petar Kuntić* nakon povratka sa svečane sjednice Vukovarsko-srijemske županije, koja je prošlog tjedna održana u Vukovaru.

Tom će prilikom visoki gosti iz ove županije posjetiti Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Hrvatsku riječ i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, a ragovarat će se,

Ubaštinjenje u književnost matičnog naroda

Ogranak Matice hrvatske u Vinkovcima i Hrvatska matica iseljenika – Podružnica Vukovar prošloga su petka bili domaćini predstavljanja djelovanja i izdanja Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« u Vinkovcima. Predstavljajući govornike, predsjednik Matice hrvatske Vinkovci doc. dr. sc. *Dražen Švagelj* je kazao kako »oni čine sve ono što je moguće kako bi hrvatska baština na tim prostorima ostala i opstala i prenijela se na sljedeće generacije. To nije nimalo jednostavno i vjerojatno je nama iz naše perspektive puno toga i teško razumjeti i dosegnuti i vjerojatno samo oni koji tamo žive 24 sata znaju kako je to«.

Ravnatelj ustanove *Ivan Karan* govorio je o radu i djelovanju ustanove, odgovorna urednica tjednika *Jasminka Dulić* govorila je o tjedniku te podlistcima »Hrcko« i »Kužiš«, a urednik nakladničke djelatnosti *Milovan Miković* predstavio je časopis »Klasje« i pojedina izdanja s naglaskom na netom objavljenom kapitalnom ostvarenju dr. *Matije Evetovića* »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata«.

Nakon izlaganja uslijedio je razgovor o izdanjima, nakladi i interesu publike za izdanja »Hrvatske riječi«. Na pitanje na koji način Republika Hrvatska institucionalno pomaže ustanovu, ravnatelj *Karan* je kazao kako najviši hrvatski dužnosnici kada dolaze u Srbiju usput posjete i Hrvate u Srbiji i zainteresirani su saslušati njihove probleme i na tome se sve i završi,

Jasminka Dulić, Ivan Karan, Milovan Miković i Dražen Švagelj

te je pojasnio kako on smatra da MVPEI preko svojih činovnika u Generalnom konzulatu i Veleposlanstvu treba pružiti informacije kakvo je stanje kod nas, »a mi očekujemo da kad nas zovu ne pričamo kako je kod nas, nego da vidimo kako nam se može pomoći«.

»Osobno sam uputio pismo Ministarstvu kulture u kojemu sam pojasnio kako se mi, Hrvati u Srbiji, smatramo dijelom hrvatskog kulturnog prostora i vrlo često to kažemo, ali čelnici hrvatske države takvo mišljenje ne dijele«, dodao je *Karan*. Konkretizirao je to time da Hrvati iz Srbije ne mogu sudjelovati na natječajima Republike Hrvatske za izdavanje knjiga i

sada šest knjiga u nakladi NIU Hrvatska riječ rasprodano, te se pripremaju druga izdanja tih djela. »Nastojimo, na sve moguće načine, ono što je stvaralaštvo, ili znanost, odnosno baština, u što većoj mjeri integrirati u pjesništvo, književnost, umjetnost i znanost matičnog naroda. Želimo utrti put za kritičku recepciju naših djela i periodike. Hoćemo pokazati kako ono što radimo nije samo puka priča o jednoj manjini koja se bori za opstanak, već da su autori iz te manjine, poput primjerice *Ante Jakića* i mnogih drugih još, mlađih pogotovu, u stanju stvarati vrhunska umjetnička dijela, za koja smatramo da ih s razlogom treba ubaštiniti u književnost matičnog naroda.«

»Mi Hrvate u Vojvodini i dalje doživljavamo kao dio živog hrvatskog korpusa i smatramo ga vitalnim dijelom hrvatskog naroda«, kazao je dr. sc. *Švagelj*, te je izrazio nadu da će se suradnja nastaviti i da će u budućnosti biti i zajedničkih projekata i međusobnog predstavljanja i razmjene te su gostima uručena izdanja Matice hrvatske iz Vinkovaca.

H. R.

među ostalim, o financiranju dvoje studenata, pripadnika hrvatske zajednice iz Vojvodine, od strane Vukovarsko-srijemske županije. Riječ je, kaže *Kuntić*, uglavnom o poljoprivrednim i ekonomskim smjerovima.

Izaslanstvo hrvatskog Ministarstva kulture u ZKVH-u

Izaslanstvo Ministarstva kulture Republike Hrvatske na čelu s ravnateljicom Uprave za kulturni razvitak mr. sc. *Brankom Šulc* posjetilo je prošloga tjedna, 9. i 10. studenoga, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u Subotici, navodi se u propćenju ZKVH-a.

Ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov* tom je prigodom upoznao goste sa stanjem i prilikama u području kulture Hrvata u Vojvodini te s dosadašnjim aktivnostima Zavoda. Gosti su poseban interes očitovali za temu zaštite kulturnih dobara, radi čega su i posjetili jedan broj crkvenih objekata u Bačkoj i Srijemu.

Uz mr. sc. *Branku Šulc* u izaslanstvu su bili i glavna konzervatorica za pokretna kulturna dobra u Ministarstvu *Ranka Saračević-Würth*, zatim pomoćnik ravnatelja Hrvatskog restauratorskog zavoda *Mario Braun* i pročelnik Konzervatorskog odjela MK u Požegi dr. sc. *Žarko Španiček*.

U četvrtak sjednica Skupštine AP Vojvodine

Za četvrtak, 25. novembra, zakazana je sjednica Skupštine Vojvodine, na kojoj će biti razmatrano izvješće o izvršenju pokrajinske skupštinske odluke o proračunu APV za 2010. godinu u razdoblju siječanj-rujan. Na dnevnom redu sjednice bit će i prijedlog o osnivanju Vojvođanskog simfonijskog orkestra, Akcijski plan politike za mlade za razdoblje 2010.-2014. i raspodjela dobiti za 2009. godinu JP »Vojvodinašume« Petrovaradin.

Bolje veze s Hrvatima u inozemstvu

Vlada Republike Hrvatske još je proljetos osnovala povjerenstvo za izradu prijedloga strategije i zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, imajući u vidu kompleksnost i političko značenje uređivanja odnosa Republike Hrvatske kao matične države s Hrvatima koji žive izvan Republike Hrvatske. Kako se navodi u izrađenom prijedlogu ovog strateškog dokumenta, Vlada Republike Hrvatske želi ovom strategijom djelotvorno povezati cijelo hrvatsko društvo i Hrvate izvan Republike Hrvatske u ostvarivanju cilja hrvatskog kulturnog zajedništva, kroz skup kulturnih i drugih društvenih djelatnosti bitnih za očuvanje i jačanje hrvatskog identiteta i prosperiteta.

Javna rasprava o prijedlogu strategije je u tijeku, a u nju su uključeni i Hrvati izvan Republike Hrvatske. Mišljenja, primjedbe i prijedloge o dokumentu dostavile su Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici i institucije hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji. U javnu se raspravu uključilo Hrvatsko nacionalno vijeće primjedbama koje su uputile hrvatske udruge na zahtjev HNV-a, koje je sublimirao predsjednik Vijeća dr. *Slaven Bačić*, uz dodatne svoje primjedbe, kao i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

SURADNJA POSREDNA, ALI I NEPOSREDNA

U prijedlogu strategije isti-

će se kako se područja djelovanja strategije, kroz unutarnju i vanjsku politiku, odnose na kulturu i umjetnost, očuvanje hrvatskog jezika, obrazovanje, znanost, školstvo i sport, zdravstvo, gospodarsku i regionalnu suradnju, medije, demografiju, itd. Kao misija navodi se da Republika Hrvatska ovom strategijom nastoji osigurati primjerene materijalne, društvene i političke uvjete za uspješan razvoj hrvatskog jezika, kulture i očuvanja hrvatskog identiteta među Hrvatima izvan granica Republike Hrvatske. Prijedlog strategije predviđa formiranje središnjeg tijela državne uprave koje će imati ovlasti i odgovornosti glede praćenja i usklađivanja aktivnosti te jačanja veza između tijela državne uprave i drugih institucija i udruga u RH s onima Hrvata izvan RH. Temeljem strategije i odgovarajućeg zakonskog okvira, Vlada RH ustrojiti će Savjet Vlade RH za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Hrvatsko nacionalno vijeće u dopisu glede strategije naglašava kako je potrebno odrediti jasne obveze, mehanizme i procedure radi provođenja proklamiranih načela da ona ne bi ostala forma bez učinka, a ističe se niz problema s kojima se susreću Hrvati u Vojvodini, kao što su, među ostalim, izuzetna sporost u postupcima traženja hrvatskoga državljanstva, simbolična materijalna pomoć hrvatskim udrugama i institucijama, nerješavanje statusa nastavnika hrvatskoga jezika

koje u Vojvodinu šalje ministarstvo, a navodi se i kako predstavništvo Hrvatske gospodarske komore jedva da nešto pomaže hrvatske udruge i institucije u Vojvodini. U dopisu HNV-a zaključuje se kako je potrebno jasno utvrditi mehanizme suradnje i način ne samo da Hrvati u Vojvodini budu uključeni preko hrvatskoga središnjeg tijela koje će skrbiti o Hrvatima izvan Hrvatske, nego i na koji će način Hrvati u Srbiji moći biti subjekti suradnje i izravno u različitim resornim područjima.

DVOSMJERNO INFORMIRANJE

U dopisu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji potpisuje ravnatelj *Tomislav Žigmanov*, navodi se kako u prijedlogu strategije uveliko izostaje navođenje i imenovanje subjekata suradnje od strane RH prema Hrvatima izvan Republike Hrvatske, ističe se i potreba da Hrvati izvan RH informiraju javnost u Republici Hrvatskoj o sebi, budući da se u prijedlogu strategije govori samo o informiranju Hrvata izvan RH. U jednoj od primjedbi, glede komunikacije i suradnje s Hrvatima izvan RH koja se ocjenjuje kao jednosmjerna, navodi se kako su vojvođanski Hrvati objekti informacija i suradnje koja dolazi iz RH, a da pri tome oni nikoga ne informiraju i nisu subjekti suradnje. Jedan od prijedloga je i da treba eksplicite navesti kao sastavni dio područja djelovanja strategije i integraciju

pripadnika hrvatskih zajednica u šire društvo, te njihovu političku participaciju u zajednicama u kojima borave, a kada je riječ o gospodarskoj suradnji, u primjedbi se navodi kako se RH treba obvezati da će poticati hrvatske tvrtke koje posluju u drugim državama da pomažu razvoj gospodarskih potencijala unutar hrvatskih zajednica, te da će materijalno pomagati djelovanje tamošnjih hrvatskih institucija i organizacija, što sada nije slučaj.

U razgovoru o prijedlogu strategije, direktor NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* naglašava kako bi u strategiju trebalo ugraditi dio o afirmativnoj akciji, čime bi se omogućilo da i Hrvati izvan matice mogu participirati na svim natječajima koje raspisuje Ministarstvo kulture RH, bez natječajnog uvjeta mjesta prebivališta u Republici Hrvatskoj, a kao pozitivnu akciju, Karan ističe i kako bi strategija trebala sadržati dio kojim bi se osiguralo da Ministarstvo kulture RH godišnje otkupljuje knjige od nakladnika koji djeluju izvan matice.

»Hrvati koji žive izvan matične domovine jesu informirani o dešavanjima u Republici Hrvatskoj, ali Hrvati u matici nisu dovoljno informirani o prilikama i životu vojvođanskih Hrvata, znači u strategiju bi trebalo ugraditi dio koji jasno omogućuje Hrvatima izvan Republike Hrvatske da informiraju javnost u Hrvatskoj o sebi«, kaže Ivan Karan.

Z. Sarić

Godišnje nagrade za toleranciju uručene Općini Bečej i Dinku Gruhonjiću

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Sándor Egeresi* uručio je godišnje nagrade za toleranciju novinaru i predsjedniku Nezavisnog društva novinara Vojvodine *Dinku Gruhonjiću* i općini Bečej. Svečanost je tim povodom održana u utorak, 16. studenoga, u Bačkoj Topoli.

Podsjetivši kako se ova nagrada dodjeljuje u povodu Međunarodnog dana tolerancije pojedincima, lokalnim samoupravama i organizacijama koje su svojim djelovanjem snažno promicale ljudska i manjinska prava i slobode, suživot i toleranciju, Egeresi je istaknuo kako se o ovoj temi ne smije samo govoriti, već treba uporno raditi kako bi tolerancija prožela sve segmente društva.

Kako je obrazloženo, Gruhonjiću je nagrada dodijeljena zbog višegodišnjeg osobnog, ali i angažmana Nezavisnog društva novi-

nara na čijem je čelu, na promidžbi demokratskih i građanskih vrijednosti, kao i profesionalnog i odgovornog izvještavanja o temama koje promiču toleranciju, slobodu i pravo na različitost. U ime Općine Bečej priznanje je primio predsjednik ove općine *Peter Knezi*, a zbog posebnog inovativnog pristupa koji ova lokalna samouprava provodi u radu s mladima, u cilju očuvanja i njegovanja tolerancije i skladnog suživota.

Nagrade za toleranciju uručene su po četvrti put, a dosadašnji dobitnici bili su zastupnica u Europskom parlamentu *Doris Pack*, istarski župan *Ivan Jakovčić*, bivša predsjednica mađarskog parlamenta *Katalin Szili*, predsjednik Vlade AP Vojvodine *Bojan Pajić*, direktor Beogradskog centra za ljudska prava *Vojin Dimitrijević*, njemački grad Ulm i općine Bačka Topola i Kovačica.

STIGLI UDŽBENICI ZA UČENIKE KOJI POHAĐAJU NASTAVU NA HRVATSKOM JEZIKU

Okašnjelo rješenje uz puno peripetija

Nаша su očekivanja da se ovakve potrebe više ne svode na tretman donacije iz Hrvatske, nego da po načelu reciprociteta budu financirane iz proračuna Republike Srbije, rekao je predsjednik HNV-a Slaven Bačić

Nakon dva i pol mjeseca zakašnjenja, učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku konačno su dobili školske udžbenike, objavljeno je u ponedjeljak, 16. studenoga, na konferenciji za medije održanoj u sjedištu Hrvatskog nacionalnoga vijeća u Subotici. Školske udžbenike u vrijednosti od oko 40.000 eura, za sve razrede osnovne i srednje škole, osigurala je Republika Hrvatska, preko Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija.

PRVI PUT LEGALNO

Predsjednik HNV-a *Slaven Bačić* je istaknuo kako je ovo prvi put da je nabava udžbenika za hrvatske odjele realizirana zadovoljavajući formalne uvjete za uvoz, za što je dobivena suglasnost Pokrajinskog tajništva za obrazovanje. Dodao je kako zadovoljavanje manjinskih potreba srpske zajednice u Hrvatskoj što ih ispunjava tamošnja Vlada zahtijeva i financijsku potpo-

ru, ali da takav angažman tijela Republike Srbije izostaje. »U ovom se slučaju opet radi o financijskom angažmanu Republike Hrvatske, vrijednom nekoliko desetaka tisuća eura. Naša su očekivanja da se ovakve potrebe više ne svode na tretman donacije iz Hrvatske, nego da po načelu reciprociteta budu financirane iz proračuna Republike Srbije. Jedino dugoročno rješenje je da se tiskaju udžbenici na hrvatskom jeziku prema srbijanskom školskom programu. Mi radimo na tome, postoje određena obećanja, ali se tu postavlja pitanje financiranja, budući da se radi o maloj nakladi udžbenika, čija je cijena nekoliko puta veća. To pitanje treba rješavati na međudržavnoj razini«, rekao je Slaven Bačić.

PRINCIP RECIPROCITETA

Veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Željko Kuprešak* je naglasio kako se radi o rješenju nakon »puno peripetija

Optimizam u odnosima

Željko Kuprešak je ovom prigodom ocijenio kako više susreta dvojice predsjednika, *Ive Josipovića* i *Borisa Tadića* u nekoliko posljednjih mjeseci, posebice nakon onoga u Vukovaru, daju jednu vrstu optimizma »koju ćemo vrlo brzo pokušati realizirati u projekte i suradnju na europskoj razini«.

i problema«, te dodao kako i u rješavanju pitanja udžbenika treba voditi računa o reciprocitetu koji je definiran sporazumom o zaštiti manjina između Srbije i Hrvatske.

»Vjerujem da ćemo nagodinu doći do razine međusobne suradnje i shvaćanja Hrvatske i Srbije o tome na koji se način financiraju potrebe srpske manjine u Hrvatskoj kako bi, neću reći na isti način, ali približno na jednak način definirane, financirane i realizirane bile potrebe hrvatske manjine u Srbiji«, rekao je Kuprešak, podsjetivši kako je Hrvatska ove godine tiskala 94 naslova (na cirilici) za potrebe obrazovanja na srpskom jeziku, a da u Srbiji nije tiskana niti jedna školska knjiga.

»Nije to samo pitanje tiskanja udžbenika, već i pitanje svih drugih potreba. Na primjer, za sve potrebe srpske manjine na prošlogodišnjoj razini u Hrvatskoj izdvojeno je oko 4 milijuna eura. Kada to usporedimo s onim što ova država izdava, Hrvati u Srbiji dobivaju nedovoljno.

Mene bi veselilo kada bi srpska manjina u Hrvatskoj imala više onoga što joj je potrebno za izražavanje svoje nacionalne svijesti i da se to tako događa i ovdje u Srbiji, jer je to najbolji put za bolje razumijevanje i pomirenje među narodima«, rekao je Kuprešak i dodao kako Hrvati u Vojvodini, kao novonastala nacionalna manjina, trebaju dosegnuti razinu ostvarivanja prava te financiranja infrastrukture koje imaju »stare« manjine. Konferenciji za mediji u sjedištu HNV-a nazočili su ravnatelji škola u kojima se odvija nastava na hrvatskom jeziku, te generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerkica Alajbeg*.

Udžbenici koji su kupljeni u »Školskoj knjizi« u utorak su podijeljeni subotičkim školama u kojima se odvija nastava na hrvatskom jeziku. Udžbenici za potrebe hrvatske nastave u Gimnaziji »Svetozar Marković« i srednjoj Politehničkoj školi u Subotici, kako je najavljeno, očekuju se sljedećeg tjedna.

D. B. P.

Rješenje je tiskanje u Srbiji

Ravnatelj OŠ »Ivan Milutinović« *Ivan Stipić* smatra kako je jedino pravo rješenje da se udžbenici za potrebe nastave na hrvatskom jeziku tiskaju u Srbiji, po važećem nastavnom programu. »Osim toga što udžbenici svake godine kasne, nastavni planovi i programi u Srbiji i Hrvatskoj se razlikuju te nastava zahtijeva određenu dopunu. Neke će se lekcije stoga morati kopirati«, napominje Stipić.

U NOVOM SADU ODRŽANA RADIONICA NA TEMU NOVOG NATJEČAJA ZA PREKOGRANIČNI PROGRAM SRBIJA-HRVATSKA

Puno zainteresiranih za novac iz EU fondova

*Znanja koja se stječu na ovim radionicama i tijekom samog
prijavljivanja projekata nisu pretjerano komplicirana,
samo su specifična i sve se može brzo naučiti,
kaže potpredsjednik Vlade Vojvodine Boris Barjaktarović*

CILJEVI

O ciljevima radionice, razvitku pograničnih područja i obogaćivanju znanja ljudi iz tih mjesta glede pisanja projekata Barjaktarović kaže: »S ekonomskom krizom krenulo se puno pričati i o novcu iz EU, o europskim projektima, financiranju projekata, europskom novcu, što su upravo stvari koje okupljaju ljude koji su voljni raditi na projektima. Međutim, uvijek je jedno htjeti a drugo raditi. Postoje stroga pravila koja se moraju ispoštovati, tako da netko tko želi aplicirati i provoditi europski projekt mora upoznati ta pravila. Ovakve se radionice organiziraju redovito prije raspisivanja natječaja, a očekujemo da raspisivanje sada već drugog po redu natječaja bude uskoro, za nekoliko mjeseci. Na programu prekogranične suradnje Srbija-Hrvatska i zbog financijskih i zbog ljudskih kapaciteta veoma je važno širiti krug ljudi koji su sposobni aplicirati. Ti projekti traju godinu do godinu i pol dana tako da će oni koji su dobili projekt i koji ga sada provode, vjerojatno imati mali problem provoditi nekoliko projekata paralelno, pa će se tu morati uključiti i neki drugi ljudi. Stoga su ove radionice vrlo važne. Dok su se drugi po Europi bavili brisanjem granica mi smo ih još više podebljavali i sada nam prave problem. Tako taj program prekogranične suradnje doživljam kao

svojevrsan alat za ublažavanje posljedica granica. Definitivno su granice dovele do toga da su nam pogranična mjesta najnerazvijenija. U svim zemljama ta mjesta, bez obzira radi li se o cijelim lokalnim samoupravama ili selima na granici, predstavljaju neku vrstu slijepog crijeva, pa se stoga svi zalažemo za neki ravnomjerniji razvitak, jer ako se ne budemo ravnomjerno razvijali, imat ćemo situaciju da svi žive u Novom Sadu, Beogradu, Zagrebu i da nitko neće živjeti na selima uz granicu. Činjenica je da ćemo biti bez granica, ako ne prije onda kada budemo u EU i njen sastavni dio, ali uvijek ćemo živjeti ovdje, na ovom prostoru. Kakva se god politika vodila u ovoj zemlji, narod će živjeti na ovom prostoru, u svom selu, raditi na svojoj njivi. Moramo razvijati infrastrukturu, a Srbija je trenutačno, pa i Hrvatska više-manje, s obzirom na status vezan uz kandidaturu, u poziciji baviti se projektima koji se praktički svode na razne studije i tome slično. Koliko god to ne davalo učinak, vrlo je važno da će se, onog momenta kada nam se otvore strukturni fondovi, što će svakako biti omogućeno Hrvatskoj prije nego Srbiji, iz njih moći financirati konkretne stvari, primjerice ceste, a infrastrukturu ne možete financirati odmah ako nemate pripremljene studije i projekte. Ovo je upravo faza kada treba raditi na tome i mislim da to dosta dobro ide. Osim financijskog efekta koji

Instrument pretpristupne pomoći IPA (Instrument for Pre-Accession assistance) za razdoblje 2007.- 2013. za cilj ima pomoći državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u njihovom usklađivanju i provedbi pravne stečevine EU, te ih pripremati za korištenje strukturnih fondova. Ovaj program omogućava financiranje projekata prekogranične suradnje u području gospodarstva, prekograničnih istraživanja, razvitka inovacija, turizma, zaštiti prirodnih dobara pograničnih regija, kao i unapređenje dobrosusjedskih odnosa lokalnih

zajednica s obiju strana granice. Opći cilj programa omogućava izgradnju kapaciteta lokalnih, regionalnih i državnih institucija za provođenje EU programa i njihovu primjenu za buduće EU strukturne fondove.

Potpredsjednik Vlade AP Vojvodine i pokrajinski tajnik za međuregionalnu suradnju, Boris Barjaktarović, otvorio je ovogodišnju radionicu pod nazivom »Kako uspješno pripremiti projekt u okviru IPA prekograničnog programa Hrvatska-Srbija«, održanu u Skupštini Grada Novog Sada, 8. i 9. studenoga.

program definitivno ima, postoji i onaj drugi, a to je sposobnost naših država tj. naših društava da se integriraju u europske tijekove jer se u velikoj mjeri cijeni i stupanj apsorpcije fondova. Ukoliko na nekom programu uspijemo povući sva sredstva iz europskih fondova, onda ćemo i sljedeći put uspjeti i više sredstava povući, a ukoliko ne povučemo sva sredstva već samo dio, onda ni proračun za sljedeći natječaj neće biti povećan jer se prethodni smatra dovoljnim.»

Barjaktarević dodaje kako se ovakve aktivnosti nastoje popularizirati bez puno objašnjavanja, te da to što se dešava na ovim natječajima doista ima posljedice na budućnost ovih krajeva.

specifični poslovi. Postoje jasna pravila i nema improvizacije, na što su ljudi s ovih prostora navikli. Drugi je problem financijske prirode i on se ne odnosi na program prekogranične suradnje Srbije i Hrvatske, nego na programe koje Hrvatska i Srbija imaju bilateralno sa zemljama članicama EU, gdje je aplikant obavezan sufinancirati projekt u izvjesnom iznosu, što je i logično, jer ukoliko aplikant nije spreman dati dio novca za taj projekt onda je upitan i značaj tog projekta. Što dublje gazimo prema EU to su nam i financijske i logističke procedure teže. Stoga je veoma važno da se ljudi na ovakvim programima nauče i malo uvježbaju, jer su kasniji natječaj

je program s Hrvatskom, koji je i tema ovog skupa. Ured za europske integracije u bliskoj je suradnji s Ministarstvom regionalnog razvika Republike Hrvatske formirao zajednička programska tijela, koja su i tajništva programa. Ova vrsta radionica organizira se za sve zainteresirane. Sredstva iz ovih programa mogu povlačiti sve zainteresirane institucije neprofitnog tipa, kao što su općine, nevladine organizacije, kulturne, znanstvene institucije, tu su i muzeji i škole i sveučilišta, fakulteti, gospodarske komore, razne asocijacije, udruge gospodarstvenika, znači ne mogu biti profitne institucije. Oni mogu koristiti sredstva iz ovih programa za projekte u

upravljanju programom, u suradnji s Vladom Vojvodine organiziramo radionice. Prva je bila u Master centru pod nazivom 'Forum za pronalaženje partnera u projektima', gdje su institucije i iz Srbije i iz Hrvatske imale prigodu razgovarati o srodnim temama i uspostaviti partnerstva na projektima, s obzirom da se svaki projekt mora realizirati u bliskom partnerstvu između institucija Hrvatske i institucija Srbije. Drugi krug radionice je upravo ovaj – radionica za pripremu projektnih prijedloga. To su dvodnevne radionice gdje prolazimo kroz cijeli prijavni formular, obučavamo ljude kako se popunjava logička matrica, kako se popunjava proračun projekta, sve po pravilima EU. Treći krug radionice će biti namijenjen onima koji nisu uspjeli dobiti projekte na prethodnom natječaju, kako bi sagledali koje su greške pravili, kako ih ispraviti u sljedećem natječaju. Kada objavimo natječaj, radimo promidžbene radionice gdje objavljujemo specifičnosti vezane za taj natječaj, a kada ljudi dobiju projekte i potpišu projektne ugovore s izaslanstvom EU u Beogradu, onda organiziramo obuke za provođenje projekata prema pravilima EU za one koje su dobili projekte. To su vrste radionica koje fazno pripremamo tijekom tog programskog ciklusa. Zanimanje za ovaj tip radionice je uistinu ogromno i nažalost na ovu smo radionicu morali ograničiti broj ljudi po instituciji, što nije naša politika. Zbog toga ćemo organizirati koliko god još treba radionica«, kaže Sandra Šimić, te napominje kako se sve informacije o ovim programima ili sva pitanja mogu uputiti ili u Ured za europske integracije u Beograd na telefon 011/3061100, ili u Srijemsku Mitrovicu, gdje je na raspolaganju šef tamošnjeg ureda *Darko Cvejić*. Informacije i kontakti mogu se pronaći i na internetskoj adresi www.evropa.gov.rs.

Zbog velikog interesa, trajanje radionice je produženo na 18. i 19. studenoga u Velikoj dvorani Skupštine Novog Sada.

Ankica Jukić-Mandić

Veliki interes za radionicu u Novom Sadu

»Ova znanja nisu pretjerano komplicirana, samo su specifična i sve se može brzo naučiti. To je nešto što se najbolje usvaja sudjelovanjem na projektu. Projekti podrazumijevaju aplikaciju, provođenje i nakon toga izvješće, gdje poslije usvojenog izvješća dobijete i zadnju tranšu sredstava i tek onda možete reći da znate kako se to radi. Mi radimo postupno, prvo pokušavamo popularizirati, drugo uključiti što više ljudi u te edukacije, što mislim da ide doista dobro, mada uvijek postoji strah od novog. Važno je razumjeti kako većina onih koji su to već odradili na kraju shvati kako su radili i kompliciranije stvari. U pitanju su ne komplicirani nego

sve kompliciraniji i tehnički i financijski«, kaže Barjaktarević.

PROGRAM S HRVATSKOM

Pomoćnica direktorice u Uredu za europske integracije Vlade Republike Srbije, u sektoru za programe prekogranične i transnacionalne suradnje, *Sandra Šimić*, nam je rekla: »Programi prekogranične i transnacionalne suradnje su programi koje financira EU i čine jednu od dviju komponenata programa IPA koji je namijenjen Republici Srbiji u procesu pridruživanja. Radi se o drugoj komponenti IPA. Srbija u okviru druge komponente ima osam programa prekogranične suradnje. Jedan od tih programa

području malih infrastruktura, zato što su projekti do 300.000 eura vrijednosti, primjerice zaštite okoliša, tu su i projekti koji nisu manje važni jer više doprinose dostizanju ciljeva programa, a to je učvršćivanje suradnje između pograničnih dijelova Srbije i Hrvatske. To su projekti ljudi-ljudima, projekti u području kulture, prosvjete, sporta. Zanimanje je doista jako veliko i u prethodnom je natječaju bilo oko četiri puta više dobrih prijavljenih projekata nego što smo imali novca, pa se tako nadam da će nam to koristiti kao neki argument da tražimo više sredstava u budućem razdoblju za ovakve programe. Svi mi koji sudjelujemo u programu, odnosno koji radimo na

IVAN KOVAČIĆ, PREDSEDNIK VUKOVARSKIH BRANITELJA DOMOVINSKOG RATA VUKOVAR 91.

Krajnje je vrijeme da netko prizna agresiju

Razgovor vodio: Slavko Žebić

Studeni u Vukovaru, mjesec je koji se duboko urezao u pamćenje svih Vukovaraca, a u povodu nedavnog susreta predsjednika Republike Hrvatske *Ive Josipovića* i predsjednika Republike Srbije *Borisa Tadića* razgovarali smo s *Ivanom Kovačićem*, predsjednikom Vukovarskih branitelja Domovinskoga rata Vukovar 91. i predsjednikom Koordinacije udruga proisteklih iz Domovinskoga rata grada Vukovara.

HR: Kakvo je vaše mišljenje o posjetu srbijanskog predsjednika Tadića Vukovaru?

Prije tog posjeta imali smo ovdje, u Domu hrvatskih branitelja Vukovara, sjednicu naše koordinacije s ekipom iz ureda predsjednika *Ive Josipovića*, gdje smo dogovorili da jedan dio stradalničkih udruga pristupi razgovoru na susretu dvojice predsjednika i dogovorili smo da idu Vukovarske majke zajedno s predstavnicima obitelji nestalih i zatočenih, i to ne tek dvoje-troje predstavnika, već njih petnaestak. Tada smo iznijeli kako među populacijom vladaju oprečna mišljenja.

HR: Kakva je bila reakcija?

Svatko je branio svoja stajališta. Ja ću poslije iznijeti i osobno

mišljenje, no jedan dio populacije koju ja predstavljam, odobrava dolazak *Borisa Tadića* i podupire pomirbu i dalju suradnju, dok jedan dio branitelja tu činjenicu ne prihvaća sve dok se ne riješe brojna otvorena pitanja. Prvo, to je pronalaženje nestalih osoba, a takvih je još veliki broj. Vidite, ti ljudi, ne samo branitelji, već i veliki broj civila, zarobljeni su ovdje u Vukovaru, živi i zdravi, a danas ih jednostavno nema. Pa nisu to vrapci, nisu ptice pa da su odletjeli, ne može se prema toj činjenici ophoditi tek tako.

HR: Nisu među nestalima samo osobe zatočene u Vukovaru,

nego i u drugim dijelovima Hrvatske?

Naravno da nisu, ali danas govorimo o Vukovaru i Vukovarcima. Na tisuće je naših ljudi odvedeno iz Vukovara, a među njima bio sam i ja i svi smo prošli pakao srpskih logora. Mučeni i batinani, neki su podlegli torturi, a neki su mučki ubijeni i također su na popisima nestalih. I sam sam proveo po srpskim logorima punih 9 mjeseci, a onda je povećala skupina mojih suboraca i sugrađana razmijenjena po principu svi za sve. Među brojnim zarobljenim Vukovarcima ima više od 300 osoba čiju sudbinu ni danas ne znamo.

HR: Jedno od tih pitanja svakako je i priznanje agresije na Republiku Hrvatsku?

Naravno. Hoće li na to pitanje dati odgovor predsjednik *Tadić* ili neki drugi srbijanski dužnosnik nije važno, ali za nas nema dvojbe, za nas je Srbija agresor. Sva vojska koja je došla u Vukovar, govorim o bivšem području općine Vukovar, sve je to bila vojna sila JNA i paravojne i dragovoljačke jedinice iz Srbije. A mi smo ovdje bili kod kuće i morali se braniti, a da pri tome nismo napadali ni Šid, ni Bačku Palanku ni Beograd. Nismo zalazili niti u okolna srpska sela, Borovo Selo, Trpinju, Negoslavce, ali oni jesu dolazili ovamo. U mojoj postrojbi nisu bili samo Hrvati, bilo je dosta Srba, mojih susjeda, Mađara, Rusina, Slovaka, Makedonaca i svi su ti ljudi branili svoj kućni prag, braneći pritom Vukovar i Hrvatsku. Naravno, i tu imamo veliki broj nestalih, ranjenih, ubijenih, a veliki je broj i pobijenih civila. I sada netko hoće

Među brojnim zarobljenim Vukovarcima ima više od 300 osoba čiju sudbinu

*ni danas ne znamo * U Vukovaru se danas živi teško, to je najskuplji grad u Hrvatskoj*

i grad s najvećom stopom nezaposlenosti

I BIVŠI LOGORAŠ

to relativizirati i prikazati kao građanski rat. Ne, gospodo, to nije građanski rat, mi nismo napadali naše susjede, a nas su napadale regularne vojne jedinice s područja Republike Srbije i to jest otvorena agresija.

HR: Ako je riječ o agresiji, onda slijedi i naknada ratne štete?

Mi upravo i mislimo kako je već krajnje vrijeme da netko odvažan dođe i klekne pred žrtve, iskreno se ispriča i zatraži oprost, ali i prizna agresiju i sve što uz to ide. Mi smo već kao udruge stradalnika i logoraša podnijeli zahtjev da se svi koji su nasilno odvedeni pravedno obeštete i da im se nadoknadi ratna šteta.

HR: I da se jednom za svagda skine veo tajni s popisa nestalih osoba, da se napokon sazna sudbina preostalih koje Republika Hrvatska potražuje, da se prekine patnja njihovih obitelji i da se sve te osobe pokopaju kako Bog zapovijeda?

Da. I sam sam proveo dio života u zatočeništvu i odgovorno tvrdim, sve popise, sva ispitivanja radile su djelatne vojne osobe. Nikakvi rezervisti, nikakvi dragovoljci. Oni su vodili razgovore s nama, vodili zapisnike, činili video-zapise i to jest negdje pohranjeno. Ja sam tada imao zapovjednu funkciju, bio sam zapovjednik bojne, u rangu komandanta bataljuna na području Borova naselja i zato sve to gledam kao vojnik i moje je osobno mišljenje da su svi ti popisi i zapisi negdje u vojnom arhivu. Kako je Boris Tadić i vrhovni zapovjednik Vojske Srbije, po funkciji predsjednika Republike, ako bi htio, on može narediti da se sve to iz arhiva iznese na svjetlo dana, da se jednom zauvijek sve raščisti i riješi problem nestalih osoba.

HR: Kako je izgledao vaš povratak u Vukovar?

Odmah po razmjeni, najveći dio Vukovaraca našao se u Zagrebu, gdje smo osnovali Gradsko poglavarstvo u progonstvu

i kovali planove za povratak kući. Istina, mi smo priželjkivali vojni povratak, da ponovno zauzmemo naš grad, jer situacija na terenu se bitno promijenila, a promijenile su se i međunarodne okolnosti. No državno je vodstvo, na nagovor Europe i svijeta odlučilo da to bude mirna reintegracija, a možda je tako i bolje. Neki od nas vratili su se u Vukovar 1. srpnja 1997. kako bismo pripremili povratak sugrađana, ali to je bila žalost, jad i bijeda. Odakle krenuti, kamo poći? To je teško objasniti onomu tko to nije vidio.

HR: Od povratka na ovamo stalno ste u Vukovaru. Ratne rane i danas su vidljive, ne samo na pročeljima zgrada već i na licima Vukovaraca, posebice onih starije dobi?

To ste u pravu, to stoji. Grad je danas već dobro obnovljen, a što se zgrada tiče, neke danas možda imaju i ljepše fasade. Zgrade ćemo obnoviti, ali što je s ljudima? Imamo gotovo 5 tisuća pobijenih Vukovaraca, dosta ih je na popisima nestalih, a ima puno i onih koji se jednostavno nisu vratili. Pa ti su ljudi morali tražiti zaposlenje, i oni koji su našli dobar posao ti su i ostali. Morali su školovati djecu, i djeca koja su se iškolovala i zaposlila također su ostala. Pa tko to može zamjeriti? Najčešće su se vratili stradalnici i oni koji se nisu snašli, oni koji su izgubili nekoga svoga i ti se ljudi teško mire s postojećim. Pa i sa suživotom. Jer kako živjeti u istom gradu s onim tko ti je odveo sina s kućnoga praga i koji se nikada nije vratio, a on slobodno šeće? Srbi iz Srbije jesu razorili naš grad, ali oni nisu odvodili naše dečke, oni nas nisu poznavali. »Naši« su Srbi upirali prstom, pokazivali našu djecu i svetili se za mirmodopske nepodopštine. Pa i na suđenjima u Beogradu za Ovčaru i Lovas na optuženičkoj klupi sjede »naši« Srbi. Za Vukovar nije podignuta niti jedna optužnica, a najviše je Vukovaraca pobijeno na Veleprometu.

HR: Ostaje nam vjerovati da će se sve to polako, ali sigurno

riješavati i riješiti. Kako se danas živi u Vukovaru?

Teško. Istina mirno, bez ispada, bez provokacija i slučajeva, ali teško. Vukovar je najskuplji grad u Hrvatskoj i grad s najvećom stopom nezaposlenosti. Kako i ne bi? Nekada je samo u Kombinat Borovo, zajedno s trgovinskom mrežom, bilo više od 20 tisuća uposlenih, a Vukovar danas jedva da ima toliko žitelja. Pa onda Vupik, nekada najbolji poljoprivredni kombinat u Europi, danas tek životari i ima više sezona nego uposlenih. Pa Vuteks, Građevinar, Supanc, tih tvrtki danas nema. Hajde, u Vuteksu je poduzetnička zona, možda i bude nekih rezultata, ali Supanc je livada, a Građevinar je pred stečajem. Tko je pametan srušio Pneumatiku, pa to je više koštalo nego da se ponovno obnovi, i da ne nabrajam. Naša djeca teško dolaze do posla i jedino kome se posreći je onaj tko se uspije zaposliti u državnoj službi ili lokalnoj samoupravi. Ali takvih je radnih mjesta malo. A kad nemaš posao, kakva ti je onda perspektiva? Vukovarska je tržnica skuplja od zagrebačke, a svakoga dana moraš doručkovati, ručati, večerati. Režije bolje da i ne spominjem, a godine čine svoje. Svakoga dana moraš od jednog do drugog liječnika, pa do ljekarne...

HR: Bili ste zapovjednik postrojbe u Domovinskom ratu, a Vukovar je bio na braniku čitave Republike Hrvatske. Je li to danas, dvadesetak godina poslije, dostojno i pravedno valorizirano?

Ni govora. Nas Vukovarce i naš Vukovar kao da je zaboravila naša vlastita država. Najprije smo imali poteškoća oko priznavanja naše 204. brigade, koja je osnovana u rujnu 1991. godine, jer je netko htio favorizirati Vinkovačku 124. brigadu, formiranu u prosincu te iste godine, ali čitav mjesec nakon pada Vukovara. Ne znam koliko ste pratili, ali naša je brigada priznata tek na 15. obljetnicu pada Vukovara i to iznuđeno,

jer smo otvoreno rekli, jednostavno zaprijetili da ćemo izaći iz svih državnih protokola ako nas ne priznaju, a kako se približavao 18. studenoga, nastala je frka. Ali, ni to što je učinjeno nije dostatno. Puno je stvari izmaknulo kontroli, puno je pitanja rješavano preko prijateljstava, pa tko je imao nekoga svoga taj je riješio sve, a puno njih baš ništa. Imamo situaciju da netko, tko je bio običan vojnik, danas ima veći čin od zapovjednika postrojbe, pa naravno i primanja. Što se tiče odličja, dobili su ih samo oni koji su poslije prešli u neke druge postrojbe ili ih je put odveo u Ministarstvo obrane. Ostali Vukovarci ostali su bez odličja, a to je nedolično.

HR: Pročitali smo neki dan kako se to želi popraviti preko Ureda predsjednika Josipovića, ali zapovjednik Borković izričito je rekao kako ne želi da se kamionom odličja iz Ureda predsjednika Josipovića pokuša zataškati sve ono što za vukovarsku 204. brigadu nije odradeno?

Ne, ja to ne znam. U Uredu predsjednika Josipovića, kada je dogovarano što sve i kako treba uraditi da se isprave dosadašnje nepravde, sjedili smo zapovjednik *Dedaković*, zapovjednik Borković i ja, i naravno drugi sudionici i koliko me sjećanje služi, Borković tamo ništa nije rekao, a ja ne želim komentirati napise u tisku.

HR: Studeni je najznakovitiji mjesec za grad Vukovar i Vukovarce i ove ćete ga godine dostojno obilježiti?

Svakako, krenut će kolona sjećanja i odat ćemo dužnu poštu svim našim suborcima i sugrađanima, a tko će biti u toj koloni, vidjet ćete. Ima mjesta za sve ljude dobre volje. Priprema se bogat program obilježavanja i nikada nismo iznevjerili. No, u ravni s pijetotom žrtvama stavljamo i sve napore za brži oporavak našega grada, veću zaposlenost, bržu obnovu i sve ono što će pridonijeti boljem životu naših sugrađana i bržem razvoju našega grada.

ŽIVJETI IZVAN GRADA: ČANTAVIR

Nezaposlenost najveći problem

REALIZACIJU SERIJE REPORTAŽA
POD ZAJEDNIČKIM NAZIVOM
»ŽIVJETI IZVAN GRADA«
SUFINANCIRAO JE GRAD SUBOTICA.

Tekst: Dražen Prčić

Fotografije: Nada Sudarević

TIBOR MURÉNYI, PREDSEDNIK SKUPŠTINE MZ ČANTAVIR

Želimo dobiti industrijsku zonu

Do Čantavira se iz smjera Subotice stiže za malo jačih 20 minuta, koliko je potrebno za 19 kilometara ceste koja prolazi preko Verušića i Višnjevca. Ovo naselje, koje se pod ovim zbilja specifičnim imenom (Csont – kost i vér – krv) prema najstarijim zaspisima spominje još prije 600 godina, danas broji nešto više od 7200 žitelja, odnosno 2500 kućanstava i važi za jednu od najvećih mjesnih zajednica na teritoriju općine Subotice.

»Dužnost predsjednika MZ Čantavir obnašam već drugi mandat, a po profesiji sam diplomirani liječnik veterine. Duže sam već izvan svog stručnog profesionalnog područja, pa imam dosta vremena za potpuni angažman u mjesnom uredu. S obzirom da sam već relativno dugo na ovoj dužnosti, imam potpuni uvid u brojne segmente lokalnog života i odmah bih želio istaknuti glavni problem naše mjesne zajednice – veliku nezaposlenost koja doseže i više od 70 posto ukupnog radno sposobnog stanovništva«, kaže Tibor Murényi.

Demografska slika stanovništva pokazuje kako Čantavir naseljava 95 posto pripadnika mađarske nacionalnosti, 3–4 posto romske populacije i 1 posto pripadnika ostalih naroda. Kako naš sugovornik ističe, Čantavirci su sve stariji i većinu čine osobe starije od 50 godina, dok natalitet konstantno opada.

»Ipak, trend iseljavanja iz sela nije u porastu, jer mladi sa završenom srednjom školom nemaju veće mogućnosti za pronalaženje posla u gradu, pa se odlučuju ostati u rodnom kraju i obavljati poslove koje su naslijedili od roditelja. Na sreću, poljoprivreda i ostale djelatnosti vezane uz nju još kako-tako omogućuju osiguravanje egzistencije na oko 1700 hektara zemlje koja okružuje Čantavir. Nekada je ovaj kraj bio poznat po nekoliko jakih poljoprivrednih grana, poput recimo svinjogojstva u kooperaciji s ovdašnjom zadrugom, koja je u međuvremenu propala, pa je danas glavni naglasak bavljenja poljodjelstvom zasnovan na pšenici ili kukuruzu, koje više nisu toliko tržišno profitabilne žitarice. S druge strane, zahvaljujući privatnim tvrtkama »Gebi« i »Farm Comerc« iz Čantavira, koje zapošljavaju oko 300 radnika, isto toliko kućanstava osigurava barem jednu sigurnu plaću.«

Kao i svaka prigradska mjesna zajednica, i Čantavir ima velikih infrastrukturnih problema, a oni se odnose prije svega na brojne neasfaltirane ceste koje prolaze kroz samo naselje i njegovu okolicu.

»Imamo 50 km ulica, a više od polovice nije asfaltirano, što u zimskim mjesecima znači puno blata, a tijekom ljetnih veliku prašinu. Nemamo, naravno, ni kanalizaciju, ali srećom imamo dobru i kvalitetnu vodu za piće, no i tu se javlja problem zastarjelosti vodovodnih cijevi koje bi u budućnosti trebalo postupno mijenjati, a novca za tako nešto još nema na vidiku. U tijeku je javni uvid u plan trajne regulacije naše mjesne zajednice, za što je zadužen Zavod za urbanizam, mi smo dali naše prijedloge za budući razvoj Čantavira u sljedećih 20 godina, pa ćemo vidjeti kako će se to u konačnici rješavati. Plan nam je razvijati industrijsku zonu koja bi se trebala nalaziti uz dio autoceste, u smjeru prema Novom Žedniku, koja se nalazi u našoj blizini, i tamo je prostor veličine više od 100 hektara zemlje na kojemu bi se moglo puno toga uraditi. Također, malo je poznato kako Čantavir leži na termalnoj vodi, imamo dvije probne bušotine na našem teritoriju koje su trenutačno zapečaćene i uz određena ulaganja i ovdje bi se mogao pokrenuti oblik topličkog turizma, kakav postoji, primjerice, u susjednoj Mađarskoj u mjestu Mórahalom. Planova i želja je još mnogo, poput boljih i kvalitetnijih cesta kroz samo mjesto i na prilazima mjestu, uvođenja kanalizacijske mreže, instaliranja pročištača i još nekih važnih stvari za našu MZ.«

Kulturno-umjetnički život Čantavira danas je, kao i ostale društvene grane, u svojevrsnoj stagnaciji. KUD »Bela Bartok« i danas djeluje, ali samo u nekoliko skupina i sekcija, jer je djelovanje ovisno o količini novca koji je trenutačno na raspolaganju. Sportski život je ponajviše zasnovan na radu mjesnog nogometnog kluba, te nekoliko košarkaških i karate klubova, ali oni koji žele da se njihova djeca ozbiljnije bave sportom primorani su ih voziti na treninge u Suboticu.

Na koncu, na pitanje kako njegovo dvoje djece gledaju na budući život u Čantaviru, Tibor Murényi odgovara: »Kćer ima 22 godine, sin je u 18-oj i još uvijek su tu, ali kako vidim, gravitiraju prema gradu. Hoće li otići ili ostati, vidjet ćemo.«

ANKETA: ZAŠTO VOLIM ČANTAVIR?

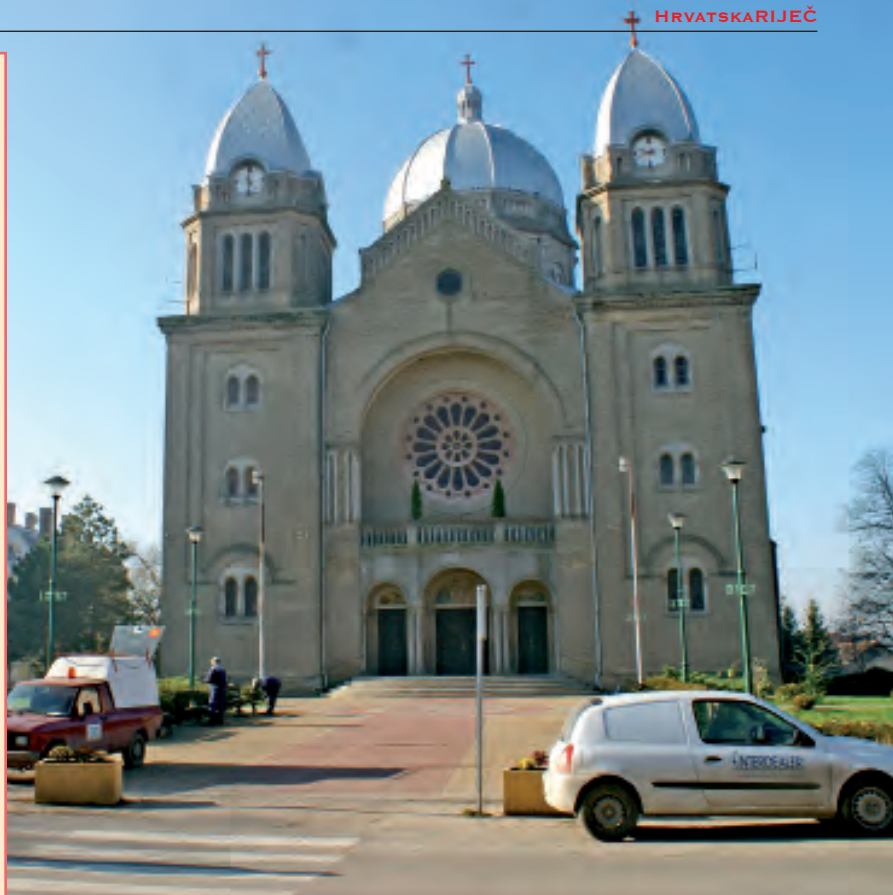
Elvira Žužić: Rođena sam i odrasla u Čantaviru, gdje danas i radim u privatnoj tvrtki »Fruitica«, ali sam se nakon udaje preselila u obližnji Višnjevac. Volim ovo mjesto jer me za njega vežu najljepše uspomene iz djetinjstva, tu mi žive roditelji i gotovo svi prijatelji, tu radim, a Višnjevac je udaljen samo nekoliko kilometara pa praktički kao da nisam niti otišla. Kao majci žao mi je što nema više organiziranog programa za djecu i mlade, poput kazališnih predstava ili sličnih zabavno-edukacijskih programa. Osobno smatram kako je na određeni način lakše živjeti na selu i to je jedan od razloga što se nisam odlučila otići u grad.

Rudolf Turnović: Čantavir volim, jer sam tu rođen i tu živim cijeloga života. Momentalno nisam zaposlen, radio sam godinama u »Sinalcu« ali sam izgubio radno mjesto preseljenjem ove tvrtke iz Srbije. Nalazim se na birou za nezaposlene i čekam novi posao. I pokraj svega nikada ne bih otišao iz Čantavira, jer meni je ovdje dobro.

Katalin Toldi: Meni je zbilja lijepo živjeti u Čantaviru i ovdje sam sretna, pa nikada nisam niti pomišljala na mogući odlazak u neku drugu sredinu. Nažalost, u ovom trenutku nisam zaposlena i željela bih da bude više posla, pa da još ljepše i bolje živimo. Nadam se da će tako i biti u budućnosti.

CSABA HORAK, VLASNIK AUTOSERVISA »HORAK«

Tko vrijedno radi, sigurno opstaje

Mnogi Čantavirci, ali ne samo oni, već i brojni vlasnici automobila iz Subotice i okolice, već godinama održavanje svojih vozila prepuštaju autoservisu »Horak«.

»Već deset godina vodim svoj autoservis, a prije ulaska u privatni biznis radio sam kao automehaničar u zemljoradničkoj zadruzi. Smatram kako, ako čovjek pametno i vrijedno radi, ako izračuna sve što treba dati uposlenicima i državi, u privatnom sektoru uvijek ima mjesta za osiguranje egzistencije. U servisu održavamo i popravljamo nekoliko tipova automobila (Opel, Volkswagen, Audi, Renault, Citroen), ali ne primamo baš sve na popravak, jer ne želimo raditi nešto što nam nije specijalnost. Drago mi je što naši klijenti nisu isključivo žitelji Čantavira i okolice, nego imamo korisnike naših usluga i iz Subotice, te ostalih mjesta u neposrednoj blizini. Posla ima i za još nekoliko servisa u Čantaviru, jer život u prigradskom okruženju iziskuje i prilično veliku uporabu motornih vozila, a samim tim i njihovo redovito održavanje i potreban popravak.«

Uz posao kao rutinu svakodnevice, kako sam kaže, u rijetkim trenucima slobodnog vremena najradije se, u vidu hobija, voli posvetiti motorkotačima.

Ni Csaba Horak nikada nije poželio napustiti svoje selo.

»Meni se ovdje sviđa i volim svoj Čantavir, zato sam odlučio i napraviti auto radionicu i raditi i živjeti u svom rodnom mjestu. Što se tiče veza s gradom, one su svakodnevne jer sam prirodom posla stalno u Subotici, ali mogu reći kako već nakon nekoliko sati u gradu osjećam zamor od buke i gužve, i već jedva čekam da se vratim natrag. Imam dvoje djece školske dobi, a prema nekim naznakama sin bi želio ostati i nastaviti posao u našem autoservisu, dok bi se kćer potencijalno mogla odlučiti za odlazak iz Čantavira. Jedno je sigurno, supruga i ja ostajemo.«

MÁRIA KOPAS, KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA »KOPI«

Nikada nisam ni pomislila otići odavde

»Rođena sam Čantavirka, ovdje sam završila osnovnu školu, a nakon srednje Ekonomske škole u Subotici odlučila sam ostati i zaposliti se u svom rodnom mjestu. Počela sam raditi u »Virág Balázsu«, a potom u zemljoradničkoj zadruzi, radeći na knjigovodstvenim poslovima, a 1994. godine osnovali smo poduzeće koje se bavi knjigovodstvenim uslugama, te dodatnom djelatnošću – uvođenjem centralnog grijanja, čime se bavi moj suprug, vlasnik cijele tvrtke. Volim reći kako sam samo djelatnica u obiteljskom poduzeću u kojemu su zaposlena i naša djeca, sin i kćer«, kaže Mária Kopas.

Akutni problem nezaposlenosti obitelj Kopas riješila je privatnom inicijativom, a danas u njihovom poduzeću radi i ostvaruje egzistenciju još nekoliko zaposlenika.

»Zadruga u kojoj sam radila vremenom je propala, stotine ljudi je ostalo bez posla, pa se izbor privatnog sektora pokazao najboljim rješenjem. Knjigovodstvene usluge pružamo ne samo tvrtkama iz Čantavira već i klijentima iz obližnje Sente, Ade, Mola, Tornjoša, a istovremeno imamo i poduzeća iz Subotice i njezine okolice. Tako opsežan posao zahtijeva gotovo cjelodnevni angažman, ali uz pomoć svih članova obitelji uspijevamo sve postići.«

Na pitanje je li nekada poželjela otići iz rodnog mjesta, Mária Kopas decidirano odgovara:

»Nikada nisam pomišljala na tako nešto, ovo je moje mjesto i volim kada izađem na ulicu i svi me poznaju. S druge strane, i Subotica i Bačka Topola i Senta su u neposrednoj blizini, pa do svega što mi treba uvijek mogu brzo doći.«

FESTIVAL MLADE RAKIJE U LJUTOVU: RAKIJA CONNECTING PEOPLE

Svake godine sve veći broj izlagača i posjetitelja

Festival mlade rakije u Ljutovu održan je ove godine treći put. Prvi je okupio tek osam izlagača, godinu dana kasnije bilo ih je dva puta više, a ove već dvadeset. Sličan trend rasta pokazuje i broj posjetitelja: prve godine bilo ih je oko devedeset, druge dva puta više, a ove oko dvije stotine, ili čak i više

Nakon Slavka Šarčevića, slavnog vodoinstalatorka na prvom festivalu, te Radovana Petkova na drugom, rakija koju je proizveo Zoran Mamužić ponijela je epitet najbolje među najboljima na Trećem festivalu mlade rakije, održanom u subotu, 13. studenoga, na salašu Kopilović u Ljutovu.

Festival ima i memorijalni karakter, istaknut i u njegovom punom nazivu, jer je posvećen uspomeni na poznatog subotičkog političara, javnog djelatnika, poduzetnika, Blaška Kopilovića, koji je u ljeto prošle godine stradao u prometnoj nesreći. Salaš sada vodi njegov sin Saša s obitelji, koji je ujedno, s prijateljem Dejanom Stankovom, i glavni organizator festivala.

Festival mlade rakije u Ljutovu održan je ove godine treći put, druge subote u mjesecu studenom, kako je bilo odlučeno još prilikom organizacije prvog. Taj je, saznajemo od Saše Kopilovića, okupio tek osam izlagača, godinu dana kasnije bilo ih je dva puta više, a ove već dvadeset. Sličan trend rasta pokazuje i broj posjetitelja: prve godine bilo ih je oko devedeset, druge dva puta više, a ove oko dvije stotine, ili čak i više.

Prve godine tročlani žiri je prilično lako obavio posao, jer je morao ocijeniti tek 11 rakija, ali se već lane pomučio, jer je bilo prijavljeno 29 rakija, u četiri kategorije: od jabuke, šljivice, kruške i kajsije.

Ove je godine broj kategorija povećan za još dvije, jer su bile prijavljene i rakije od dunje, odnosno breskve, a ukupan broj prijavljenih uzoraka porastao je na 39. Organizatori su se zato potrudili ojačati i žiri, u kom su bili predsjednik Udruženja somelijera Vojvodine Igor Luhović, tehnolog Zoran Vračević, čovjek zadužen za izbor kvalitetnih pića u restoranu »Gurinović« Dragan Bohucki, proizvođač rakije Nandor Guljaš, te biolog dr. Gabor Mesaroš.

Dok su posjetitelji, ali i sami izlagači, obilazili stolove, kušali izložene rakije i komentirali njihovu kvalitetu, u velikom kotlu pekli se čvarci, pardon žmare, na dvorištu je potpaljen manji rakij-ski kotao, kapaciteta tridesetak litara. No, i on je djelovao ogromno, spram drugog, postavljenog na klupu, koji je također uspješno pro-

Organizatori

Članovi žirija

Zoranu Mamužiću priznanje za najbolju rakiju

radio, iako mu kapacitet, brat bratu, jedva doseže – dvije litre. Za to vrijeme, u tišini posebne sobe, žiri je radio svoje...

»Sve su rakije bile dobre, osim onih loših, ali takvih ovdje nije bilo«, rekao je prilikom proglašenja najboljih predsjednik žirija Igor Luhović, izrazivši zadovoljstvo što festival odiše drugarskom atmosferom, ali ipak dovoljno ozbiljnom za manifestaciju u usponu, koja postaje sve značajnija.

Luhović je rekao kako je bio iznenađen što je za ocjenjivanje bilo prijavljeno čak 15 rakija od šljivice, jer je šljivovica ipak karakterističnija za neke druge dijelove zemlje, ali je dodao da su i ovdašnje veoma dobre kvalitete. Prema ocjeni žirija, rekao je on, rakije od kajsije su ove godine bile nešto slabije, na što je u prvom redu utjecala kvaliteta ovogodišnjeg roda. Luhović je istaknuo kako je samo jedan od izlagača registrirani proizvođač rakije, ali da su svi uzorci koje je žiri imao pred sobom kvalitetni, kao da su izašli iz registriranih destilerija.

U pojedinim kategorijama, najbolje su bile rakije sljedećih proizvođača: Jasmina Vujković imala je najbolju šljivovicu, najbolju rakiju od kruške ispekao je Zoran Mamužić, Dejan Stankov je izložio najbolju rakiju od breskve, najbolja rakija od dunje bila je ona koju je izložio Ivan Piuković, dok je Milan Sarić pobijedio u dvjema kategorijama, s najboljim rakijama od kajsije, odnosno jabuke.

U generalnom plasmanu, treće mjesto pripalo je Jasmini Vujković, drugo Ivanu Piukoviću, dok je priznanje za najbolju rakiju festivala ove godine otišlo u ruke Zorana Mamužića.

»Rakija Connecting People«, Rakija povezuje ljude, moto je pod kojim je održan ovogodišnji festival, koji brojem izlagača i posjetitelja potvrđuje svoju opravdanost: potreban je proizvođačima kao mjesto odmjeravanja umijeća, susreta i razmjene iskustava, a posjetiteljima kao odlično mjesto za druženje i razonodu – ujutro od deset sati, a za najizdržljivije, sve do mraka.

Đorđe Dragojlović

ODJECI NASTUPA ISTVÁNA PÁSZTORA PRED EUROPSKIM PREMIJERIMA I MINISTRIMA NA KONFERENCIJI U BRUXELLESU

Jača pozicija SVM-a

Pogrešno je ne vidjeti vezu između SVM-a i Fidesza, a utjecaj mađarske stranke u Srbiji rast će i zbog netaktičnih poteza vladajućih stranaka prema SVM-u, smatra politolog Duško Radosavljević * SVM dobiva na značaju i zbog toga što Mađarska u siječnju preuzima predsjedanje Europskom Unijom, kaže urednik portala Vojvodina danas, Attila Márton

U organizaciji Josepha Daule, predsjednika Europske pučke stranke (European People's Party), u Bruxellesu je održana (16. studenoga) konferencija pod nazivom »Balkan u srcu Europe«, na kojoj je pored premijera i ministara zemalja regije govorio i lider Saveza vojvodanskih Mađara István Pásztor. Na konferenciji su o perspektivama zapadnog Balkana pozvani govoriti povjerenik za proširenje EU Stefan Fule, albanski premijer Sali Berisha, predsjednica hrvatske Vlade Jadranka Kosor, premijer Makedonije Nikola Gruevski, ministar sigurnosti BIH Sadik Ahmetović, te potpredsjednik Vlade Srbije Mladen Dinkić.

Europska pučka stranka (EPP) najveća je grupacija stranaka u Europskom parlamentu, koju čine stranke desnog centra. Punopravno članstvo imaju stranke iz država EU, dok su pridružene članice stranke iz zemalja kandidata ili onih koje su aplicirale za članstvo u EU, i one nemaju pravo glasa. SVM je od prije tri godine članica tog bloka, čiji su pridruženi članovi iz Srbije još G17 i DSS. U tom društvu stječu se brojni privilegiji, stranke mogu računati na neke zajedničke fondove, treninge i edukacije, ali biti u tako moćnoj političkoj grupaciji može predstavljati i značajne lobističke kanale koji se mogu ostvariti kroz kontakte na sastancima i skupovima.

NETAKTIČNI POTEZI DS-A

Članica EPP je i Fidesz, stranka mađarskog premijera Viktora Orbana, te je nesumnjivo poziv Pásztoru stigao na prijedlog matične države tim prije što

Mađarska od siječnja predsjedja EU. U kolikoj mjeri to mijenja poziciju SVM-a, koji je do prije godinu dana iz redova vladajuće Demokratske stranke nazivana destabilizirajućom, te istjerana iz koalicije u Subotici i Senti?

Novosadski politolog Duško Radosavljević ocjenjuje kako su problemi između DS-a i SVM-a formalno nastali zbog novca koji nije uplaćen Vojvodini, a suštinski zato što se koalicijski partneri često ne razumiju u nekim stvarima, zbog čega se često povlače netaktični potezi.

bila svoj kapacitet u Vojvodini, gdje je inače najjača, a mislim da će zbog stavljanja SVM-a u poziciju žrtve ojačati njegove izgleda na sljedećim izborima. Rekao bih kako je to bila malo nespretna kombinacija po vladajući DS. Mislim da će SVM ojačati u dolazećem razdoblju imajući upravo u vidu da je sada u poziciji žrtve, da je aktivan po vojvodanskom pitanju, da ima značajnu podršku matične države, te da je prepoznat kao igrač, rekao bih, u ovom trenutku ne samo pokrajinske nego i

veoma značajni za SVM, te da ova stranka sve više dobiva na značaju.

»Europska Unija s punom pažnjom prati što se dešava na razini manjinskih prava u zemljama koje se žele priključiti EU, tako je i u odnosu na Hrvatsku i u odnosu na Srbiju. Zato je odnos manjinskih stranaka prema tom procesu priključenja, kao i odnos manjinskih nacionalnih stranaka i državne vlasti, uvijek bitno pitanje. Stoga je ovaj posjet Pásztoru Bruxellesu i njegovo obraćanje na toj konferenciji jako bitno za tu stranku, jer je imao priliku pred visokim dužnosnicima zemalja članica EU iznijeti stav svoje stranke po određenim pitanjima.

Kada je pak riječ o odnosu SVM-a i Demokratske stranke, Márton smatra kako ti odnosi zapravo nisu niti prekidani.

»Uvijek se zaboravlja kako je konflikt između DS-a i SVM-a bio konflikt ograničenog intenziteta, koji se odnosio na izbacivanje SVM-a iz vlasti u Subotici i Senti. Na svim ostalim razinama suradnja je ostala, što se najjasnije vidi na pokrajinskoj razini ali i na razini republičkog parlamenta. Naravno da ti odnosi nisu ni prekidani jer su se Pásztor i Tadić poslije tog konflikta sreli nekoliko puta, a sreli su se i prošloga tjedna.«

SVM sada dobiva na značaju upravo zbog toga što će Mađarska preuzeti predsjedanje EU od siječnja sljedeće godine. Budući da bi Srbija trebala dobiti status kandidata za godinu dana, to znači kako do svibnja ili lipnja ima šansu uraditi jako puno stvari ako joj Mađarska pomogne na razne načine«, kaže Márton.

S. Mamužić

Ubrzati napore ka EU

»Tijekom posljednjih 20 godina situacija se promijenila i puno je ljudi postalo manjinom u novim balkanskim državama«, rekao je među ostalim u Bruxellesu István Pásztor. »Problem manjina mora biti riješen kako bi se postigla stabilnost u regiji.«

»Srbija je naša kuća i naša zemlja«, dodao je, te je pozvao političare da ubrzaju svoje napore kako bi zemlju

približili Europskoj Uniji. On je također naglasio kako je bitno za dva naroda – Srbe i Mađare – da saznaju više o svojoj zajedničkoj povijesti i zajedničkom putu. Povijesne rane su izvor potencijalnih sukoba, stoga će srpski i mađarski povjesničari istražiti zajedničku prošlost, rekao je Pásztor, kako se prenosi u izvješću objavljenom na službenim stranicama Europske pučke stranke.

»Mislim da je pogrešno ne vidjeti vezu između Pásztor i Orbana, jer je sigurno da će mađarska stranka u Srbiji imati veliku pomoć matične države, što može biti dodatan argument Pásztoru. Istodobno mislim kako će njegova pozicija i pozicija njegove stranke u Vojvodini prilično rasti upravo zbog tih pomalo netaktičnih poteza koji su rađeni prema SVM-u od strane vladajućih stranaka. Faktički, vladajuća je stranka time malo osla-

državne razine. Tako da bi jedna umjerena politika, mislim, više donijela koristi nego neko konfrontiranje ili zakulisni kadrovski ili neki drugi potezi«, kaže Radosavljević.

POMOĆ IZ MAĐARSKÉ

Komentator portala Vojvodina danas (Vajdaság ma) Attila Márton kaže kako su Pásztorov posjet Bruxellesu i njegovo obraćanje na konferenciji

ZELENOJ FONTANI POTREBNA JE POTPUNA REKONSTRUKCIJA

Curi kubik vode na sat

Najveći problem su dotrajali cjevovodi kojima je, kažu, nemoguće prići i promijeniti ih bez razbijanja fontane, no priča se i kako je zelena fontana zapravo smetnja za buduću podzemnu garažu, koju je netko namjerio graditi baš na tom mjestu

Premda je postala jedan od simbola grada, zelene fontane bismo se uskoro mogli sjećati samo sa subotičkih razglednica. Poslije 25 godina od izgradnje ona bi mogla postati prošlost, jer joj je potrebna potpuna rekonstrukcija, kako upozoravaju stručnjaci. U Direkciji za izgradnju grada kažu kako su keramički crijevovi na fontani mehanički oštećeni, ali da su tome pridonijeli i vremenski uvjeti, kao i neadekvatno održavanje, dakako prije nego je taj posao povjeren ovom poduzeću. Ipak, najveći problem su zapravo dotrajali cjevovodi, kojima je, kako u Direkciji tvrde, nemoguće prići i promijeniti ih bez razbijanja kade same fontane. Premda su svojedobno bile urađene od najsvremenijih materijala, cijevi su tijekom godina propale, a mjerenja od prije mjesec dana pokazuju kako iz fontane iscuri čak tisuću litara vode na sat.

»Do sada smo uspijevali staviti fontanu u pogon s tim da je već u posljednjih pet do sedam godina znatno opao broj vodnih igara, tako da već duže vrijeme ne radi vodni slap koji

smo imali duž cijelog oboda. Mlazice u kubusima su krpeljene već ne znam koliko puta, i jedva smo ih uspijevali dovoditi u stanje funkcioniranja. Međutim, prije mjesec dana počela se gubiti znatna količina vode, a testiranja su pokazala kako se na sat gubi kubik vode. Voda se djelomično gubi preko fuga, ali najvećim dijelom odlazi pod zemlju. Stoga smo morali zatvoriti fontanu i zazimiti je«, kaže pomoćnik tehničkog direktora u Direkciji za izgradnju Peter Blau. On ističe kako do ovoga ne bi došlo da je ostavljen pristup cjevovodima, koji bi se onda mogli zamijeniti, a na pitanje kako se mogao odobriti takav projekt i dopustiti njegova izgradnja, Blau kaže kako on to ne može znati jer prije 25 godina Direkcija nije niti postojala, niti je on sudjelovao u izgradnji fontane.

Međutim, na pitanje je li točno da se mora rušiti bazen fontane kako bi se prišlo cijevima, direktor Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika Géza Vas kaže kako to za sada ipak mogu biti samo nagađanja. »To su tehnička pitanja,

ne znam kako se može tamo prići, ali mislim da još nitko to nije premjerio i treba napraviti projekt u svezi s tim, za sada to može biti samo nagađanje. Zavod je uključen u priču o sanaciji zelene fontane, imat ćemo stručno vijeće i kad bismo imali sve podatke vidjet ćemo koji je prilaz.«

Direkcija za izgradnju grada obavijestila je gradsku upravu o stanju zelene fontane, zatraženo je mišljenje Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika o načinu sanacije, poslije čega će trebati izraditi projekt sanacije. Za sada je otvoreno nekoliko mogućnosti rješavanja problema, no stručnjaci ipak smatraju kako bi bilo najuputnije graditi novu fontanu od nekog drugog materijala umjesto žolnai keramike, premda bi to moglo izazvati rasprave i negodovanja sugrađana. Géza Vas kaže kako keramika nije materijal od kojega se prave fontane, da bi ponovna izrada od žolnai keramike bila skupa, te podsjeća kako je plava fontana koštala skoro milijun njemačkih maraka. Neki od prijedloga su da se napravi fontana u granitu

približno sličnog oblika ili, pak, umjesto toga modernija parterna fontana.

Problema sa zelenom fontanom bilo je skoro od početka njezine izgradnje, kada se vrlo brzo pojavila voda u podrumima Gradske knjižnice i Gradske kuće. Stručnjaci su tvrdili kako je do toga došlo zbog ukopavanja fontane i presijecanja podzemnih tokova vode. Curenje vode zapaženo je prije desetak godina. Tada je čak sipana boja kako bi se utvrdilo gdje odlazi voda, a takva obojena pojavila se u podrumu Gradske kuće.

Oni, pak, koji sumnjaju u dobre namjere vlasti, kažu kako je zelena fontana zapravo smetnja za buduću podzemnu garažu, koju je netko namjerio graditi baš na tom mjestu. Na ove sumnje Peter Blau kaže kako prema aktualnom planu detaljne regulacije postoji planirana samo jedna podzemna garaža, ali kod Otvorenog sveučilišta, te dodaje: »U svakom slučaju, ako dođe do sanacije ili rekonstrukcije, eventualnost izgradnje podzemne građe na toj lokaciji uzet će se u obzir.«

S. Mamužić

UDRUGA ZA BORBU PROTIV ŠEĆERNE BOLESTI

Upoznajte dijabetes i preuzmite kontrolu

Svečanošću u Velikoj vijećnici Gradske kuće, zdravstvenim predavanjima, podjelom edukacijskog materijala i pozivom sugrađanima da na licu mjesta provjere razinu šećera u krvi, subotička Udruga za borbu protiv šećerne bolesti obilježila je 14. studenoga, dan koji je u kalendaru zdravlja označen kao Svjetski dan borbe protiv dijabetesa, raširene bolesti suvremenog čovjeka koja sve više uzima maha

Udruga za borbu protiv šećerne bolesti u Subotici duge tradicije (osnovana 1982.) ove je godine veliku pažnju posvetila obilježavanju 14. studenoga, Svjetskog dana dijabetesa, i tim povodom u Gradskoj kući priredila manifestaciju na koju je pozvala sugrađane prekontrolirati razinu šećera u krvi i poslušati predavanja liječnika dr. Tomislava Čuka, dr. Klare Tucić-Nemet i dr. Angeline Obradović, te predstavnika Abbott Diabetes Care dr. Srdana Tanurdžića. Ključne poruke kampanje koja se vodi povodom Svjetskog dana dijabetesa su: spoznavanje rizika obolijevanja i upozoravajućih simptoma na dijabetes, saznanje kako reagirati na simptome dijabetesa i kome se obratiti, i saznanje kako pratiti i preuzeti kontrolu

cjelokupnoj javnosti na raširenost bolesti, ukaže na simptome bolesti i potrebu za redovitom preventivnom kontrolom. »Naš je moto je 'Zajedno – jedni za druge'«, dodaje Dević.

Subotička je Udruga za borbu protiv šećerne bolesti reformirana prošle godine, mijenjaju se i pravna akta asocijacije, a edukaciji članova pridaje se velika pažnja. »Mjesečno imamo jedno do tri predavanja, koja drže visoko obrazovani stručnjaci, s obzirom da je edukacija oboljelih od dijabetesa jedan od najvažnijih čimbenika da bi izbjegli strašne komplikacije ove bolesti. Prije predavanja za članove besplatno mjerimo šećera u krvi i krvni tlak«, iznosi Terezija Dević o redovitim aktivnostima udruge. »Nedavno smo pokrenuli novu akciju, članovima koji boluju od

i ADOC-a iz Beograda. Do sada je podijeljeno 19 komada, a za Svjetski dan dijabetesa udruga je dobila još 4 aparata. U subotičkoj Udruzi za borbu protiv šećerne bolesti godišnja članarina iznosi 300 dinara, a za djecu oboljelu od dijabetesa članarinu ne naplaćuju. Za članove udruge - dijabetičare korištenje bazena u Subotici je besplatno, dok je za djecu oboljelu od dijabetesa korištenje klizališta besplatno.

Dijabetes je kronična nezarazna bolest koja širom svijeta poprima karakteristike suvremene epidemije. Navodi se kako u svijetu preko 300 mili-

Terezija Dević

Vojvodine da se državnim tijelima, od lokalne samouprave do republike, uputi alarmantno upozorenje kojim se ukazuje na činjenicu da je dijabetes svjetski problem koji ima razarajuće humane, socijalne i ekonomske posljedice. U priopćenju nadležnim tijelima između ostalog se kaže: »Danas od dijabetesa boluje 300 milijuna ljudi i taj broj se svake godine povećava za 6 milijuna. Rastuća pandemija prijeti nadvladati zdravstvene

nad bolešću. »Mi smo napravili prvi korak prema građanima, na građanima je da učine sljedeći korak«, kaže predsjednica udruge Terezija Dević, ističući kako je uloga ove organizacije pomoći oboljelim od dijabetesa, a Svjetski dan dijabetesa povod je da se skrene pozornost

dijabetesa 'tip 2' dijelimo aparate za mjerenje šećera u krvi, pošto preko Ministarstva zdravlja Srbije nemaju pravo na besplatan aparat. Mislim da će taj program ostati konstantan«, navodi Terezija Dević uz napomenu da su aparati donacije »Abbott Diabetes Care« iz Novog Sada

juna ljudi boluje od dijabetesa. U Subotici je evidentirano oko 12.000 oboljelih, što je iznimno mnogo, pogotovu kada se ima u vidu da stručnjaci procjenjuju da na svakog registriranog bolesnika dolazi još jedan oboljeli koji ne zna da boluje od ove teške i komplicirane bolesti. Na sjednici Upravnog odbora Saveza društava Vojvodine za borbu protiv šećerne bolesti održanoj ljetos prihvaćen je prijedlog 23 društva s teritorija

resurse svake zemlje i dovede u pitanje njihov ekonomski razvoj. Posebno je naglašena činjenica da je Generalna skupština UN-a sa 192 članice jednoglasno usvojila Rezoluciju o dijabetesu, proglasila dijabetes pandemijom XXI. stoljeća i obvezala vlade zemalja potpisnica da poduzmu sve mjere kojima će utjecati na smanjenje broja bolesnika poduzimanjem odgovarajućih preventivnih mjera i odgovarajućim sustavom liječenja.«

K. Korponaić

Tri hrvatske predstave na festivalu Desire Central Station

Drugi internacionalni kazališni festival Desire Central Station, s podnaslovom North/South, bit će održan u Subotici od 22. do 29. studenoga i na njemu će sudjelovati teatri i kazališni umjetnici iz Hrvatske, Mađarske, Rusije, Njemačke, Francuske, Turske, Bugarske i Srbije.

Iz predstave »Turbofolk«

Iz Hrvatske stiže regionalno glasoviti i nagrađivani »Turbofolk«, autorski projekt redatelja *Olivera Frlića* u produkciji riječkog HNK Ivana pl. Zajca (ponedjeljak, 22. studenoga, scena Jadran, 21 sat). Zagrebačko kazalište mladih predstavat će se predstavom »Generacija 91.- 95.« nastalom po motivima romana »Jebo sad hiljadu dinara« *Borisa Dežulovića* (subota, 27. studenoga, Scena Jadran, 19 sati). U predstavi glume polaznici dramskog studija učilišta Zagrebačkog kazališta mladih, a redatelj je *Borut Šeparović*. Također, na subotičkom kazališnom festivalu gostovat će i trupa »Montažstroj« iz Zagreba s predstavom »Vatrotehna 2.0« u režiji *Boruta Šeparovića* (nedjelja, 28. studenoga, scena Jadran, 19 sati).

Ulaznice se mogu kupiti na blagajni Kazališta »Dezső Kosztolányi« (024/531-991) ili na blagajni Narodnog kazališta u Subotici (024/557-436), te rezervirati na ticket@desirefestival.eu.

Natječaj za Međunarodno natjecanje u pjevanju mjuzikla

Raspisan je natječaj za prvo Međunarodno natjecanje u pjevanju mjuzikla »Szilveszter Lévy«. Organizatori natjecanja su Grad Subotica, Mađarski kulturni centar »Népkör«, Drama na mađarskom jeziku Narodnog kazališta Subotica i Operetno kazalište iz Budimpešte.

Natječaj se raspisuje u trima kategorijama: za žensko i za muško solo pjevanje, te za karakterni pjevanje. Prijave se primaju do 15. siječnja 2011. godine. Četvrtfinalna natjecanja održavat će se u Budimpešti, Pragu, Bukureštu, Novém Zámky, Targu Murešu, Zagrebu, Sarajevu, Karlstadu, Londonu, Sankt Petersburgu, Seulu i Subotici do kraja ožujka iduće godine.

Polufinalno natjecanje održat će se u Narodnom kazalištu u Subotici, 6. i 7. srpnja, a završnica i gala program na Ljetnoj pozornici na Paliću 8. i 9. srpnja iduće godine.

Osim tri nagrade, stručno će povjerenstvo dodijeliti i posebne nagrade za svaku kategoriju, kao i mogućnost nastupa u Operetnom kazalištu u Budimpešti, odnosno u kazalištima gradova u kojima se održavaju četvrtfinalna natjecanja, te posebnu nagradu *Szilvesztera Lévyja*.

Mini likovna kolonija u »Konobi«

Restoran »Konoba« u Subotici, otvoren prije godinu dana, Rugostio je prošle subote mini koloniju na kojoj je sudjelovalo sedmero autora iz više udruga slikara-amatera. Vlasnik »Konobe« *Igor Uzelac*, podrijetlom iz Zadra, sa zadovoljstvom je prihvatio ovu ideju jer su mu u ambijentu restorana, kako sam kaže, baš nedostajale slike s morskim motivima. Na koloniji su sudjelovali: *Dražan Seleš* (Osijek), *Jakov Makaji*, *Laslo Kelč*, *Natalija Mijatov*, *Zdenka Sudarević*, *Snežana Kiš* i *Željko Vidaković*. Kao gost bio je prisutan i likovni kritičar *Mile Tasić*.

S. Z.

Festival proizvoda od svinje mangulice

Drugi po redu festival proizvoda od svinje mangulice »Dani svinjokolja«, kao i ostalih domaćih proizvoda, održat će se početkom prosinca u organizaciji Vojvodanske udruge uzgajivača mangulica. Festival će biti priređen u Dvorani sportova, kao i ispred nje, a bit će otvoren u subotu, 4. prosinca, u 10 sati. Tijekom dvodnevnog festivala bit će izložene mesne i mliječne prerađevine, med, rakija, vino, prženice. Na licu mjesta po starim će se receptima praviti domaće hurke, krvavice i kobasice, koje će se moći kupiti sirove ili pečene.

Pečenje kobasica i čvaraka bit će organizirano ispred Dvorane sportova, gdje će biti priređeno i natjecanje u pravljenju kobasica. Natjecatelji će dobiti po 5 kg mljevenog mesa, a ostale začine i sastojke trebaju sami donijeti. Kotizacija iznosi 3 tisuće dinara. Žiri će ocjenjivati okus, miris, boju, konzistenciju i izgled kobasice, a najboljem će dodijeliti prase mangulice.

Organizatori očekuju sudjelovanje izlagača iz Vojvodine i Srbije te iz inozemstva, a ulaz za posjetitelje je slobodan.

Vršnjačka medijacija

Seminar »Vršnjačka medijacija« održan je u Osnovnoj školi »Ivan Milutinović« od 11. do 13. studenoga. Seminar je dio DILS projekta (pružanje unapređenih usluga na lokalnoj razini) pod nazivom »Osiguravanje zdravog i sigurnog okruženja za djecu i mlade« Ministarstva prosvjete Republike Srbije i Međunarodnog monetarnog fonda, a čiji je autor projektni tim ove škole pod nazivom »Partnerstvom protiv nasilja«.

Tijekom tri dana učenici i nastavnici škola partnera – OŠ »Sveti Sava« i OŠ »Ivan Goran Kovačić« – i škole domaćina, prošli su obuku koja im omogućava konkretnim aktivnostima u medijaciji pridonijeti mirnom rješavanju sukoba među djecom i mladima.

Novi prijedlog o uvjetima držanja životinja

Gradska uprava Subotice pripremila je nacrt odluke o uvjetima za držanje i zaštitu domaćih i egzotičnih životinja na teritoriju grada Subotice, koji je do 30. studenog na javnom uvidu. Gradska uprava poziva zainteresirane stanovnike naseljenih mjesta Subotice i Palića, osobito vlasnike domaćih životinja, da u svojim mjesnim zajednicama obave uvid u predloženi nacrt odluke o uvjetima za držanje i zaštitu domaćih i egzotičnih životinja na teritoriju grada Subotice i daju svoje primjedbe koje će pridonijeti poboljšanju nacrta odluke i usklađivanju sa stanjem na terenu.

Javni uvid se može obaviti i u Gradskoj upravi Subotica, ured 200, svakog radnog dana od 12 do 14 sati.

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Heizlerovo kupatilo (II. dio) – Petra Drapšina 9

Nikada nam neće biti jasno zašto vlastodršci u našem gradu objekte izvanrednog sadržaja prepuštaju urušavanju, a Subotičani potom desetljećima moraju čekati kako bi grad ili neki pojedinac, ponovno smogao snage ponuditi im i osigurati sličan sadržaj

Piše: dr. Viktorija Aladžić

Zoltán Heizler je već 1921. godine predao tri molbe za dobivanje građevinske dozvole za izgradnju potrebnih odjela svog kupatila i sanatorija. Prvi se projekt odnosio na adaptaciju kuće, odnosno pretvaranje kuće u sanatorij,¹ čijom se dužinom prema projektu pružao hodnik, iz kojeg se ulazilo u sobe za bolesnike orijentirane prema ulici, i kupaonice orijentirane prema dvorištu.

U dijelu kuće na uglu otvoreni su prozori prema današnjoj Ulici Endrea Bajči Žilinskoga i tu su bile soba za operacije i soba za liječnika. Projektom koji je potpisao arhitekt *Matija Šalga* bila je preuređena fasada iz Drapšinove ulice i ona je sačuvala svoj izgled sve do rušenja 2007. godine.

SADRŽAJI KAO U DOBA RIMLJANA

U produžetku kuće u Ulici Bajči Žilinskog bilo je izgrađeno kupatilo u dvjema razinama prema projektu priloženom uz istu molbu koju je uradio ovlašteni civilni inženjer *Isidor Strasburger*. Kupatilo je bilo

povezano sa sanatorijem posebnim holom iz kojeg se također ulazilo u sobu za njegovateljicu. Orijentirana prema dvorištu nalazila se hladna kupka za liječenje, a iz hola se dalje nastavljalo u prostor s kabinama za presvlačenje. U nastavku novog objekta, kada se izađe iz svlačionice nalazilo se parno kupatilo, prostorija za masažu, veći topli bazen, manji bazen s mlakom vodom i mali bazen s hladnom vodom. Kupatilo je više-manje sadržavalo sve prostorije koje nalazimo još u vrijeme Rimljana u rimskim termama prije 2000 tisuće godina. Na katu kupatila nalazile su se kabine s kadama za individualno kupanje, što znači da su se pojedinci mogli izdvojiti i sami uživati u blagodatima kupanja.

Sljedeći projekt bio je plan tvorničkog dimnjaka kupališta Zoltána Heizlera, koji je uradio diplomirani strojarski inženjer *Vladislav Somogyi*.² Posljednji je bio projekt kotlarnice istog inženjera koja je, kao i dimnjak, bila izgrađena u dvorištu, povezana s kupatilom i osiguravala energiju za rad kupatila.³

Već 1924. godine inženjer Strasburger radi projekt adaptacije Heizlerovog kupališta i u ovom projektu nalazimo fasadu objekta iz današnje Ulice Endrea Bajči Žilinskog, koja je bila urađena u maniri međuratne arhitekture.⁴ Kotlarnica je proširena 1926. godine također prema projektu Isidora Strasburgera.⁵ Parno grijanje uvedeno je u Heizlerovo kupatilo 1930. godine prema projektu *Josipa Špirka*, tehničkog poduzimača iz Novog Sada.⁶ Iste su godine dograđene prostorije za hidroterapiju na katu, pokraj kupatila s individualnim kadama prema projektu inženjera *Franje B.7*

RUŠENJE 2007. GODINE

Tu se nisu završavale sve aktivnosti dr. Zoltána Heizlera. Pokraj svoje struke, sanatorija i kupatila bavio se i drugim poduzetničkim aktivnostima. Godine 1936. dobiva ovlaštenja od Kotarskog nadležstva da skupa s mr. ph. *Béloom Vertesom* vodi zanatsku radnju »Orient« za proizvodnju škroba, koji služi kao sirovina za farmaceutske artikle. Ovo je išlo uz niz poteškoća budući da predviđena lokacija u tadašnjoj Ulici Save Tekelije 79 nije bila regulacijskim planom predviđena za ponudenu zanatsku djelatnost. Proizvodnja škroba podrazumijevala je zagađivanje okoliša, te ni više vlasti u Novom Sadu nisu htjele dati suglasnost, pa je tek Ministarstvo industrije i trgovine odobrilo otvaranje ove zanatske radionice.

Međutim, već od trenutka otvaranja radionica je proizvođila velike količine škroba i derivata koji su se mjerili vagonima, pa su se vlasnici industrijskih pogona za proizvodnju škroba pobunili tvrdeći kako je radionica isporučila 6,5 vagona dekstrina u vrlo kratkom vremenu, što je puno i za najveću domaću tvornicu. Tako je radionica 1937. godine preregistrirana u industrijski pogon. Zanatska radionica »Orient« je po registarskim knjigama imala kapital od 500.000 dinara. Rad je započela s 12 radnika i 3 službenika. Kapacitet za 8 sati rada bio je 800 kg štirka. Industrijski pogon je od Heizlera i Vertesija preuzeo *Géza Fürst* 1939. godine.⁸

Kao što znamo, prema još uvijek važećem regulacijskom planu za taj dio gradskog središta, srušeno je Heizlerovo kupatilo 2007. godine. Nakon nacionalizacije, novi je komunistički režim osudio objekt Heizlerovog kupatila na polaganje propadanje. Iz nekih razloga prilikom izrade regulacijskog plana zaključeno je kako je Heizlerovo kupatilo bezvrijedno i ono je bilo predviđeno za rušenje. Heizlerov sanatorij i kupatilo su bili izvanredan sadržaj za grad kao što je Subotica, pogotovo kada u gradu nema ništa slično. Nikada nam neće biti jasno zašto vlastodršci u našem gradu objekte izvanrednog sadržaja prepuštaju urušavanju, a Subotičani potom desetljećima moraju čekati kako bi grad ili neki pojedinac ponovno smogao snage ponuditi im i osigurati sličan sadržaj.

⁴ HAS, signatura originalnog projekta poznata autoru.

⁵ HAS, signatura originalnog projekta poznata autoru.

⁶ HAS, signatura originalnog projekta poznata autoru.

⁷ HAS, signatura originalnog projekta poznata autoru.

⁸ Mačković, S., *Industrija i industrijalci Subotice (1918 – 1941)*, Subotica: Historijski arhiv, 2004, str. 204 – 205.

¹ HAS, signatura originalnog projekta poznata autoru.

² HAS, signatura originalnog projekta poznata autoru.

³ HAS, signatura originalnog projekta poznata autoru.

Piše: Tomislav Žigmanov

Pitanje budućnosti

Kao i svaka druga društvena grupa, i nacionalne manjine uvelike dijele sudbinu svih građana države u kojoj žive. To onda konkretno znači da su društveni položaj, problemi s kojima se suočavaju i općenito životne perspektive i pripadnika manjina u Srbiji u značajnome određeni ukupnim prilikama u društvu.

Usto, kao što smo vidjeli u dosadašnjim napisima, dio odgovornosti spada i na samu zajednicu te državu matičnog naroda.

O VAŽNOSTI ČINITELJA IZ OKRUŽJA

U tom smislu, ponovit ćemo sljedećih nekoliko ključnih određenja Srbije danas, koja onda uvjetuju kvalitetu života skoro svih njezinih građana. Kao prvo, to je zemlja sa zakašnjelom i usporenom tranzicijom, nerazvijenom vladavinom prava i institucionalnom neizgrađenošću. Sve to, zajedno s ekonomskom devastiranošću, nepravednom (i etnocentričnom!) redistribucijom ekonomske moći i rasprostranjenim siromaštvom, sa sobom nosi ne samo određenu političku i inu nesigurnost već i odsustvo perspektiva, što se razrješava iseljavanjem, koje pogađa i pripadnike hrvatske zajednice. Ujedno, današnju Srbiju karak-

terizira i nerazvijena politička kultura, slabi demokratski potencijali, teret nedavnih ratova koje je započinjala... Sve to izravno uvjetuje i društveni položaj hrvatske zajednice.

No, valja znati kako jedan dio gornjih činitelja nije unilinearan u odnosu spram svih manjina – neki od njih mogu biti od većeg značaja za život pojedine manjine. Recimo, breme ratova kada su u pitanju pripadnici hrvatske, albanske ili bošnjačke manjine, a siromaštvo kod Roma. Iz toga slijedi da se u pristupu prema manjinama mora često računati ne na uniformnost – jednak pristup spram svih, nego na diverzifikativnost – utjecaj jednog od činitelja na položaj određene manjine može imati veći značaj nego kod druge!

MANJINSKO PITANJE U SRBIJI

S druge strane, manjinske zajednice predstavljaju i relativno samostalni segment društva. Kao takvi, bivaju predmetom odnosa države i pojedinih segmenata društva spram njih. Ukoliko se cijeli problem promatra kroz ovu vizuru, kao glavne značajke u Srbiji važe sljedeće. Prvo, manjinsko pitanje u Srbiji nije u formalno-pravnom smislu do kraja i dosljedno izvedeno (npr. na planu političke reprezentacije). Zatim, ovo je područje ne samo institucionalno neuređeno već ozbiljno manjka politike koja bi imala za cilj njihovu punu integraciju u društvu pripadnika manjinske zajednice, o čemu svjedoči njihova česta podzastupljenost u prestižnim strukturama društva. Manjine, također, nisu jedna-

kopravno uključene u procese donošenja odluka, osobito na razini središnjih vlasti. I njihova vidljivost i uopće prisustvo u javnosti je često nedovoljno, za što su Hrvati u Vojvodini i više nego dobar primjer, pa čak i negativno – osim marginalizacije i odsustva kontinuiranog interesa za manjinska pitanja, mediji često znaju demonstrirati ksenofobičnost, što pridonosi, uz senzacionalistički pristup, širenju ionako već postojećih negativnih stereotipa. Na koncu, poznata je i praksa majorizacije manjinskog pitanja kroz separatne dogovore i udovoljavanje interesima politički relevantnijih manjina. To u slučaju Srbije znači svođenje manjinskog pitanja na mađarsko i/ili bošnjačko, što vidimo i sada glede pripreme za glasovanje zastupnika glede proračuna za 2011. godinu u Skupštini Srbije.

VAŽNOST VLASTITE ZRELOSTI

Na koncu, jedan dio pitanja na ovu tematiku neposredno se tiče manjina i njihovih potencijala ili slabosti. Među njima se kod vojvođanskih Hrvata ističu: krhka institucionalna izgrađenost, nerazvijenost socijalnih veza, mali broj interakcija među članovima, nepostojanje sfere civilnog društva unutar manjinskog polja. Slično kao i kod drugih srbijanskih manjina, nisu previše razvijene ni demokratske institucije unutar zajednice – često izostaju, na primjer, dijaloški oblici susretanja, procedure u donošenju odluka nisu jasno definirane, sukobi interesa nemaju uvijek razrješenje...

Isto tako, još uvijek nedovoljno razvijena javnost unutar manjina je često monolitna i može biti pod snažnom kontrolom određenih grupa. I ne na posljednjem mjestu, kadrovski potencijali unutar hrvatske zajednice nisu uvijek najbolje iskorišteni. To je stoga što izostaje planski odnos prema ljudskim resursima. No, ovo ne treba obeshrabrivati već nukati na traženje načina i mehanizama da se deficiti koji postoje – otklanjaju. U tim nastojanjima određen utjecaj, u nekim slučajevima čak i ključni, ima i vanjska politika Republike Hrvatske. To se, prije svega, odnosi na rješavanje onih problema koje vojvođanski Hrvati ne mogu, zbog opstrukcije srbijanskih državnih tijela, sami riješiti, kao što je slučaj s pitanjem udžbenika na hrvatskom.

Sve navedeno kazuje kako pitanje budućnosti Hrvata u Vojvodini unajvećma ovisi o daljnjem demokratskom razvoju Srbije. U tom smislu, Hrvati također trebaju dati svoj doprinos, a kada je u pitanju manjinska problematika trebalo bi zalaganja usmjeriti na izgradnju i provedbu pravednih politika i kvalitetna rješenja. Isto tako, velika se pozornost mora posvetiti i razvoju institucija hrvatske zajednice, snaženju njihovih kapaciteta i povećanje opsega i kvalitete ostvarivanja manjinskih prava. Na koncu, valja se izboriti i za dosljednu, proaktivnu i spram interesa hrvatske zajednice u Srbiji usmjerenu vanjsku politiku Republike Hrvatske. Izazova je očito mnogo, pa ih što prije treba početi rješavati...

KRAJ

NOGOMETNIM TURNIROM OBILJEŽENA TREĆA OBLJETNICA POSTOJANJA DRUŠTVA HRVATSKE MLADEŽI ZEMUNA

Pobjednicima medalje, svima druženje

Društvo hrvatske mladeži Zemuna organiziralo je, u povodu treće obljetnice postojanja, malonogometni turnir, drugi po redu. Turnir je održan 14. studenoga, a svoje su snage ovoga puta odmjeravali: DSHV iz Subotice, HKC »Srijem - Hrvatski dom« iz Srijemske Mitrovice, HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina, HKPD »Matija Gubec« iz Rume, HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena, HKPD »Tomislav« iz Golubinaca, momčad Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i domaćini – Društvo hrvatske mladeži Zemuna.

Turnir je trajao punih pet sati, a prvo mjesto je osvojila momčad DSHV-a iz Subotice. Druga

je bila ekipa HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume, a treći HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina. Za najboljeg igrača turnira proglašen je *Viktor Božić* iz momčadi HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume, kao najbolji strijelac pokazao se *Mario Rukavina* iz momčadi HKPD-a »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena, a najbolji vratar je *Joško Beneš* iz momčadi DSHV-a iz Subotice.

Nakon turnira članovi svih momčadi okupili su se u prostorijama Zajednice Hrvata Zemuna, u Knjižnici i čitaonici »Ilija Okrugić«, gdje ih je pozdravio predsjednik DHMZ-a *Miroslav Lečer*, dok je za zabavni dio večeri bio zadužen tamburaški sastav »Hladan Špricer« HKPD-a »Tomislav« iz Golubinaca.

Dodijeljene su medalje i diplome za osvojeno prvo, drugo i

treće mjesto. Prvoplasiranoj momčadi, najboljem igraču, strijelcu i vrataru uručeni su i pokali, a ostalima zahvalnice za sudjelovanje na turniru.

Predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume *Milenko Kulušić* najavio je nogometnu utakmicu između reprezentacija Hrvata Bačke i Hrvata iz Srijema, koja će se održati u Rumi krajem ovoga mjeseca.

Danijela Lukinović

ODRŽAN SEMINAR U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Kako voditi kulturne programe

Seminar za voditelje kulturnih programa hrvatskih institucija i organizacija održan je 13. studenoga u prostorijama Hrvatskog doma u Srijemskoj Mitrovici. Na ovom seminaru u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata prisustvovalo je dvadesetak predstavnika hrvatskih kulturnih društava iz Zemuna, Rume, Petrovaradina, Golubinaca i Srijemske Mitrovice. U sedmosatnom trajanju sudionici seminara upoznali su metode i načine koji će im omogućiti lakše i pravilnije vođenje kulturnih programa.

Voditelj seminara, student fonetike *Filip Čeliković* je putem vježbi za glas i disanje te pravilno predstavljanje i upoznavanje podučavao sudionike pravilnom vođenju kulturnih programa. Uz pomoć vježbi intonacije, naglasaka slogova u riječi i riječi u rečenici, nazočni su upućeni kako izbjeći jednoličnost prilikom držanja govora i vođenja programa. Voditelji kulturnih programa izrazili su želju za ponovnim pohađanjem ovakvih seminara koji će im olakšati vođenje kulturnih programa.

Dario Španović

HKUD »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA NASTUPIO NA KONCERTU U NOVOJ GRADIŠKI

Na te mislim

HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora nastupio je u Novoj Gradiški na koncertu pjevačkih skupina

pod nazivom »Na te mislim«. Koncert je održan 13. studenoga, u povodu Dana grada. Domaćin je bila tamošnja Hrvatska pjevačka skupina »Slavča«, a uz domaćine i Somborce, nastupili su i: KUD »Sklad« iz Đakova, KUD »Drežnik« iz Drežnika, KUD »Kralj Tomislav« iz Biograda, KUD »Zlatno klasje« iz Oprisavaca te klapa »Furešti« iz Karlovca.

A. Kovač

Obuka za stare i nove suradnike

Hrvatsko kulturno društvo »Vladimir Nazor« iz Stanišića bilo je domaćinom godišnjeg seminara za dopisnike NIU »Hrvatska riječ«. U prostorijama Doma kulture u Stanišiću, u prošlu su se subotu okupili stalni dopisnici ovog tjednika iz Podunavlja, kao i oni koji to žele postati. Bilo ih je iz: Sombora, Plavne, Sonte, Vajske, Bača, Bačkog Brega, Bezdana i Stanišića.

Odgovorna urednica tjednika Hrvatska riječ *Jasminka Dulić* govorila je o novinarskim temama – kako ih i gdje pronalaziti, kako proširiti krug tema, te kako povezati aktualna događanja s prostorom u kojem živimo. Dopisnici su svojim pitanjima aktivno sudjelovali u raspravi, a od nazočnih članova uredništva lista dobivali su jednostavne i jasne odgovore. Redaktor

Hrvatske riječi *Zvonimir Perušić* govorio je o novinarskim rodovima i o tome kako približiti tekst čitatelju, odnosno što je to što bi čitatelj volio pročitati i što je to što bi ga moglo zaintrigirati. Obuka je obuhvaćala i praktični dio, gdje su dopisnici pisali novinski tekst na zadanu temu. Urednik dopisničke redakcije *Mirko Kopunović* govorio je o tome kako treba napisati i poslati određeni tekst, te je upozorio na najčešće pogreške koje se pri tome događaju, dok je foto-reporter lista *Zoran Vukmanov Šimokov* objasnio kako podesiti fotoaparat prilikom fotografiranja u svakom konkretnom slučaju, kako dobiti fotografiju koja će biti vezana uz tekst i kada i kako rabiti i podesiti blic.

Organizator i domaćin obuke bio je direktor NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan*, ujedno i pred-

sjednik Hrvatskog kulturnog društva »Vladimir Nazor« iz Stanišića, koji je sudionicima na koncu obuke govorio o tome selu i njegovoj povijesti, te o životu i položaju Hrvata na tom prostoru. Obuka je organizirana u povodu

izlaska 400. broja tjednika, a poseban dio seminara posvećen je pronalazenju mogućnosti da se tjednik Hrvatska riječ nađe u što većem broju hrvatskih kuća u Vojvodini, odnosno Srbiji.

Z. G.

POŽAR U SUŠARI PPK »SONTA«

Šteta 5 milijuna dinara

Požar u sušari PPK »Sonta« u stečaju odnio je, kako se tvrdi, 300 tona kukuruza i šteta je oko 5 milijuna dinara. Požar je izbio u srijedu, 10. studenoga, u ranim jutarnjim satima, a u gašenju su s pet vozila sudjelovali vatrogasci iz Apatina i Sombora. Istražna tijela Policijske uprave Sombor nastoje utvrditi uzroke izbijanja ovoga požara.

Sušara je u vlasništvu PPK Sonta u stečaju, a prije neuspjele privatizacije i pokretanja stečajnog postupka vlasnici PP »Signal« iz Odžaka *Milojko Erić* i *Milan Jeftić* zakupili su ovaj objekt.

»U sklopu silosa je i sušara za koju smo početkom stečajnog postupka, prije dvije godine, zatražili od Trgovačkog suda vlasnički povrat u PPK 'Sonta', kako bismo cjelokupnu imovinu mogli uspješno prodati. Zakupac sušare, PP 'Signal' iz Odžaka, osporio je naš zahtjev s obrazloženjem da su ranijim vlasnicima platili zakupninu do konca 2010. godine«, kaže stečajni upravnik PPK »Sonta« *Dušan Dmitrović*.

Od jednog od zakupaca, Milojka Erića, doznajemo kako kukuruz stradao u požaru nije bio osiguran, a nastala šteta procijenjena je na oko 5 milijuna dinara. Do službenog izvješća policije o uzrocima požara može se samo nagađati.

Ivan Andrašić

PROVALE U GOLUBINCIMA

Policija ne pronalazi počinitelje kaznenih djela

U posljednjih mjesec dana u Golubincima se dogodilo na desetine krađa i provala u ekonomske objekte domaćinstava. Predmeti krađe bili su nafta, alat i rezervni dijelovi za poljoprivrednu mehanizaciju, a po njivama su krađeni sustavi za navodnjavanje, kukuruz, paprika, kupus i slično.

Kako policija počinitelje u Golubincima uglavnom nije uspjela otkriti, pljačke i provala postale su puno ozbiljnije. Tako su u noći s 8. na 9. studenoga lopovi provalili u novoizgrađenu kuću i pokrali kompletan novi namještaj, a iz dvorišnih objekata odnijeli su preko 1000 litara nafte, rezervne kotače za traktore i sav alat potreban za jedno poljoprivredno gazdinstvo. Samo noć poslije provaljeno je u Klub umirovljenika, Veterinarsku postaju i pokušana je provala u katolički župni stan, gdje se vide tragovi pajsera na vratima i prozoru (u župni stan crkve sv. Jurja već je bilo provaljeno prije dve godine).

Iako svakodnevno po medijima gledamo uspješnost policije u razbijanju kriminalnih skupina, u Golubincima se mještani ne sjećaju nesigurnijeg vremena za svoju imovinu i pitaju se zašto se ne pronalaze počinitelji kaznenih djela.

Ivan Radoš

ZNAJSTVENA MANIFESTACIJA »ŠOKAČKA RIČ« U VINKOVCI

Štokavčiči kao dukatiči

Veliki je dukat dodijeljen prof. dr. Sandi Ham, voditeljici katedre za suvremeni hrvatski jezik na Filološkom fakultetu u Zagrebu, dok je mali dukat pripao novinarki i urednici Vinkovačke TV Jasni Matiji Sabljo

U kongresnoj dvorani hotela Slavonija u Vinkovcima, 12. i 13. studenoga održana je 8. kulturno-znanstvena manifestacija »Šokačka rič« u organizaciji ZAKUD-a Vukovarsko-srijemske županije i vinkovačkog Centra HAZU. Manifestacija je okupila više od 20 istaknutih znanstvenika iz Hrvatske, Mađarske i Srbije, te kako je to istaknula i znanstvena savjetnica i voditeljica skupa dr. Anica Bilić, i stotinjak djece i mladeži iz osam osnov-

nih škola u okolici Vinkovaca, te KUD »Ivan Goran Kovačić« iz Ivankova i Dječji ansambl kazališta »Mika Živković« iz Retkovaca. Njihove mentorice su Marija Čorić, Marija Meštrović, Mirela Klarić, Ksenija Petričić, Marija Levanić, Eva Marošević, Eva Dakić, Jasna Rožman, Anica Valenčik i Daria Gongeta, te Andrija Gačić i Ilija Babić, pa nije ni čudo da su sva ta djeca, svi ti Štokavčiči na »Šokačkoj riči« zasijali kao dukatiči.

ŠOKAČKU RIJEČ PRIHVAČAJU NAJMLAĐI NARAŠTAJI

Otvarajući skup, dr. Anica Bilić izrazila je zadovoljstvo da ova hvale vrijedna inicijativa na očuvanju šokačkoga govora već za osam godina nadraستا zamišljene okvire, pretače se u pokret za očuvanje zavičajnoga idioma kojega prihvaćaju učitelji i sva djeca, a to su ustvari počeci početaka, prvi materinski jezik. Tijekom ove godine na državnome natjecanju LIDRANO ova su djeca pobijedila baš s tim šokačkim govorom i programom kojega su pripremili za prošlogodišnju »Šokačku rič«, a za koji dan naše će znanstvenice i sudionice ovoga skupa predstaviti u Londonu šokačku riječ kroz sičanski i perkovački govor. »Inače, u ova dva dana predstaviti ćemo Zbornik s prošlogodišnje Šokačke riči i moram se pohvaliti kako smo dosegнули brojku od 108 znanstvenih radova s ovih 7 znanstvenih sesija, a ove će godine moje cijenjene kolege iz čitave Hrvatske, Mađarske i Srbije izložiti 23

svoja rada«, kazala je dr. Anica Bilić.

I Andra Matić, predsjednik ZAKUD-a, zadovoljan je postignutim, tim prije što šokačku riječ prihvaćaju najmlađi naraštaji, a samo tako govor će produžiti vijek trajanja. »Svake je godine sve veći broj znanstvenika, ali i djece, Štokavčiča, koji s ljubavlju prihvaćaju govor svojih didaka i njihovim odrastanjem dobivamo generaciju koja svjedoči svoje postojanje i svoje šokaštvo i uvjeren sam da smo svi skupa na dobrom putu.«

Glazbeni su program i ove godine pripremili polaznici vinkovačke Glazbene škole, sopranistica Marina Kozina, bariton Krešimir Dujmović i tenor Josip Paulić, a na programu su bila djela Čajkovskog, Hajdna i Schüllera, dok je soliste na glasoviru pratila Tamara Krajnović.

VELIKI I MALI DUKAT

Kao i svake godine do sada, nagrade – veliki i mali dukat – otišle su u prave ruke. Za sudjelovanje na svim dosadašnjim skupovima i neizmjeran doprinos nezaboravu Šokačke riči, veliki je dukat dodijeljen prof. dr. Sandi Ham, voditeljici katedre za suvremeni hrvatski jezik na Filološkom fakultetu u Zagrebu, dok je mali dukat dodijeljen novinarki i urednici Vinkovačke TV Jasni Matiji Sabljo, za čuvanje i njegovanje šokačke riječi u medijima, posebice za TV-emisiju 'Život piše priče', koju ova vrsna novinarka uređuje i vodi na najbolji mogući način. Novi Zbornik, ali i novu knjigu dr. Marije Znika, 'Podgajački zvon', predstavila je prof. dr. Ljiljana Kolenić i pohvalila se kako će uskoro u Londonu s dr. Eminom Berbić-Kolar predstaviti zaštićene govore, sičanski i Starih Perkovaca, a poslije su se nizala izlaganja u kojima je dr. Jasna Melvinger govorila o kulinarskom leksiku u petrovaradinskom govoru, a dr. Sanja Vulić o rodoljublju u djelima Miše Jelića.

Slavko Žebić

GOSTI IZ SESVETSKOG KRALJEVCA PRIREDILI KULTURNO-UMJETNIČKI PROGRAM U SOMBORU I SONTI

Ugodno za uho i lijepo za oko

Prošloga je petka u Svečanoj dvorani Gradske kuće u Somboru priređen kulturno-umjetnički program u kojem su sudjelovali KUD »Prigorec« iz Sesvetskog Kraljevca, Plesni studio »Lana« i Osnovna škola »Sesvetski Kraljevec«. Ova je priredba nazvana »Večer prijatelja«.

Program je započeo skladbom *Vangelisa* koju su na klavijaturama izvele *Martina Jelčić* i *Ivana Jurić* sa svojom nastavnicom *Irenom Leutar*, a potom su nastupili plesačice i plesači Plesnog studija »Lana« i učenici osnovne škole, koji su kombinirano i samostalno na svojim glazbenim instrumentima (klavijature, klarnet i gitare) izvodili poznata djela velikana klasične glazbe. Ugodno je bilo slušati izvedbe

ovih mladih umjetnika i gledati akrobatske plesove članova Plesnog studija »Lana« koji djeluje na području Zagreba – Sesveta, Kašine i Dugog Sela, od kojih su mnogi državni i svjetski prvaci. Od plesnih vrsta studio njeguje ritmiku i ples za najmlađe, jazz dance, show dance, te kategorije navijačice Cheerleading i Pom pon ples (ples s kofama).

U drugom dijelu programa plesovima iz svoga kraja, ali i plesovima iz Istre, kojima su posebice oduševili publiku, predstavili su se članovi KUD-a »Prigorec«. Priređen je i tamburaški intermezzo, a mogle su se čuti i skladne pjevačke izvedbe. Predstavili su se i recitatori iz Sombora, sudionici ovogodišnje devete po redu Smotre recitatora na hrvatskom

Gosti toplo pozdravljeni i u Sonti

Učenci i nastavnici OŠ Sesvetski Kraljevec, Republika Hrvatska, te članovi KUU »Prigorec«, predvođeni ravnateljem škole Ivicom Vlašićem i predsjednicom udruge Vinkom Mareković, na dvodnevnom gostovanju u Vojvodini prvo su se predstavili Sončanima. U prepunoj velikoj dvorani Doma kulture, burno pozdravljeni pljeskom dobrodošlice svojih vršnjaka, nastupili su učenici iz Sesvetskog Kraljevca – polaznici glazbene sekcije skupa sa svojom voditeljicom Irenom Leutar.

»Naša suradnja s vojvođanskim školama i institucijama kulture sada je već tradicionalna. U Sonti nismo prvi put, naši gosti iz KUU 'Prigorec' nastupili su već na manifestaciji 'Šokačko veče', a ja sam sa skupinom nastavnika još prošle godine posjetio OŠ 'Ivan Goran Kovačić'. Evo, ovoga su puta pored folkloraca nastupili i učenici naše škole, a neizmjereno me raduje što ih je domaća publika tako toplo pozdravila. Ovakvu suradnju uvijek ću poticati, a nadam se da ćemo u najskorije vrijeme vidjeti u Sesvetskom Kraljevcu vidjeti i nastup učenika OŠ 'Ivan Goran Kovačić' i folkloraca KPZH 'Šokadija' iz Sonte«, kaže ravnatelj OŠ Sesvetski Kraljevec Ivica Vlašić.

I. Andrašić

Sesvetski Kraljevec

Sesvetski Kraljevec je smješten na putu od središta Zagreba prema Vrbovcu, Bjelovaru i Dugom Selu. Administrativno je u granicama zagrebačke gradske četvrti Sesvete, a udaljen je 17 km od Trga bana Josipa Jelačića. Sa 150-ak koncem 2. svjetskog rata razvio se u mjesto s oko 4000 žitelja, uglavnom zahvaljujući priljevu Hrvata iz Bosne i Hercegovine, Like, Dalmacije, Slavonije, Podravine, obližnjeg Prigorja i Posavine. Prva zgrada Osnovne škole Sesvetski Kraljevec izgrađena je 1931. godine. Već 1962. godine završena je izgradnja nove školske zgrade, koja je obnovljena i znatno proširena 1978. godine. Dograđena školska zgrada i danas omogućava organizaciju nastave za oko 400 učenika po najsuvremenijim uvjetima.

jeziku održane u Subotici 6. studenoga. Oni su i dobitnici nagrada, što su svojim dobro uvježbanim recitiranjem i na ovoj priredbi opravdali.

KUD »Prigorec« iz Sesvetskog Kraljevca je s radom počeo davne 1928. godine kao ogranak Hrvatske seljačke sloge. Od tada djeluje s kraćim ili dužim prekidima zbog ratnih, financijskih i drugih okolnosti, a od 1999. djeluje neprekidno i okuplja više od stotinu članova, većinom djece

i studenata, te nekoliko starijih članova. Udruga djeluje kroz folklornu, tamburašku i pjevačku sekciju. U ovom društvu djeluje i vokalni ansambl »Kraljevčanke« pod vodstvom stručnog tima.

Organizator koncerta u Gradskoj kući bila je Udruga građana »Urbani Šokci« iz Sombora, a suradnja s Kraljevčanima će se nastaviti, kažu organizatori.

Z. G.

PEČUŠKI SUSRET PREDSJEDNIKA HNV-A SLAVENA BAČIĆA I PREDSJEDNIKA HDS-A MIŠE HEPPA

Kako do hrvatskoga školskog centra u Srbiji

Hrvatski školski centar bi nam dobro došao. Ideja je to o kojoj se treba očitovati HNV, i ako se pokaže spremnost, onda bi se prišlo realizaciji projekta podržanog na bilateralnoj razini te kod pokrajinskih i gradskih tijela u Subotici, kaže Slaven Bačić

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji *Slaven Bačić* i predsjednik Hrvatske državne samouprave u Republici Mađarskoj *Mišo Hepp* sastali su se u Pečuhu 12. studenoga. Uz Heppa su susretu nazočili ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj *Stjepan Blažetin*, koji je i posredovao sastanku, i ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže *Gabor Győrvári*. U izaslanstvu Hrvatskoga nacionalnog vijeća, uz Slavenu Bačića, bili su: ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*, predsjednik Izvršnoga odbora HNV-a *Darko Sarić Lukendić*, predsjednica Odbora za obrazovanje HNV-a *Snežana Babić Kekez* i član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za obrazovanje *Pero Horvacki*. Njih je zanimalo niz pitanja glede djelovanja Hrvatske državne samouprave i njezinih ustanova.

Tako su, između ostalih, teme razgovora bile: intenziviranje suradnje HDS-a i HNV-a, financiranje manjinskih samouprava, izbori za manjinske samouprave i slično. Predstavnik HNV-a posebice je zanimala problematika hrvatskoga školstva u Mađarskoj, tako: iskustva sa školom Miroslava Krleže, a koja bi mogla biti od značaja za možebitno osnivanje Hrvatskoga školskog centra u Subotici, model funkcioniranja manjinskoga školstva u Mađarskoj, organizacija i financiranje škole Miroslava Krleže, uloga Republike Hrvatske u organiziranju i funkcioniranju škole, eventualni reciprocitet s Republikom Hrvatskom (u

smislu sličnih škola za mađarsku zajednicu u Hrvatskoj).

O IDEJI SE TREBA OČITOVATI HNV

Posjet je potaknut radi uspostavljanja suradnje i dijaloga redovitoga karaktera, kako spomenutih političkih tijela tako i njihovih ustanova.

knula daljnju suradnju. Drugi pragmatičniji cilj dolaska, kaže Slaven Bačić, jest upoznavanje modela hrvatskoga školstva u Mađarskoj i upoznavanje s dosadašnjim iskustvima financiranja i organizacije, jer se i HNV bavi mišljenjem kako je Hrvatima u Srbiji potreban sličan školski model. U Vojvodini postoje dvije vrste

Postoji ideja kod HNV-a da se osnuje hrvatski školski centar u gradu Subotici. Druga je vrsta nastave izučavanje predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, što pohađaju učenici u Srijemu, Somboru, bačkom Podunavlju, te u Subotici. »Mislimo kako bi nam hrvatski školski centar dobro došao, ideja je to o kojoj se treba očitovati HNV, i ako se pokaže spremnost za to, onda bi se prišlo realizaciji projekta; podržanog na bilateralnoj razini, kod pokrajinskih i gradskih tijela u Subotici. Novi zakon o nacionalnim vijećima i nacionalnim manjinama, od prošle godine, predvidio je manjinskim samoupravama u Srbiji osnivanje ovakvih škola. Mi imamo dvije ustanove koje se financiraju iz pokrajinskoga proračuna, a osnivačka prava ima HNV, a to su Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Novinsko-izdavačka ustanova Hrvatska riječ. Željeli bismo utemeljiti i hrvatski školski centar koji bi bio u našoj ingerenciji i gdje bismo presudno utjecali na fizionomiju centra, izbor kadra i napravili kvalitetan centar koji će svojom kvalitetom privlačiti i pripadnike svih ostalih naroda«, kaže Bačić.

RAZLIKE MANJINSKIH SAMOUPRAVA

Podosta se razlikuje način ostvarivanja i djelovanja manjinske samouprave u Mađarskoj i Srbiji. Mađarska je otišla naprijed u dva smjera, što ne znači i nabolje. Nema više toliko izravnoga proračunskog financiranja, sve se više traži kompetitivnost u projektima. U Srbiji, pak, nema mjesnih samouprava,

Susret Hrvata iz Mađarske i Srbije

Leksikon predstavljen u Pečuhu

U sklopu dvodnevne međunarodne priredbe IV. susret hrvatskih srednjoškolaca u Pečuhu te u sklopu Javne tribine Hrvatske samouprave Baranjske županije i Hrvatskog dana, u prepunoj auli Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže priređeno je predstavljanje devetog sveska, slovo H, Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, u nakladi Hrvatskog akademskog društva iz Subotice. Predstavljanju su sudjelovali glavni urednik Leksikona Slaven Bačić i izvršni urednik Tomislav Žigmanov, a tribinu je vodio ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin.

Dogovoren je skori posjet izaslanstva HNV-a Budimpešti, a potom uzvratni posjet izaslanstva HDS-a Subotici. Kontakti na lokalnoj razini postoje i oni su dobri, ali potrebna je uz to i pobuda odozgo koja bi pota-

nastave hrvatskoga jezika. Jedna je nominalno kompletna nastava na hrvatskom jeziku koja postoji samo u Subotici u općinskim državnim školama gdje nema mnogo dobrohotnosti prema ideji hrvatske škole.

Mišo Hepp i Slaven Bačić

nego tek jedna državna samouprava. U Srbiji je najavljena izrada novih kriterija raspodjele sredstava i njihovo smanjivanje je već na djelu, tako HNV od listopada dobiva 20 posto sredstava manje, kaže Bačić te dodaje, kako ono što je čuo na sastanku u Pečuhu pokazuje kako su brojke neusporedivo veće od onog što dobivaju Hrvati u Srbiji.

Raduje dosadašnja plodna suradnja dvaju zavoda, Zavoda za kulturu Hrvata u Vojvodini i Znanstvenog zavoda Hrvata

u Mađarskoj, izražena kroz niz aktivnosti. »Ustanove ne znače i automatsko ostvarivanje manjinskih prava, jer važno je imati i svoje ljude u političkim strukturama i u nadležnim ministarstvima, na pozicijama u državnim tijelima. U Srbiji manjine su u određenoj mjeri zanimljive strankama centra, ali kada govorimo o Hrvatima, onda smo zanimljivi tamo gdje smo brojni, recimo na prostoru Subotice i još nekoliko mjesta gdje ima dosta Hrvata. Izlaz je koristiti sva raspoloživa sred-

stva u zaustavljanju asimilacijskih procesa«, kaže Bačić.

Obadviije su se strane suglasile kako su razočarane potporom Republike Hrvatske koja je ispod svake razine, istini za volju, ima kadšto i nekih pozitivnih primjera. Nedostaju proaktivni primjeri, izražena je bojazan kako ni u Republici Hrvatskoj, pa ni u njezinim diplomatskim predstavništvima, ne postoji sluh za Hrvate koji se nalaze u okruženju Republike Hrvatske.

Branka Pavić Blažetin

U SUBOTICI OSNOVANA UDRUGA MLADIH »HRVATSKI MAJUR«

Zaštita i promicanje interesa mladih

U Subotici je osnovana nova hrvatska udruga – Udruga mladih »Hrvatski Majur«. Osnivačka skupština održana je 12. studenoga u Subotici pred oko 30 mladih. Zadatak je udruge aktivno sudjelovati u kreiranju stava prema mladima, štititi i promicati interese mladih Hrvata u području kulture, umjetnosti, književnosti, znanosti i sporta, njegovati kultur-

nu tradiciju Hrvata, jačati nacionalnu samosvijest, povezivati mlade iz grada i sela, jačati interkulturalnost i razumijevanje među mladima raznih nacionalnosti, kao i povezivati mlade iz zemalja regije.

Udruga će svoje ciljeve ostvarivati priređivanjem znanstvenih i stručnih skupova, predavanja, tečajeva, seminara, izložbi, sastanaka, izdavač-

kom djelatnošću, održavanjem vlastite internetske stranice, organiziranjem javnih nastupa svojih članova, organiziranjem sportskih natjecanja, sudjelovanjem na manifestacijama, kao i drugim aktivnostima.

Za predsjednicu Udruge mladih »Hrvatski Majur« izabrana je *Tamara Dulić*, studentica engleskog jezika iz Tavankuta, njezin je zamjenik student

ekonomije iz Subotice *Ivan Ušumović*, a tajnica je studentica ekonomije iz Starog Žednika *Kristina Vukov*. Skupština je također izabrala Upravni i Nadzorni odbor udruge, donijela statut, a na kraju skupštine mladima se obratila novoizabrana predsjednica i ukratko iznijela program rada udruge.

Josipa Vojnić Tunić

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih mašina plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike porodice "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D.O. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vreme: od 8 do 16 časova

KRONOLOGIJA od 19. do 25. studenoga

19. STUDENOGA 1820.

Ukazom kraljevskog namjesništva Ugarske mađarski jezik je proglašen redovitim predmetom, a Nastavničko vijeće subotičke Gimnazije u povodu toga odlučuje da će se ubuduće predavati dva puta tjedno u svakom razredu.

19. STUDENOGA 1918.

Zapovjedništvo Srpske vojske razoružalo je Mađarsku narodnu gardu i Radničku stražu. Svi vojnici, podrijetlom iz drugih krajeva, vraćaju se u svoje matične zemlje. Istodobno, iz mnogih mjesta diljem Austro-Ugarske Monarhije u Suboticu se vraćaju demobilizirani vojnici iz našeg kraja.

19. STUDENOGA 1929.

U Malom Verušiću, tj. Hrvatskom Majuru, rođen je *Antun Gabrić*, svećenik i publicist. Objavio je zbirku pjesama »Čudan jendek i druge bunjevačke pripovitke«. Umro je 5. veljače 2002. godine.

20. STUDENOGA 1780.

Preminula je *Marija Terezija*, austrijska nadvojvotkinja, češ-

ka i ugarsko-hrvatska kraljica (prva i jedina žena koja je vladala Habsburškom Monarhijom) te zaštitnica Subotice, koja je odlučno potaknula dva značajna povijesna iskoraka grada – stjecanje statusa trgovišta 1743. a potom slobodnog kraljevskog grada 1779. godine.

20. STUDENOGA 1831.

U Subotici je rođen *Antonije Hadžić*, književni i kulturni djelatnik. U rodnom gradu završava gimnaziju, a pravo studira u Pešti. Dugi niz godina bio je pročelnik Matice srpske, urednik njezina Letopisa, kao i Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu. Umro je 17. siječnja 1916. godine.

20. STUDENOGA 1998.

Održana je utemeljiteljska sjednica Hrvatskog akademskog društva (HAD), na kojoj je za predsjednika izabran mr. sc. *Josip Ivanović*, prof. pedagogije i sociologije.

21. STUDENOGA 1803.

Za subotičkog župnika izabran je *Pavao Sučić* (Subotica, 11. siječnja 1767. – Đakovo, 13. travnja 1834.), poslije *Stjepana Ranića*, *Ivana Lukića*, *Matije Radičevića* i *Pavla Bednarića*. Za kanonika je imenovan 1815., a 1827. postaje stolnobiogradski, te 1830. đakovački biskup. Bio je zapaženi pisatelj i veliki bibliofil.

21. STUDENOGA 1889.

Za nadbilježnika slobodnog kraljevskog grada Subotice izabran je *Feliks Vojnić*. Na ovu dužnost izabran je i 3.

prosina 1890. godine, prilikom restauracije, odnosno izbora novog časničkog zbora.

21. STUDENOGA 1944.

Biskup *Lajčo Budanović* predvodi koncelebriranu misu zadušnicu, uz asistenciju petorice subotičkih svećenika, u spomen na prvoborce, rodoljube, antifašiste i komuniste koje je okupator 1941. godine osudio na smrt i pogubio vješanjem, kao i ostale borce poginule za oslobođenje grada.

22. STUDENOGA 1881.

Poslije dužeg cjenkanja s Državnom direkcijom za financije, Municipalna skupština grada otkupila je pravo za trogodišnje ubiranje poreza na krčmljenje mesa, vina, šećera i kave. Zemaljska je direkcija za ove svrhe zatražila 117.723 forinte.

22. STUDENOGA 1918.

Subotički dnevni list »Neven«, glasilo slobode i narodnog jedinstva, kako mu je navedeno u podnaslovu, pokrenuo je široku akciju prikupljanja novčanih sredstava u korist Narodnog odbora Bunjevaca i Srba. Pothvat je uspješno okončan – sakupljeno je više desetina tisuća kruna za nesmetano djelovanje ovoga tijela.

23. STUDENOGA 1909.

Rođen je *Matija Poljaković*, dramski pisac, po zanimanju pravnik. Autor je 34 dramska teksta – igrokaza u narodnom duhu, komedija, satira, groteski, drama i radio drama, kao i TV serijala. Njegov komad »Č'a Bonina razgala« održao se više sezona na sceni subotič-

kog kazališta i doživio oko 150 izvedbi. Umro je 15. ožujka 1973. godine.

23. STUDENOGA 1909.

Rođen je *Stjepan Bartolović*, profesor hrvatskog jezika i književnosti, jezikoslovac i spisatelj. Službovao je u Sinju, Dubrovniku, Zagrebu i Subotici. Istraživao je stanovište jezikoslovne aspekte govora bačkih Šokaca, kao pripadnika hrvatskog naroda, a također se bavio i etnografijom.

23. STUDENOGA 1930.

Rođen je *Pavle Tikvicki*, u svijetu likovne umjetnosti poznat kao *Pál Hubay*, slikar i skulptor. Osim u Subotici, školovao se u Zagrebu, Sarajevu, Beogradu, Münchenu i Madridu, a skračio se u Parizu. Izlagao je na mnogim individualnim i kolektivnim izložbama. Umro je u »gradu svjetlosti«, rujna 1994. godine.

24. STUDENOGA 1889.

Poslije kraće bolesti preminuo je prim. dr. *Vinko Perčić*, gastroenterolog, šef Internističkog odjela Gradske bolnice u Subotici, utemeljitelj glasovitog međunarodnog skupa liječnika – Internistički dani. Osim uspješne liječničke karijere bio je zapaženi kolekcionar, kao i ljubitelj likovne i primijenjene umjetnosti. Dijelove svoje vrijedne kolekcije zavijestao je Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu i rodnom gradu Subotici. Zgrada u kojoj je proveo život, posthumno je utemeljena u »Zavičajnu galeriju dr. Vinko Perčić«. Rođen je u Hrvatskom Majuru 20. veljače 1913. godine.

ZKM-ova predstava najbolja na festivalu u Užicu

UŽICE – Predstava »Buđenje proljeća« Zagrebačkoga kazališta mladih (ZKM), u režiji *Olivera Frljića*, proglašena je najboljom predstavom na nedavno završenom 15. jugoslavenskom kazališnom festivalu u Užicu, piše Hina. Nagradu »Ardalion« za najbolju žensku ulogu dobila je *Nina Viočić* za ulogu Fanny Gabor u toj predstavi. Na ovogodišnjem festivalu publici je u izboru selektora *Bojana Munjina* prikazano sedam predstava iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije.

Predstava »Stipanova princeza« u Lemešu

SVETOZAR MILETIĆ – U nedjelju, 21. studenoga, u Domu kulture bit će igrana komedija »Stipanova princeza« po tekstu *Marjana Kiša*. Početak je u 19,30 sati. Ovo će biti spomen na nedavno preminulog redatelja amatera *Antuna Aladžića*, koji je režirao ovu komediju. Njegovi prijatelji, glumci amateri i članovi udruge ovom predstavom žele mu se odužiti za njegov rad u kulturi. Za iduću godinu, na dan njegove smrti, HBKUD »Lemeš« planira organizirati cjelodnevnu radionicu amaterskog teatra.

»Šokačko veče 2010.« u Sonti

SONTA – KPZH »Šokadija« iz Sonte organizira manifestaciju folklornih tradicija, tambure i starinske ikavice »Šokačko veče 2010.« koja će biti održana u subotu, 20. studenoga, u Velikoj dvorani Doma kulture u Sonti. Početak je u 19 sati.

Osim članova »Šokadije«, nastupit će: HKUD »Osijek 1862.« iz Osijeka, TS HKPD »Tomislav« iz Golubinaca, folklorci OKUD-a »Ivo Lola Ribar« i TS »Tandora« KUD-a »Mažoret« iz Sonte. Na večeri će biti proglašena i pobjednička pjesma s natječaja »Za lipu rič«. Svečanu pjesmu »Šokadija« skupa će izvesti zbor kulturno-prosvjetnih udruga Šokaca iz Podunavlja. Ulaznice po cijeni od 100 dinara mogu se kupiti u preprodaji ili na dan koncerta na blagajni Doma kulture.

Književna večer Nevena Ušumovića u Subotici

SUBOTICA – Književna večer *Nevena Ušumovića*, na kojoj će biti predstavljena njegova posljednja zbirka priča »Makovo zrno«, održat će se u iduću petak, 26. studenoga, od 19 sati u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici. Sudionici su, uz autora, književni kritičar *Vladimir Arsenić* i publicist *Tomislav Žigmanov*. Moderator je publicist *Dragan Rokvić*.

Neven Ušumović je rođen 1972. godine u Zagrebu, a odrastao u Subotici. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je filozofiju, komparativnu književnost i hungarologiju. Objavio je zbirku priča »7 mladih« (Naklada MD, Zagreb, 1997), »Roman

kratkog daha« »Ekskurzija« (Naklada MD, Zagreb, 2001), zbirku priča »Makovo zrno« (Profil International, Zagreb, 2009). S mađarskog je prevodio *Bélu Hamvasa*, *Ferenca Molnára*, *Pétera Esterházyja* i *Ádáma Bodora*. Uvršten je u američku antologiju »Best European Fiction« (Dalkey Archive Press, Champaign, Illinois, 2010), koju je uredio *Aleksandar Hemon*. Ravnatelj je Gradske knjižnice u Umagu.

Radni susret predstavnika hrvatskih kulturnih udruga u Vojvodini

SUBOTICA – Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata organiziraju radni susret predstavnika hrvatskih kulturnih udruga u Vojvodini, koji će biti održan u iduću subotu, 27. studenoga, u sjedištu HNV-a (Preradovićeve 13) u Subotici.

Teme susreta su: planiranje programskih aktivnosti udruga u kulturi vojvođanskih Hrvata za 2011. godinu; problemi i pomoć u preregistraciji hrvatskih udruga u Vojvodini, te upoznavanje udruga s novim vodstvom HNV-a. Susret će trajati od 10 do 16 sati.

Promocija CD-a i DVD-a s 10. festivala bunjevački pisama

SUBOTICA – Promocija CD-a i DVD-a s 10. festivala bunjevački pisama (FBP) bit će održana u iduću nedjelju, 28. studenoga, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Nastupaju: Dječji i Veliki tamburaški orkestar FBP-a, te Tamburaški orkestar Glazbene škole iz Požege (Republika Hrvatska). Ulaznice po cijeni od 200 dinara mogu se poručiti na broj telefona 060/0161-167 ili kupiti prije početka koncerta. Početak je u 19 sati.

Gibonni 1. prosinca u Subotici

SUBOTICA – Popularni hrvatski pjevač *Zlatan Stipišić Gibonni* održat će koncert u Subotici 1. prosinca u Dvorani sportova. Ulaznice za koncert koštaju 2200 dinara, a mogu se kupiti u prostorijama HKC-a »Bunjevačko kolo« (telefon 024/555-589) ili putem interneta na adresi www.gigstix.com. Koncert organizira Organizacijski odbor »Dužijance«.

Novi broj »Matic«

ZAGREB – Sredinom studenoga iz tiska je izašao jedanaesti broj »Matic« u 2010. godini koja donosi obilje zanimljivih priloga iz života Hrvata diljem svijeta. Na naslovnici je otisnuta slika bana *Josipa Jelačića*, koja upućuje na članak o ostavštini Jelačić, trenutačno izloženoj u Hrvatskom povijesnom muzeju u Zagrebu. Uz to časopis donosi reportažu iz Rovinja gdje su održani sedmi po redu Susreti književnika hrvatskih manjina. Među ostalim, »Matica« piše i o emisiji HTV-a »Lijepom našom« koja je snimljena u Subotici, Susretu pjesnika u Rešetarima, na kojem su sudjelovali i hrvatski pjesnici iz Vojvodine, te bilježi kako je hrvatski književnik iz Vojvodine *Tomislav Žigmanov* dobitnik nagrade »Fra Lucijan Kordić«.

U ZAGREBU ODRŽAN SAJAM KNJIGA I UČILA

Vojvođanski Hrvati na Interliberu

*Tavankučani na Interliberu bili gosti predsjednika Uprave Školske knjige prof. Ante Žužula i sudjelovali u predstavljanju nekoliko najnovijih izdanja te kuće * Sajam obišli i subotički gimnazijalci*

Ovogodišnji, 33. po redu Međunarodni sajam knjiga i učila »Interliber« održan je od 10. do 14. studenoga na Zagrebačkom velesajmu pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske i sloganom »Knjige i učenje su in«. Tijekom pet dana trajanja ovog najvećeg i najstarijeg sajma knjiga u Hrvatskoj posjetiteljima je na ukupno 15.000 četvornih metara prostora izložena godišnja produkcija 300-tinjak izdavača, što je još jednom potvrdilo Interliberov status najomiljenije hrvatske manifestacije vezane uz knjigu.

Nažalost, i u novom izdanju sajma stare organizacijske boljke su ostale, a stranih gostiju ovaj »međunarodni sajam« gotovo nije ni imao. Peti paviljon, namijenjen većim izdavačima, i dalje je atraktivniji prostor, a zahvaljujući recesiji ove godine nijedan izdavač nije svoj izlagački prostor, na sreću, pretvarao u dvorac, što je bila učestala demonstracija moći proteklih godina.

NAGRADE, POPUSTI I PRATEĆI PROGRAMI

Program sajamskih događanja otvorilo je proglašenje dobitnika nagrade za najbolji neobjavljeni roman V.B.Z.-a, koja je pripala beogradskom autoru Aleksandru Novakoviću za roman »Vođa«. Od hrvatskih izdavača najviše su izložbenog prostora zauzele najveće izdavačke kuće »Algoritam«, »Školska knjiga« i »Profil«. Uz prodajnu izložbu nekoliko tisuća naslova Interliber je bio kreat i brojnim popratnim sadržajima kao što su prezentacije, dodjele nagrada, razgovori s autorima, književne radionice,

kvizovi za poticaj čitanja, okrugli stolovi i slična događanja.

Budući da nakladnici dobar dio novih naslova već tradicionalno pripremaju za Interliber, odnosno za studeni, posjetitelji su i ove godine mogli uživati u bogatoj književnoj produkciji i cijeli niz izdanja kupovati uz velike popuste, od 20 posto za najnovija izdanja pa sve do 90 posto, što je posebno vrijedno kada je riječ o enciklopedijskim izdanjima.

Zahvaljujući upravo toj bogatoj ponudi i mogućnosti kupovanja knjiga po popularnim cijenama, kao i činjenici da je ulaz na ovogodišnji Interliber bio besplatan, nakladnici su zadovoljni posjetom, ostvarenim poslovnim rezultatima i prodajom.

BIŠKUPIĆ: RASADIŠTE IDEJA

Zadovoljstvo da otvori 33. Interliber pripalo je ministru kulture Republike Hrvatske Boži Biškupiću, koji je tu protokolarnu prigodu iskoristio kako bi podsjetio na značaj ove manifestacije za pisanu riječ u Hrvatskoj. »Ovi prostori su rasadište ideja, a knjiga ima posebno mjesto u općem napretku društva i zato o njoj kontinuirano vodimo brigu. Pisana riječ je odraz svih nastojanja i napora ka modernom društvu, a Interliber se dokazao kao središnja manifestacija za promidžbu knjige«, rekao je Biškupić uz optimističnu napomenu da će ljubitelji knjige na sajmu naći i ono što nisu tražili.

Ministrove riječi da je Interliber manifestacija od iznimne kulturne važnosti najbolje je potvrdila i rijeka posjetitelja koja je u proteklih pet dana protjecala između mnogobrojnih štandova nakladnika u dvama velesajamskim paviljonima (petom i šestom).

GOSTI IZ TAVANKUTA

U toj su se rijeci posjetitelji našli i bački Hrvati, učenici Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta u društvu svojih nastavnika i nekoliko roditelja. »Budući da već nekoliko godina redovito dolazimo na Interliber, shvatili smo kako nam jedan dan nije dovoljan za razgledavanje ovog najvećeg sajma knjiga u Hrvatskoj. Zato smo ove godine organizirali dvodnevni posjet Interliberu i nazvali ga 'Javni sat hrvatskog jezika', a sve s ciljem usavršavanja naših nastavnika koji predaju na hrvatskom jeziku, ali i pružanja mogućnosti našim učenicima da izvorno čuju matični jezik koji uče. Iznimna nam je čast doći kod gospodina Žužula u Školsku knjigu, jer je on najuporniji u podršci nama u Vojvodini, a uvijek smo dočekani srdačno i sa dobrodošlicom«, kaže nam ravnateljica škole Stanislava Stantić-Prčić.

Mladi Hrvati iz Vojvodine bili su na Interliberu gosti predsjednika Uprave Školske knjige prof. Ante Žužula i sudjelovali u predstavljanju nekoliko najnovijih izdanja te najveće i najuglednije nakladničke kuće u Hrvatskoj, prepoznatljive kao zaštitni znak hrvatskog izdavaštva, koja već 60 godina predstavlja najbolje u hrvatskom nakladništvu. »Već više od pola stoljeća Školska knjiga odgaja naraštaje okupljajući

Najomiljenija hrvatska manifestacija vezana uz knjigu

najuglednije autorske timove iz znanosti, obrazovanja i kulture, a svojim nakladničkim programom slijedi suvremene svjetske dosege u obrazovanju, objedinjujući ih s tradicionalnim vrijednostima nacionalne kulture«, kaže za naš list prof. Žužul i dodaje kako je njegova nakladnička kuća pokretač i nositelj brojnih nacionalnih projekata, od udžbeničkih, stručnih, znanstvenih, leksikografskih i kulturoloških knjiga i priručnika, do lijepe književnosti, dječje knjige, časopisa i drugih vrijednih izdanja te da kao kuća promiče vrhunske standarde izdavaštva.

PROMOCIJE KNJIGA

Mladi vojvođanski Hrvati prisustvovali su predstavljanju prvog kola sabranih djela *Ivana Aralice* i predstavljanju Hrvat-

Ivan Aralić (u sredini) u društvu tavankutske skupine

skog pravopisa autora *Stjepana Babića* i *Milana Moguša*, također u izdanju Školske knjige. Riječ je o jedinstvenom pravopisnom priručniku u kojem su skladno objedinjeni zahtjevi uporabne prakse suvremenog hrvatskog jezika s hrvatskim pravopisom i jezičnom tradici-

jom, suvremenim lingvističkim spoznajama te znanstvenim i normativnim odredbama Vijeća za normu hrvatskog standardnog jezika, nastalim usuglašavanjem stručnih stajališta vrhunskih hrvatskih jezikoslovaca.

»Hrvatski pravopis priruč-

nik je namijenjen korisnicima u Republici Hrvatskoj«, rekao je na predstavljanju prof. Ante Žužul i pogledom uprtim u vojvođanske Hrvate dodao da je namijenjen i svim skupinama korisnika i pojedincima bilo gdje u svijetu koji se služe hrvatskim standardnim jezikom, ili ga uče.

Mladi Hrvati iz Vojvodine su osim Interlibera i »Javnog sata hrvatskog jezika«, uživali i u razgledavanju glavnog grada Hrvatske te u kazališnoj predstavi »Nitko, nitko, ali nitko nikad nije tako igrao Fausta« u Kazalištu »Vidra«, nastaloj po motivima teksta »Gretica, stranica 89« *Lutza Hubnera* u režiji *Zijaha Sokolovića*. Osim Zagreba posjetili su i Samobor, gdje su prespavali, te Osijek i Memorijalno groblje žrtava Domovinskog rata u Vukovaru.

Zlatko Žužić

Bez zasebnog štanda HMI

Štanda Hrvatske matice iseljenika, na kojem se predstavlja nakladnička djelatnost hrvatskog iseljeništva, pa tako i vojvođanskih Hrvata, ove godine nije bilo, a to se predstavljanje svelo samo na produkciju države Čile, budući da je tu zemlju ove godine zadesio potres. S tim u svezi, predstavljen je novi roman slavnog čileanskoga pisca hrvatskih korijena *Ramóna Díaza Eterovica* »Druga želja«. Knjigu su zajednički objavili Zagrebački holding podružnica AGM i Hrvatska matica iseljenika.

Subotički gimnazijalci na Sajmu

Ovogodišnji Interliber organizirano su posjetili i učenici trećeg i četvrtog razreda na hrvatskom jeziku subotičke Gimnazije »Svetozar Marković«, te nekoliko profesora te škole. Osim boravka na sajmu knjiga, učenici su ovom prigodom obišli i kulturo-povijesne znamenitosti hrvatske prijestolnice – zagrebačku katedralu, crkvu sv. Marka, Prvu apoteku, Trg bana Jelačića... Voditelj ovog jednodnevnog izleta bio je profesor geografije Zoran Nagel.

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO NAPREDAK IZ MOSTARA NASTUPILO U BEOGRADU

Koncert prijateljstva

Hrvatsko kulturno društvo »Napredak«, čija je glavna podružnica u Mostaru, održalo je »Koncert prijateljstva« u Beogradu. Koncert je održan u ponedjeljak u Studentskom kulturnom centru, u organizaciji Veleposlanstva Bosne i Hercegovine u Beogradu, te uz potporu Ministarstva civilnih poslova BiH i Grada Mostara.

U programu su glazbena djela s prostora BiH beogradske publici predstavljena na malo drugačiji, osuvremenjeni način. U tome su veoma uspjeli sudionici koncerta: Napretkov trio Pons iz Mostara, kojega

čine *Amila Jankoski* (violina), *Lidija Gavran* (violina) i *Damir Bunoza* (glasovir), zatim sopranistica iz Banjaluke *Albina Smailović*, također Banjalučanka *Melina Samurović* (glasovir), te sarajlije *Adi Šehu* (flauta) i *Đani Šehu* (gitara).

Trio Pons osnovan je 2009. godine i dio je oživljavanja kulturnog života i glazbene scene u Mostaru i šire. Budući da nosi latinski naziv za most, pons, zadatak ovog tria jest povezivanje ljudi, glazbe i ljepote umjetnosti. Dosadašnji nastupi u Madridu, Mostaru,

Zagrebu, Travniku i Tuzli pravi su pokazatelj vrijednosti ovog sastava. Ovi veoma mladi i talentirani ljudi učinili su ovu

večer doista posebno ugodnom i kulturno obogaćujućom za publiku koja ih je slušala.

Danijela Lukinović

Nove melodije pjesama

Nakon prošlogodišnjeg predstavljanja u prostorijama Njemačkog narodnog saveza u Subotici, knjiga poezije *Milovana Mikovića* »Slušaj: zemlja, riječi« doživjela je prošloga tjedna sličnu »višejezičnu« promociju u Mađarskom kulturnom centru »Népkör«, također u Subotici. Naime, ovom prigodom stihove iz spomenute knjige objavljene 2007. u izdanju »Panonskog instituta« u Pinkovcu (Austrija), čitane su na mađarskom (prijevod *Matije Molcera*) odnosno njemačkom jeziku, na koji je Mikovićeve stihove prepjevala dr. *Martha Pfeifer*.

Prevoditelj Matija Molcer je na mađarski ili njemački jezik preveo pjesme većine suvremenih hrvatskih knji-

ževnika u Subotici, a slušaj »Slušaj: zemlja, riječi« je njegova osma prevedena zbirka poezije Milovana Mikovića. »Cilj prevođenja mi je da to ne bude mađarska ili njemačka pjesma nego da čitatelj može naslutiti original. Drugim riječima, ukoliko se uspije u tome

da se pjesma ne preinačuje, onda je to pravo. Taj posao otežava i činjenica da od izvornika treba sačuvati ritam i melodiju, a da se sadržaj ne mijenja«, kaže Matija Molcer dodajući kako je nekada praksa prevođenja lokalnih autora na druge jezika bila razvijenija.

Književnik Milovan Miković je nakon promocije istaknuo kako slušajući melodiju vlastitih pjesama na drugim jezicima svaki put otkriva nova značenja.

»Počinjem polako shvaćati koliko čak i toliko različiti i veoma udaljeni jezici kao što su hrvatski u odnosu na mađarski i njemački imaju jedno neopisivo bogatstvo kada se nađu u rukama vještoga znalca za prevođenje. Dakle, taj prijevod, kada ga slušam na ova dva jezika, i meni otkriva nova značenja moga vlastitoga originala«, rekao je Miković. Prema najavama, knjiga »Slušaj: zemlja, riječi« trebala bi uskoro biti objavljena u prijevodima na mađarski i njemački jezik.

D. B. P.

Sukladno člancima 39.-41. Statuta Javnog poduzeća »Privredno-tehnološki parkovi Subotica«, Upravni odbor Javnog poduzeća »Privredno-tehnološki parkovi Subotica« objavljuje

NATJEČAJ

za izbor direktora Javnog poduzeća »Privredno-tehnološki parkovi Subotica« na mandatno razdoblje od 4 godine

Opis radnog mjesta: direktor JP »Privredno-tehnološki parkovi Subotica«

Mandatno razdoblje: 4 godine

Uvjeti: Za direktora javnog poduzeća može biti postavljena osoba koja osim općih uvjeta predviđenih zakonom, za zasnivanje radnog odnosa ispunjava i sljedeće posebne uvjete:

1. da ima VII./1 stupanj stručne spreme
 - pravne
 - ekonomske ili
 - tehničke struke,
2. da ima najmanje jednu godinu radnog iskustva u struci ili na poslovima rukovođenja,
3. da se odlično služi engleskim jezikom i ima zavidnu razinu elektroničke pismenosti,
4. da posjeduje organizatorske sposobnosti i smisao za rukovođenje,
5. da ne postoje zakonske smetnje za postavljenje,
6. da podnese prijedlog Programa rada i Plana razvoja javnog poduzeća za mandatno razdoblje od 4 godine.

Prijava na natječaj treba sadržati sljedeće dokumente:

- životopis kandidata,
- original ili ovjereni preslik diplome o stečenoj stručnoj spremi,
- original ili ovjereni preslik uvjerenja o državljanstvu,
- original ili ovjereni preslik odgovarajućeg dokaza o radnom iskustvu,
- original uvjerenja da nije osuđivan za kazneno djelo na bezuvjetnu kaznu zatvora od najmanje šest mjeseci ili za kažnjivo djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova direktora poduzeća,
- prijedlog Programa rada i Plana razvoja javnog poduzeća za mandatno razdoblje od 4 godine.

Rok za podnošenje prijave je 15 dana od dana objavljivanja natječaja.

Neblagovremene i nepotpune prijave se neće uzimati u obzir.

Prijave na natječaj s potrebnom dokumentacijom dostaviti na adresu:

Javno poduzeće »Privredno-tehnološki parkovi Subotica«

Park Rajhl Ferenca 1/II, 24000 Subotica

s naznakom: »NATJEČAJ ZA DIREKTORA – NE OTVARATI«

Sve dodatne obavijesti u svezi s natječajem mogu se dobiti na adresi: Subotica, Park Rajhl Ferenca 1/II ili na broj telefona: 024/673-550.

DVA NOVA NASLOVA U BOGATOJ BIBLIOGRAFIJI ANTE SEKULIĆA

Knjige u čast 90. rođendana

U izdanju NIU »Hrvatska riječ« i Katoličkog instituta za kulturu povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice objavljeno je drugo izdanje knjige *Ante Sekulića* »Osobna imena, prezimena i nadimci bačkih Hrvata«. U ovom djelu autor je obradom i rasporedom građe, ubilježbom i tumačenjem rele-

vančnih podataka upozorio na zajedništvo današnjih, suvremenih bačkih osobnih i obiteljskih imena, prezimena i nadimaka s ostalim hrvatskim narodnim i jezičnim područjima, temeljem višegodišnjih istraživanja i proučavanja (1938. do 1990.). Usporedbom s istraživanjima u ostalim hrvatskim područjima nameće se zaključak da su osobni i obiteljski nadimci u bačkih Hrvata prilog ne samo našem onomastičkom sustavu istraživanja nego istini o integralnom dijelu hrvatskog naroda koji danas živi izvan međa matične domovine.

Također, ovih dana u izdanju Katoličkog instituta za kulturu povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice, objavljena je prva među izabranim knjigama Ante Sekulića »Bilješke iz književnosti (1953.–1963.)«, koja sadrži petnaest njegovih rukopisa u kojima A. Sekulić procjenjuje ono što su nam namrli A. G. Matoš, Dinko Šimu-

nović, Ksaver Šandor Đalski, Eugen Kumičić, Vjenceslav Novak, Ante Kovačić, Silvije Strahimir Kranjčević, Vladimir Nazor i Ivan Goran Kovačić. U knjizi su također i njegove refleksije o *L. N. Tolstoju* i *Njegošu*. Rukopisi u ovoj knjizi svjedočanstvo su o nastojanju autorovu da se književno djelo, umjetničko djelo, teorijski i književno-povijesno situira i usustavi, te da se njegovom recepcijom ponudi čitatelju i kao neophodna lektira. U ovim tekstovima Sekulić iznosi i svoja shvaćanja o umjetnosti kao utočištu, i kao plodu dobrog ukusa, a također o etici i ljepoti kao mogućim mjerilima očuvanja moralnih normi društva.

Dr. Ante Sekulić (Tavankut, 16. studenog 1920.) je pjesnik, književni povjesničar, znanstvenik, te dopisni član HAZU. Redov-

ni je član Papinske nuncijske akademije u Rimu, Društva hrvatskih književnika, hrvatskog PEN-a, Matice hrvatske, Hrvatskoga filološkog društva, Hrvatskog mariološkog instituta iz Zagreba te Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice. Živi u Zagrebu.

M. M.

JEZIČNI SAVJETNIK

O glagolu koristiti

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Glagol *koristiti* izveden je od imenice *korist* čije su blisko značnice imenice *dobit*, *dobitak* i *dobro*. Osnovno značenje glagola *koristiti* jest »služiti svojoj svrsi, biti od koristi, davati rezultat«, no često se glagol *koristiti* čuje u drugom značenju, i to u značenju »rabiti, odnosno uporabljivati što da bi se postigao neki rezultat«. Istoznačnost glagola *koristiti* i *uporabljivati*, odnosno *rabiti*, bolje je izbjegavati. Stoga nije dobro reći: Udžbenike koristimo za učenje.

Udžbenike i drugu literaturu rabimo ili uporabljujemo s nekim ciljem, a ne koristimo je niti se koristimo njome. Često možemo pročitati natpise poput ovoga: Molimo vas da zbog radova na objektu za ulaz koristite strážna vrata.

Ili: Poštovani, koristite plan zgrade kako biste se lakše orijentirali. Ovi i njima slični primjeri su gramatički pogrešni jer je glagol *koristiti* neprijelazan što

znači da uza se ne može imati imenicu u akuzativu u značenju *iskorištavati*, odnosno *rabiti*. Glagol *koristiti* trebamo rabiti kada želimo reći da što kome koristi, odnosno da donosi

neku vrstu dobitka. Tako možemo reći:

Baki je koristio boravak u toplicama.

Ivanu koristi planinski zrak.

NEDJELJA BRAČNIH JUBILEJA Ljubav i zajedništvo

U crkvi svetog Jurja mučenika u Golubincima, 14. je studenoga obilježena i proslavljena Nedjelja bračnih jubileja. Na misnom slavlju okupio se veliki broj vjernika, a bračni parovi, koji su ove godine obilježili jubileje od 5 do 55 godina bračnog zajedništva, svečano su pred župnom zajednicom obnovili svoja bračna obećanja i na taj način posvjedočili vrijednosti bračno-obiteljskog života.

Za vrijeme euharistijskog slavlja molili su od Gospodina blagoslov i zahvalili Bogu za sve milosti i darove kojima ih je do sada obdario, te zamolili da ih i dalje vodi pravim putem u bračnom zajedništvu. Misno slavlje je predvodio župnik golubinački vlč. *Ivica Damjanović*, koji je u homiliji istaknuo kako je brak dar božanske ljubavi za ljubav. Bračna ljubav i prihvaćanje vlastite djece u svakom čovjeku želi potaknuti osjećaj da je zajedništvo supružnika u slozi i ljubavi Božji dar i da je život djece također dar od Boga. Svako dijete je od Boga i od roditelja ljubljeno dijete. Preko roditeljske ljubavi, ljubavi oca i majke, koji ljube svoju djecu do kraja, naglasio je župnik, supruzi gledaju sliku Božje ljubavi prema čovjeku.

»Zato se, dragi supruzi, i dalje zalažite za skladan i miran život u svojoj obitelji. Brak i obitelj za vas neka uvijek budu jedino sigurno mjesto za život, mjesto u kojem se darovi i ljubav neprestano umnažaju«, pozvao je predvoditelj slavlja. Sigurno je tijekom godina braka dolazilo do problema koji su uzajamnom ljubavlju i vjerom u Boga prevladavani. »Danas pred nama stoje bračni parovi, koji su znak velike istine da se bračni i obiteljski život želi obogaćivati. Koliko je to tek karakteristično za bogatstvo ljubavi u jednoj bračnoj i obiteljskoj zajednici. Dok zahvaljujemo Bogu za njihovo živo svjedočenje istine u ljubavi, molimo

danas za njih da u tome ustraju, kao i za svaki brak i svaku obitelj da se njihovim primjerom ohrabre u nastojanju oko stabilnog, kvalitetnog i radosnog bračnog i obiteljskog života, na dobro svih supruge, na dobro njihove djece, na dobro naše župne zajednice, na dobro naše Srijemske biskupije, cijele Crkve i našega društva«, zaključio je homiliju župnik Damjanović.

Svim jubilarcima, nazočnima i onima koji nisu došli na slavlje, srijemski biskup mons. *Đuro Gašparović* poslao je prigodnu čestitku kao uspomenu na ove jubileje. Ivan Radoš

Živo svjedočenje istine u ljubavi

Nedjelja bračnih jubileja obilježena je i proslavljena i u Srijemskim Karlovcima, u župi Presvetog Trojstva. Na obilježavanje je vjernike potaknuo srijemski biskup mons. *Đuro Gašparović*. Euharistijsko slavlje uz župnika domaćina vlč. *Ivana Rajkovića* predvodio je župni upravitelj u Surčinu vlč. *Marko Kljajić*. U homiliji se predvoditelj slavlja osvrnuo na biblijska nedjeljna čitanja i primijenio na život posebice bračnih zajednica. Slavlje je pjevanjem uveličao župni zbor župe Presvetog Trojstva iz Surčina.

Na svečanom misnom slavlju okupio se veliki broj vjernika, a bračni parovi, koji su ove godine obilježili jubileje 25 i 30 godina bračnog zajedništva, svečano su pred župnom zajednicom obnovili svoja bračna obećanja i na taj način posvjedočili vrijednosti bračno-obiteljskog života.

Za vrijeme euharistijskog slavlja molili su od Gospodina blagoslov i zahvalili Bogu za sve milosti i darove kojima ih je do sada obdario te zamolili da ih i dalje vodi pravim putem u bračnom zajedništvu.

U svom pozdravu i čestitki, župnik Rajković je predstavio bračne parove koji slave jubilej, te je istaknuo: »Dok zahvaljujemo Bogu za njihovo živo svjedočenje istine u ljubavi, da ovdje obnavljaju bračni savez pred Bogom, zahvaljujemo ovim bračnim parovima na hrabrosti za

ovo svjedočanstvo, koje je veoma važno za naše ljudsko i kršćansko postojanje, i posebno za našu Crkvu. Danas se u svijetu u društvu često radi protiv braka, a politika i mediji malo vode brigu o bračnoj zajednici i njihovoj djeci. Sve je to protiv života, a dobro znamo da je Bog izvor svakog života.«

Svim jubilarcima mons. *Đuro Gašparović* poslao je prigodnu čestitku.

Tomislav Mađarević

Sveta Cecilija i obljetnica crkve sv. Roka

U ponedjeljak, 22. studenoga, u crkvi sv. Roka u Subotici proslavit će se blagdan Svete Cecilije, zaštitnice pjevača i crkvenoga pjevanja. Pod misnim slavljem, koje počinje u 17,30 sati, nastupaju župni zborovi subotičkih župa sv. Roka i Marije Majke Crkve i sv. Marka iz Starog Žednika, te Collegium musicum catholicum iz Subotice, uz pratnju Subotičkog tamburaškog orkestra pod ravnanjem *Stipana Jaramazovića*. Tom će se prigodom ujedno obilježiti i 114. obljetnica crkve sv. Roka u Subotici.

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt: NOVI SAD Koste Abraševića 16 Redakcija: 021/4790529 Program: 021/4790464 SMS: 063/598441 radiomarija.srbija@gmail.com www.radiomarija.rs	Kontakt: SUBOTICA Starine Novaka 58 Redakcija: 024/692255 Program: 024/692259 SMS: 063/445523 mariaradio@tippnet.rs www.mariaradio.rs
---	---

POMOZITE RADIO MARIJI!
 Broj računa: 160-324873-16
 Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
 21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

U OČEKIVANJU NOVOGA STVARANJA, NOVOG NEBA I NOVE ZEMLJE

Dodi kraljevstvo Tvoje!

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Vrijeme prolazi, približava se polako i kraj liturgijske crkvene godine. Svetkovinom Krista Kralja, Katolička crkva završava ciklus Gospodnjih blagdana u liturgijskoj godini. Prva nedjelja došašća – adventa – je novi početak. U ovom našem razmišljanju upravo želimo malčko zastati nad zazivom koji se – moleći Očenaš – neprestano ponavlja i mnogi ga, često i nedovoljno svjesno, izgovaramo: »Dodi kraljevstvo Tvoje.«

Pojam Božjeg kraljevstva koje se priželjkuje i zaziva može biti i eshatološki pojam. Kada se, pomalo pogrešno, razmišlja o liturgijskim čitanjima ovih dana, čovjek bi lako pomislio da se radi o onom, dolazećem svijetu, a ne o sadašnjosti. Kada su Isusa pitali o tom navještenom kraljevstvu, on je rekao: »Ono je u vama, ono je među vama.«

ZAZIVANJE SAMOGA BOGA

Imamo, dakle, kraljevstvo Božje koje uistinu očekujemo kao eshatološki pojam novoga stvaranja, novog neba i nove zemlje. Međutim, imamo i pojam kraljevstva Božjega među nama, dapače, u nama. Kada kažemo pojam »kraljevstvo«, asocijacija je raznolika. Nekako djeluje arhaično i upućuje na prošla vremena. U drugoj dimenziji nas upućuje na svijet fantazije i romantizma. Kada bismo danas htjeli o tom govoriti, rekli bismo kako je to stvarnost koja je u nama dominantna, ili u društvu koje činimo mi sami. U prijevodu znači da je pojam kraljevstva pojam u čovjeku i u društvu koje on čini s pitanjem – koja je vrhovna norma prema kojoj se sve ravna u tom društvu i u toj osobi.

Kada kršćanin zaziva da kraljevstvo Božje dođe, onda se ponajprije pretpostavlja da želi u svom nutarnjem svijetu, tamo gdje je on najintimnije »ja«, dovesti dominaciju, prisutnost, gospodstvo dobrog Boga. Prostor Božjeg kraljevstva stvara se najprije u čovjeku. U njegovoj nutrini. Kada se jutrom budimo i molimo jutarnju molitvu, dobro je ostaviti nekoliko minuta jasnom razmišljanju: tko će to danas ravnati mojom nutrinom? Ako iskreno zazivamo kraljevstvo Božje, onda zazivamo samoga Boga da njegova milost i njegova volja bude dominantna vrijednost u našoj nutrini. To ne znači gubljenje vlastitog identiteta niti vlastite volje, nego znači ostaviti prostor da se do kraja po meni i u meni ispunja Božansko svjetlo, njegova snaga, njegova volja, dakle, njegova ljubav. *Ivan Pavao II.*, veliki papa novog milenija, jutarnje je sate – doslovno sate – posvetio tom predavanju sebe u službu Bogu i sada već nakon šest godina kako ga nema, možemo vidjeti koliko je Bog po

Svakako treba

naglasiti da je svaka

promjena na bolje

moguća samo onda

ako se čovjek mijenja

u sebi. Kršćanstvo

ne poznaje nikakvu

revoluciju, osim

revoluciju usavršava-

vanja vlastite osobe.

Neka se Bog nastani

u nama pa će biti i za

druge prepoznatljiv.

tom čovjeku učinio silna i velika djela. Povijest Crkve je nezamisliva bez velikog »kormilara« koji je poveo Crkvu i njen pastoral posve drugačijim pravcem. Ako želimo biti svjesni svog kršćanskog poslanja, a to je oplemenjivati svijet dimenzijom božanskoga, ne možemo ništa ostvariti »tehnikom služenja« nego samo bogatom nutrinom koja iz sebe zrači iskrenost ili kako je liturgijski jezik voli reći, istina, pravda, ljubav i mir. Prvo se te četiri stvarnosti – darovi – trebaju nastaniti u nama da po Bogu u nama bude istina, pravda, ljubav i mir, a onda da preko nas i iz nas zrači na svakog čovjeka koga dnevno susrećemo.

MOŽE SE BITI POŠTEN

Što znači kraljevstvo Božje u društvu? Ovih dana sam imao razgovor s jednim rijetko poštenim poduzetnikom. Blagoslivljao sam njegovo novo poduzeće. Začudio sam se zrelosti i hrabrosti tog čovjeka. Ovo je treći pokušaj da ostvari pošteno svoje planove. Dva puta nije uspio radeći kod drugih. Njegova sposobnost, radinost, bili su predmetom trgovine i prodaje. Bio je prisiljavan raditi protiv svoje savjesti. Nije pristao. Poštenje, čist obraz i savjest nisu predmet koji se prodaje. Niti koji se prlja. Stoga je pošteno odradio – odslužio – i napustio. Sada je konačno svoj na svome. Njegova bistra razmišljanja o čistoj savjesti, o poštenom radu, o marljivosti i vrednovanju najdubljih ljudskih vrednota me je zadivilo. Pomislio sam – može li se u današnje vrijeme biti pošten poduzetnik, radnik, političar, čovjek od utjecaja? Eto, može. No, ono što me zbunjuje je to, da je on jedan od rijetkih koje sam susreo, te sam razmišljao – što bi bilo da u našoj regiji ima sto takvih? Skoro sam pao u napast posredovati kao Abraham za Sodomu i Gomoru, moleći da se nađe barem deset takvih i da Bog čudom spasi ovo naše društvo. Bog sigurno zna i mogao bi naći. Ja nisam mogao naći deset takvih kojima bi se mogao diviti i biti svjedokom da je istina, pravda, ljubav i mir temelj njegovoga rada i uspjeha. Međutim, po Isusovoj riječi, da je kraljevstvo Božje među nama, moguće je samo ako se temelji na tim principima istine, pravde, ljubavi i mira. Prostor nam ne dopušta protumačiti ove četiri kategorije – stupove – kršćanske antropologije (možda ću to u sljedećem broju). Svakako treba naglasiti da je svaka promjena na bolje moguća samo onda ako se čovjek mijenja u sebi. Kršćanstvo ne poznaje nikakvu revoluciju, osim revoluciju usavršavanja vlastite osobe. Neka se Bog nastani u nama pa će biti i za druge prepoznatljiv.

BRZI, VESELI RIŽOTO

Potrebno za 6 osoba: 40 g luka, 3 češnja češnjaka, 100 ml vode, 50 ml maslinova ulja, 250 g riže, 200 g mrkve, 1 žlica vegete, 150 g crvene svježe paprike, 100 g kukuruza šećerca i 200 g svježeg kupusa.

Priprema: Luk i češnjak, uz dodatak vode usitnite u električnoj sjeckalici. Na maslinovom ulju kratko popecite ocijeđenu rižu i sitno narezanu mrkvu, dodajte usitnjeni luk i češnjak, žličicu Vegete, podlijte s malo vode i kratko pirjajte. Nakon toga umiješajte svježu papriku narezanu na kockice i kukuruz šećerac. Nastavite pirjati dolijevajući vodu još oko 10 minuta. Potkraj pirjanja umiješajte sitno narezani kupus, preostalu Vegetu i pirjajte dok riža ne omekša. Prije posluživanja rižoto pospite nasjeckanim peršinom.

Savjet: Rižu stavite u toplu vodu, ostavite je stajati oko 5 minuta, ocijedite i nastavite s pripremom recepta. Na taj će način riža biti brže kuhana.

LIGNJE S KRUMPIROM

Potrebno: 2 glavice crvenog luka, 3 češnja češnjaka, maslinovo ulje, sol, 2-3 lovorova lista, nekoliko listića ružmarina, krumpir, 1 kg lignji, papar, vegeta, bijelo vino, krušne mrvice i peršin.

Priprema: Na maslinovom ulju pirjati crveni luk i češnjak, sve sitno narezano. Odmah dodati malo soli. Kad luk postane staklast dodati lovorov list, nekoliko listića ružmarina, krumpir narezan na kockice i očišćene lignje. Posebno možete dodati tube lignje, a svakako i krake. Sve začiniti mljevenim paprom, 1 žlicom vegete, podliti s 1,5 dl vina te doliti vodu i ostaviti da se kuha. U ekspres loncu jelo je skuhanu za 10 minuta, a gotovo je kada je krumpir mekan. Na samom kraju, prije služenja jelo posuti sitno rezanim peršinovim lišćem.

KOLAČ – MAĐARICA

Potrebno za tijesto: 600 g brašna, 1 žličica praška za pecivo, 200 g margarina, 2 jaja, 200 g šećera i 6 žlica kiselog vrhnja.

Potrebno za kremu: 400 g šećera, 1 l mlijeka, 200 g brašna, 150 g čokolade i 250 g margarina.

Priprema tijesta: Sjediniti sve sastojke, dobivenu smjesu ostaviti malo na hladnom i onda podijeliti na 4-5 loptica. Svaku lopticu tanko razvaljati u ovisnosti od veličine pleha na kom će se tijesto peći. Svaka kora se posebno peče na obratno okrenutom plehu. Tijesto treba biti tanko i ne smije previše porumeniti, već i nakon pečenja treba ostati svijetlo. *Priprema kreme:* Upržiti 400 g šećera i dodati mlijeko. Od te količine mlijeka odvojiti 2 dl u kojem će se razmutiti brašno. Karamela se mora dobro otopiti u mlijeku. Oduzetoj količini mlijeka dodati 200 gr brašna (razmućenog u mlijeku), 2-3 rebra čokolade i 250 gr margarina u vruć nadjev, sve dobro izjednačiti i filati kore. Na kraju na zadnju koru staviti glazuru od čokolade.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Mandarine za zdravlje i ljepotu

Citrusi su namirnice koje pridonose boljem zdravlju i ljepoti u punom sjaju, pa je potrebno organizam napuniti energijom kako bismo tijekom hladnijih dana imunitet održali jakim. Osim uravnotežene prehrane i tjelesne aktivnosti, potreban nam je i dovoljan unos svih potrebnih vitamina i minerala, a upravo je voće za to najbolje. A gdje naći više vitamina i minerala tijekom zime nego u mandarinama? Pune su vitamina C i beta-karotena. U 100 g mandarina

ima 30 mg vitamina C (naranča na istu količinu ima 50 mg C vitamina), a tu su i vitamini B skupine, folna kiselina, željezo, magnezij, cink, pa čak i 160 mg kalija, koji je, između ostalog, zaslužan za dobar rad srca. Općenito, agrumi imaju vrlo malu energetsku vrijednost - 100 g mandarina imamo samo 34 kcal. Vrijedi naglasiti i obilje vlakana, koja mandarinu svrstavaju u namirnicu povoljnu za poticanje probave. Zbog svog diuretičkog svojstva, pomažu i u borbi protiv celulita.

Međutim, mandarine nisu dobre samo za ljepši izgled. Njihove najvažnije fitokemikalije su flavonoidi, koji smanjuju rast tumora prostate, pluća i raka debelog crijeva. Također, eterična ulja dobivena iz kore mandarine rabe se u kupkama

za opuštanje, za otklanjanje nesanice i za oštećenu kožu. Dakle, slobodno se služite ovim izvrsnim voćem, kojeg tijekom zime uvijek ima i više nego dovoljno. Mandarinina je po svom sastavu vrlo slična naranči. U svježim mandarinama i soku od mandarina može se nesmetano uživati bez straha od povećanja tjelesne mase, a uz jamstvo unosa obilja dragocjenih nutritivnih tvari.

MANDARINE ZA ZIMU

Važno je koru mandarine – ne bacati. Ukoliko se radi o neprskanom plodu, oguljenu koru nasjeckajte na komadiće te osušite u zaštićenom prostoru. Osušena kora mandarine može se tijekom dugih i oskudnih zimskih dana dodavati u kola-

če, kompote, čajeve ili u kupke za oporavak. Upravo se eterična ulja dobivena iz kore mandarine primjenjuju u kupkama za opuštanje, za otklanjanje nesanice i za oštećenu kožu. Eterično ulje mandarine, između ostalog, ima antiseptičko i tonizirajuće svojstvo.

Kora mandarinu čuva od propadanja, tako da mjesecima možemo konzumirati mandarine. Ukoliko su primjereno skladištene, mandarine mogu sačuvati svoju aromu i nutritivne tvari koje su savršene za očuvanje zdravlja, ali i za uspješan i brz oporavak ukoliko nas zimske viroze i gripa ne zaobiđu.

Mandarine se izvrsno slažu s jabukama, kruškama, narančama, orašastim voćem (sjeckani bademi i orasi), ali i brojnim čajevima.

Ljekovitost mandarina:

- Pojačava imunitet
- Djeluje protiv celulita
- Djeluje kao antiseptik
- Potiče dobru probavu
- Poboljšava vid

POLIKLINIKA

Jelenić Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 064/222-14-20, 063/508-811
 www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućne posete, prevoz pacijenata

Badawi

Pedijatrija, Ginekologija, Urologija, Neurologija, Gastroenterologija
 Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorija, Alergotest
 Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna hirurgija
 Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Bloptron, Magneti i ostalo...

Poliklinika za vašu porodicu

NA SAJMU KNJIGA INTERLIBER U ZAGREBU

Čitaj i ti!

I ove smo godine u školi sudjelovale u Nacionalnom kvizu za poticanje čitanja Knjižnice grada Zagreba, koji u Subotici organizira Gradska knjižnica Subotica. Pročitale smo dvije super knjige - Zadivljujuće tajne prirode i e.istraživač zemlja. Upitnik je bio više nego lagan, vrlo brzo smo ga riješile. Bilo je zadovoljstvo sudjelovati, a još veće kad smo čule da smo od 140 sudionika baš nas dvije izvučene da putujemo na završnu svečanost i dodjelu nagrada koja će biti u okviru Sajma knjiga Interliber u Zagrebu.

Jedva smo dočekale i taj trenutak kada ćemo sjesti u auto i krenuti put Zagreba. U Zagrebu smo provele dva krasna dana, 11. i 12. studenoga. Iz Subotice smo krenuli u podne, a stigli smo oko pet sati u predivni hotel »Central«, koji se nalazi preko puta glavnog kolodvora, u središtu Zagreba. Lijepo su nas ugstili. Hotel je bio

dobro uređen, a umjesto ključeva rabili smo kartice, veoma zanimljivo. Kada smo se smjestile, otišle smo do Knjižnice grada Zagreba, koja se nalazi u blizini hotela, gdje nas je dočekala informatorica koja nam je pokazala dječji odjel, ali i ostale odjele za odrasle. Puno smo fotografirale i našle ideje za radionice i u našoj knjižnici. Među rafovima vidjele smo brojne knjige koje bismo voljele pročitati. Posjetili smo i Stari grad i poznatu zagrebačku katedralu, te smo u njoj prisustvovala i koncertu za orgulje i solo.

Drugog dana, 12. studenoga, rano smo ustale, uzbuđene zbog odlaska na sajam knjiga. Ujutro smo imale ukusan i obilan

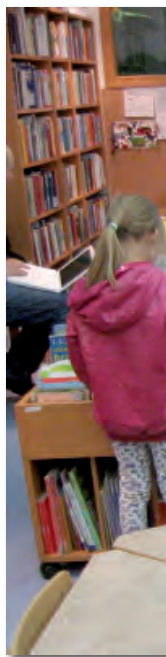
doručak u hotelu. Kako nam je ostalo još malo vremena do otvaranja kapija sajma, odlučile smo malo prošetati tržnim centrom. Kupile smo suvenire za naše obitelji. Tako spremne otišle smo na Sajam knjiga Interliber. U podne smo prisustvovala završnoj svečanosti i dodjeli nagrada Nacionalnog kviza za poticanje čitanja. Najprije smo pogledale kazališnu predstavu Profesionalne lutkarske scene **Ivana Brlić-Mažuranić** pod nazivom »Pinokio« u kojoj je glumio čuveni **Hrvoje Zalar**. Predstava je bila odlično izvedena i vrlo smiješna. Uživale smo gledajući ju, jer dugo nismo gledale tako dobru izvedbu. Po završetku predstave bila je dodjela nagrada. Mi smo dobile predivne knjige, ali nam je pripala i čast da izvlačimo druge pobjednike Kviza za poticanje čitanja.

Kupile smo i dobile puno knjiga, novina, kataloga,...

Gledale smo lutkarsku predstavu »Pinokio«

Bile smo i na Trgu bana Jelačića

Srele smo književnika Hrvoja Kovačevića

Nakon toga voditeljica odjela za djecu i mladež **Ranka Javor** nas je častila ručkom u restoranu.

Odmah poslije slasnog obroka otišle smo na sajam među knjige, u veliku dvoranu, halu 5 i 6, koje uopće nismo tako zamišljale. Činile su nam se mnogo veće i s puno knjiga. Nismo znale gdje se okrenuti. Neke najzanimljivije smo i kupili i to po vrlo povoljnim, cijenama. **Bernadica Ivanković**, informatorica Gradske knjižnice Subotice koja nas je vodila u Zagreb, s nama je šetala i razgledala štandove. Kada bi na nekom od njih spomenula kako smo iz Subotice, pobjednice Kviza, vrlo često su nam prodavači darovali neku knjigu, novine, notes ili barem katalog. Kada smo nakupile puno knjiga i kad nam je to bilo preteško za nositi kroz dvoranu čekale smo da se naš vozač **Boris** pojavi i odnese te knjige u auto.

Super smo se provele na sajmu knjiga, vidjele smo mnoge poznate pisce i ljude. Susrele smo Željku Horvat-

Vukelju, urednicu »Modre laste« i čuvenu spisateljicu, slikale se s književnikom **Hrvojem Kovačevićem**, a poznati stripopisac **Darko Macan** (koji je nedavno bio u Subotici) darivao nam je knjigu u koju nam je pokraj autograma naslikao i naše karikature.

Negdje oko 19 sati, kada smo već obišle tri hale, došao je vozač **Boris** po nas, te smo zadovoljne krenule doma s puno knjiga, darova i dobrih dojmova. Sad imamo što čitati.

Zahvaljujemo našim nastavnicama hrvatskog jezika koje su nam pomogle pri rješavanju upitnika, a i što su nam ponudile da sudjelujemo u Kvizu, a također velika hvala Bernadici Ivanković koja nas je vodila i organizirala ovako divan put, jer bez njih ne bismo otišle u Zagreb i ne bismo se tako dobro provele.

Sad smo sasvim sigurne da se isplati čitati te svima poručujemo: Čitamo i baš smo ponosne na to. Čitaj i ti!!!!

Sara Dulić, 7. c OŠ »Ivan Milutinović«
Katarina Skenderović, 7. h OŠ »Matko Vuković«

Kreativne radionice

Gradska knjižnica u Subotici organizira kreativne radionice za djecu od 6 do 11 godina, u susret predstojećim blagdanima. Radionice će biti održane 27. studenoga, s početkom u 9 i 11 sati. Tri informatora izrađivat će s djecom adventske vijence koje će djeca ponijeti svojim domovima. Sav potreban materijal je osiguran, a cijena radionice iznosi 150 dinara po osobi. Svi koji ste zainteresirani svoj dolazak možete rezervirati na telefon: 024/ 553-115 ili osobno na Dječjem odjelu.

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Fotografija koju ovoga puta objavljujemo zabilježena je na proslavi 30 godina osnutka OFK Subotica, održanoj rujna 1989. godine u subotičkom restoranu »Madera«. Prigodnu svečanost obilježavanja lijepog jubileja uvijekovječila je grupna snimka svih preživjelih igrača iz tog slavnog razdoblja i djelovanja kluba, koji je nažalost trajao svega nepune 3,5 godina, odnosno od 1959. do 1963., kada je naprasno spontano ugašen i pripojen Nogometnom klubu Spartak».

Sve se to dogodilo usko vezano uz događaje nakon davanja ispisnice najboljem igraču *Stevanu Vitkoviću* zvanom *Riba* i prelasku trenera *Tihomira Bate Ognjanova* u taj klub.

NASTANAK KLUBA

Omladinski fudbalski klub Subotica, kako je u originalu glasila skraćena ovog nogometnog društva, nastao je kao pravni sljednik Zanatskog nogometnog kluba koji je djelovao pri udruzi zanatlija u Subotici, te fuzioniranjem s rasformiranim klubovima Građevinar i Milicionar, a samostalno je pod svojim imenom počeo djelovati 1960. godine. OFK Subotica se tih godina nalazio u II. saveznoj ligi skupina Istok i u tom je

Jubilej OFK Subotice

natjecateljskom razdoblju uvijek pobjeđivao svog lokalnog rivala Spartaka, kako u ligaškom tako i u kup natjecanju. Tada je naš grad imao pravi rivalitet u nogometnom natjecanju po uzoru na gradske klubove u Beogradu (Partizan, Crvena zvezda), u Sarajevu (Sarajevo, Željezničar), Zagrebu (Dinamo, Zagreb ili Lokomotiva).

Igrači koji su ostali na igralištu kod Somborske kapije utopili su se u tadašnji NK Zvijezda koji se kasnije transformirao u NK Bačku, do čega je došlo tijekom 1970. godine, prije proslave 70. obljetnice tog najstarijeg kluba na prostorima bivše SFRJ. U suradnji s pokojnim *Svetozarom Mirolovićem*, prije njegove smrti,

započet je zajednički projekt tiskanja monografije o osnutku i djelovanju OFK Subotice, ali je to, nažalost, prekinuto, što je prava šteta za povijest nogometa u našem gradu.

Veliki doprinos razvoju ovog malog sportskog kolektiva, koji je živio samo nepune 4 godine, među svima ostalima koji su dio svog života i angažmana utkali u to vrijeme, koncem pedesetih i početkom šezdesetih godina prošloga stoljeća dali su: *Antun Kopilović Šogor*; tada predsjednik kluba osnovanog tijekom 1960. godine i u to vrijeme i predsjednik Općinskog sindikalnog vijeća, *Tihomir Ognjanov Bata*, legenda jugoslavenskog nogometa, a tada trener kluba, *Momir*

Pišu: Grgo Bačlija i Dražen Prčić

Mijatov Mošo, tada tehnički voditelj kluba - popularni »tehniko«, *Ivan Števura*, tadašnji dopredsjednik kluba i direktor stakloračkog poduzeća »Ornament« u Subotici, te Grgo Bačlija, tada tajnik kluba i u to vrijeme (1959.) tajnik Sreskog komiteta Narodne omladine sreza Subotice.

DRUŽENJE I NAKON RASFORMIRANJA

Iako je klub, nakon pripajanja Spartaku, službeno prestao postojati 1964. godine, postojeći aktiv veterana OFK Subotice ustalio je praksu okupljanja jednom godišnje radi druženja i odigravanja tzv. »kabare susreta« igrača iz generacije koja se natjecala u II. saveznoj ligi. Ovi prijateljski susreti odigravali su se na stadionu NK Bačke, ali je, nažalost mnogih, ta praksa nestala posljednjih godina.

Klub je svojevremeno izdao i prigodnu značku s obilježjima nekadašnjeg grba ovoga subotičkog kluba, a trag o njegovom postojanju ostao je i na službenim klupskim memorandumima sačuvanim u kolekcijama nekadašnjim članova. I ova priča o fotografiji svojevrsan je doprinos očuvanju priče o klubu koji je nosio ime grada u kojem je stvoren i u vrlo kratkom vremenu i ugašen.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

ЖКП Суботичке пијаце
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

III. festival mlade rakije u Ljutovu

19. studenoga 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

Proljeće u jesen

Temperature su proljetne, ali nije proljeće već jesen. U biti, pravo proljeće je započelo na južnoj hemisferi i tamošnje stanovnike potom očekuje ljeto. A nas, nakon ovo malo radosti, prema nekim najavama čeka hladna zima. Eh, kada bi se to moglo mijenjati, pa da poslije jesenskog proljeća imamo i ljetnu zimu.

FOTO KUTAK

A uz rakiju dobri su čvarci!

KVIZ

Đuro Pilar

Koje je godine i gdje rođen Đuro Pilar, hrvatski geolog i astronom?

Koliko je jezika govorio u 20. godini života?

U kojem je gradu doktorirao filozofiju?

Što je bila njegova geološka specijalnost?

Kada se vratio u Zagreb i posvetio znanstvenom i profesorskom radu?

Kada je i gdje završio svoj mladi život?

22. travnja 1846. godine u Slavonskom Brodu.
Njemački, francuski, engleski, češki, talijanski i ruski.
U Bruxellesu.
Promjene na Zemljinj kor.
1870. godine, a od 1875. započim profesuru.
19. svibnja 1893. godine u Zagrebu.

VICEVI

- Doktore, trebam potvrdu da ne mogu raditi!

- A što vam fali? - upita liječnik.

- Pa, ta potvrda...

Što rade mladenci prve noći nakon svatova?

Broje novac!

Nakon utrke gazda prekoreva džokeja:

- Zašto nisi išao brže?

- Što da radim kad pravila ne dopuštaju da siđem s konja.

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Bod do fenjera

SONTA – U 13. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula u Sonti je gostovala ekipa Terekveša iz susjednog Svilojeva. Iako i sami oslabljeni neigranjem nekoliko standardnih prvotimaca, gosti su bili prekrupan zaloga za ekipu Dinama, koja je i ovu utakmicu odigrala u nekompletnoj postavi. Igra je bila prilično rastrzana, u polju su plavi bili konkretniji, no nedostajalo im je ideja u konačnici brojnih napada, tako da vratar Svilojevčana Božić i nije imao ozbiljnijega posla. S druge strane, već u 18 minuti gosti su povelj nakon grube pogreške Dinamove

obrane. U drugom dijelu igre Dinamovci pojačavaju napade, ali i dalje bez konkretne završnice, a u 63. minuti iz kontre gosti povećavaju prednost. Plavi su jedino uspjeli zgoditkom Mihaljeva u 83. minuti ublažiti poraz na 1-2. Tako će ekipa Dinama prezimiti na pretposljednem mjestu, na samo bod razmaka od fenjeraša OFK Metalca.

Dinamo (Sonta): Matić, Krstin, Rakin, M. Vidaković (Đurkov), Bačić, Barunov, Đuraković (Karajkov), Mihaljev, Vuković, Iles (Stojković), Brkin.

Ostali rezultati: OFK Šikara – Aleksa Šantić 1-3, Jedinstvo – OFK Metalac 3-3, Lipar – Dinamo (Bački Breg) 5-3, Rusin – Dunav (Bački Monoštor) 2-1, Sloga – Omladinac 3-1 i Graničar – Panonija 0-0.

I. A.

Neodlučeno protiv imenjaka

SUBOTICA – Četiri gola (2-2) viđena su na stadionu kraj Somborske kapije, ali je samo bod ostao domaćoj Bački u susretu 14. kola protiv imenjaka iz Pačira. Na tablici Vojvodanske lige skupina Istok subotički četvrtoligaš zauzima 10. poziciju sa 17 osvojenih bodova, a sljedeći susret igrat će u gostima protiv lidera Zadrugara iz Lazareva.

Vojvođanski derbi

SUBOTICA – Ranim golom gostujuće Vojvodine (1-0) rezultatski je okončan vojvođanski derbi novosadskog i subotičkog Superligaša. Spartak ZV je imao mnogo prilika, no niti jednu nije uspio pretvoriti u pogodak i pretrpljen je treći poraz u sezoni. Prilika za popravni je u subotu, kada u 13. kolu Subotičani gostuju u Smederevu.

Liga perspektive

SUBOTICA – Tehnička škola »Ivan Sarić« bit će tijekom predstojećih zimskih mjeseci domaćin nogometne Lige perspective, u kojoj će se natjecati učenici trećih i četvrtih razreda subotičkih osnovnih škola u uzrastu od 10 do 11 godina starosti. Predviđeno je da kroz ovo natjecanje prođe oko 180 mališana, a finalni dueli planirani su za ožujak 2011. godine.

Maksimalan učinak

SUBOTICA – Nogometašice ŽNK Spartaka zabilježile su visoku pobjedu protiv Mačve (11-0) i drže vrh prvoligaške tablice s maksimalnim učinkom od 9 pobjeda iz isto toliko odigranih susreta.

KOŠARKA

Nadmoćni Spartak

SUBOTICA – Susret 7. kola Prve B lige košarkaši Spartaka su okončali visokom pobjedom (103-67) protiv gostujuće momčadi Radnički KG 06 i zadržali drugu poziciju na tablici. U 8. kolu na programu je gostujući susret protiv Radničkog iz Obrenovca.

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

**POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA
U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.**

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

Nova pobjeda

SUBOTICA – Pobjedom protiv ekipe Student Radničkog (74-56) igračice ŽKK Spartaka nastavljaju seriju odličnih igara i nakon 6 odigranih kola nalaze se na drugom mjestu tablice Prve A lige s 10 osvojenih bodova. U petak, 19. studenoga, Subotičanke gostuju u Kovinu protiv istoimene domaće ekipe.

ODBOJKA

Golubice drže vrh

SUBOTICA – Šest pobjeda iz šest susreta, 17 bodova uz perfektnu set razliku 18-3, skor je odbojkašica NIS Spartaka. Posljednja pobjeda u nizu bila je prošloga vikenda kada je na domaćem terenu maskimalnim rezultatom svladana ekipa Jedinstva (3-0). U sljedećem, 7. kolu, u Beogradu slijedi veliki derbi protiv Crvene zvezde, također jedine do sada neporažene ekipe novoga prvenstva Wiener Stadtliche Superlige u odbojci za žene.

Tijesna pobjeda

SUBOTICA – Identičan odnos pobjeda u novom prvenstvu, kao i njihove kolegice iz ženske momčadi, imaju i odbojkaši Spartaka i zauzimaju prvo mjesto na tablici Prve lige. Tijesna, ali novih bodova vrijedna pobjeda protiv drugoplasirane momčadi Novi Sad DDOR (3-2) zadržala je maksimalni učinak, a sljedeći susret lider tablice igrat će protiv posljednjeplasirane Mladosti iz Vranja.

RUKOMET

Poraz Vojputa

KRUŠEVAC – Rukometaši Spartak Vojputa poraženi su na gostovanju kod Napretka u Kruševcu (19-18) i nakon 8 odigranih prvenstvenih kola zauzimaju 7. poziciju na tablici Prve lige. Sljedeći ligaški susret igrat će u Subotici protiv Proleter Naftagasa iz Zrenjanina.

STOLNI TENIS

Dvije pobjede djevojaka

SUBOTICA, BAČKI BRESTOVAC – Stolnotenisačice STK Spartaka zabilježile su dvije pobjede u ligaškom natjecanju Druge lige skupina Sjever. U susretu 6. kola svladale su u Subotici ekipu Unirea iz Uzдина (4-1), dok su u sljedećem, 7. kolu gostovale u Bačkom Brestovcu, gdje su svladale domaći sastav Bačke rezultatom 4-2. U oba susreta najbolja pojedinka u redovima Spartaka je bila Isabela Mesaroš koja je zabilježila četiri pobjede, a momčad Spartaka se trenutačno nalazi na drugom mjestu ligaške tablice sa 6 pobjeda i jednim porazom.

Spartak II. bolji od Kikinde II.

SUBOTICA – Pobjedom protiv druge momčadi Kikinde (4-2), stolnotenisači druge momčadi Spartaka dijele 3-5. mjesta na tablici Druge lige Sjever s osvojenih 8 bodova iz 7 odigranih susreta.

RIBOLOV

Štukijada

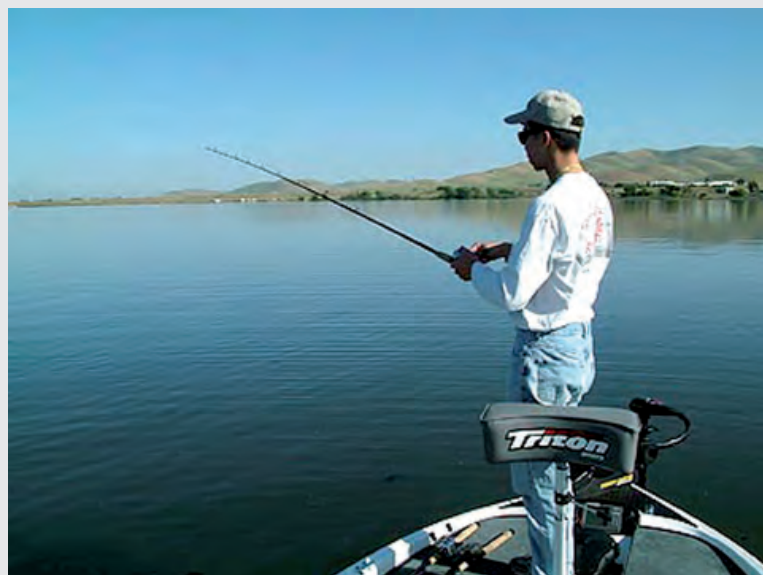
BAČ – U subotu, 13. studenoga, na kanalu Dunav-Tisa-Dunav u Baču održana je III. međunarodna »Štukijada«. Sudjelovale su 26 ekipe iz Vojvodine i Republike Hrvatske. Najviše štika ulovila je ekipa iz Bača – Antun Branc i Drago Vukić, drugo mjesto osvojila je također ekipa iz Bača – Vinko Jakić i Leon Šafarik, a treće mjesto zauzela je ekipa iz Bačke Palanke. Najveću štku ulovio je Drago Vukić.

Natjecanje je održano u organizaciji USR »Podunavlje« iz Bača S. Č.

Vica Optika

- * 24000 Subotica, Vladimira Nazora 8 *
- * Tel.: 024/521 100, 064 00 777 40 *
- * Kompjutorski pregled i provjera vida *
- * Leća: s dioptrijom i u boji *
- * Brza nabava specijalnih stakala i kvalitetna ugradnja istih *
- * Odloženo plaćanje umirovljenicima *
- * Sindikalni krediti *
- * Mogućnosti plaćanja: karticom, čekovima građana, virmanska uplata, gotovina *
- * Radno vrijeme: 8-12, 17-19 Subotica: 9-12 *

POGLED S TRIBINA

Zagreb – Split

Nije nikakva mudrost konstatirati kako se oduvijek sve veliko i važno u hrvatskom nogometu događalo u dvama najvećim nogometnim središtima, Zagrebu i Splitu, ili Splitu i Zagrebu ako uzmemo činjenicu kako je Hajduk ipak stariji klub od Dinama. Bilo kako bilo, u prošlom 15. kolu 1. HNL-a dogodila se jedinstvena situacija u povijesti prvoligaškog nadmetanja. Dinamo je igrao u Splitu, a Hajduk u Zagrebu i pritom nisu igrali jedan protiv drugog. Zagrepčani su slavili pobjedu u derbi susretu protiv RNK Splita, dok su Splitski bili bolji u gostima kod Lokomotive. I opet je sve ostalo u okvirima dvaju najvećih hrvatskih gradova. Zanimljivo je prisjetiti se kako je jedini naslov nogometnog prvaka Hrvatske, pored višestrukih šampiona »modrih« i »bilih«, priskrbio još samo Zagreb, također klub iz istoimenog glavnog grada. Klupski dueli i česte razmirice samo su logični nastavak decenijskog prepucavanja između centra i tzv. provincije, a uvijek osjetljivo i bolno pitanje su i susreti nogometne reprezentacije Hrvatske koji redovito zaobilaze uporavo Poljud i Split u kojemu se taj stadion nalazi. Zagrebački Maksimir je centralno utočište hrvatske nogometne vrste, i tek pojedinačni prijateljski susreti bivaju organizirani izvan centra, dok Splitski redovito negoduju zbog isključivanja iz organizacijske dodjele. Konačno, i aktualna kampanja za izbor novoga predsjednika HNS-a vodi se između dvojice kandidata koji dolaze iz ova dva uvijek suprotstavljena grada. Dugododišnji predsjednik Vlatko Marković nastojat će priskrbiti još jedan mandat na poziciji koju obnaša još od 1998. godine, dok će Splitski Igor Štimac pokušati donijeti novu eru u krovnu organizaciju hrvatskog nogometa. Tko će odnijeti pobjedu u još jednom srazu Zagreba i Splita, tek ćemo vidjeti...

D. P.

NOGOMET

Bez promjena

Dinamo se pobjednički vratio iz splitskog Parka mladeži, porazivši domaći RNK Split (1-0), baš kao i Hajduk iz Zagreba protiv Lokomotive (1-0). Zanimljivo je kako su dvije posljednje plasirane momčadi prvenstva Hrvatski dragovoljac i Istra 1961 uspjele zabilježiti pobjede protiv Zagreba (1-0) odnosno Cibale (1-0). Ostali rezultati 15. kola: Osijek – Slaven 1-1, Šibenik – Karlovac 2-1, Inter – Varaždin 2-0, Zadar – Rijeka 1-0. Tablica: Dinamo 38, Hajduk 34, Cibalia 27, Split 26, Inter, Varaždin 23, Slaven, Rijeka 21, Zagreb 20, Karlovac, Zadar 19, Osijek 18, Šibenik 17, Lokomotiva 15, Istra 1961 9, Hrv. Dragovoljac 6.

TENIS

Čilić 14, Ljubičić 17

Polagano pada zastor na još jednu ATP sezonu u kojoj Hrvatska ima dvojicu tenisača među TOP 20 (Marin Čilić 14., Ivan Ljubičić 17.), te još dvojicu među 100 najboljih na svijetu (Ivo Karlović 73. i Ivan Dodig 88.). Od potencijalnih nada koje bi u sljedećoj 2011. godini mogle napraviti proboj među prvih stotinu najveće nade se polažu u Antonia Veića (178.), Franca Škugora (182.) i Nikolu Mektića (280.).

KOŠARKA

Poraz Cibone

Košarkaši Crvene zvezde strgli su do prve pobjede u ovojodišnjoj sezoni NLB lige upravo protiv zagrebačke Cibone (83-72) koja nikako da uhvati pravi ritam igranja u dva natjecanja. Ostali hrvatski predstavnici u regionalnoj košarkaškoj ligi imali su polovičan učinak, Cedevita je svladala Budućnost (70-59), Zagreb je bio bolji od Hemofarma (73-70), dok je Zadar poražen na gostovanju kod Igokea (78-75).

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtnne pomoći koju daje PIO.

ZORAN KALINIĆ, PREDSEDNIK STOLNOTENISKOG SAVEZA SRBIJE

Subotica u središtu europskog ping-ponga

Tijekom ovoga vikenda u gradskoj Dvorani sportova igrat će se 2010. Serbian Open i EP mješovitih parova

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Ovoga vikenda (19.-21. studenoga) Subotica će po drugi put biti domaćinom dvaju usporednih stolnoteniskih natjecanja – pojedinačnog profesionalnog turnira za muškarce i žene 2010. Serbian Open i Europskog prvenstva za mješovite parove. Zoran Kalinić, proslavljeni subotički stolnotenisač i ex svjetski prvak u igri parova skupa s Dragutinom Šurbekom, danas predsjednik Stolnoteniskog saveza Srbije i direktor JKP »Stadion« iz Subotice, u kraćem razgovoru za naš tjednik pojasnio je detalje vezane uz ova dva značajna sportska natjecanja.

»Subotica, kao grad zbilja velike i respektabilne stolnotenisačke tradicije, zavrjeđuje organizaciju jednog manjeg europskog prvenstva, kakvo je ovo u igri mješovitih parova, i pozitivna prošlogodišnja iskustva donijela su nam priliku za još jedan European mixed doubles Championships, kako glasi i službeni naziv ovoga prvenstva. Kako je u pitanju turnir država sudionica koje su i većim dijelom članice EU, zajednica europskih država nam je i glavni partner u samoj organizaciji, a zahvaljujući agilnosti Stolnoteniskog saveza Srbije nakon odigranih turnira na teritoriju države oprema koja bude korištena ostat će za opremanje buduće dvorane za stolni tenis, koja se gradi u sklopu subotičke Dvorane sportova. Uz EP mješovitih parova usporedo će se odigrati i pojedinačni profesionalni turnir Serbian Open, na kojem će nastupiti mnogo kvalitetnih igrača iz zemlje i inozemstva, pa će Subotičani i svi ostali koji se odluče doći na ova dva turnira imati priliku uživati u zbilja dobrom i kvalitetnom europskom stolnom tenisu«, kaže Zoran Kalinić.

RESPEKTABILNA POSTAVA

Ljubitelji 'pingića' moći će tijekom predstojećeg vikenda vidjeti umijeće europske prvakinja Bjeoruskinje Viktorie Pavlovich i trećeplasirane igračice staroga kontinenta Litvanke Rute Paskauskiene, koja skupa s Aleksandrom Karakaševićem brani prošlogodišnji naslov europskih prvaka u mješovitom paru, zatim bivšu europsku prvakinja Talijanku Nikoletu Stefanovu i još nekoliko kvalitetnih pojedinačnih igračica i mješovitih parova.

»Turnir EP-a je možda naizgled mali, ali je zbog prijavljenih imena vrlo jak i bit će odličnih partija i neizvjesne borbe za naslov najboljeg europskoga mješovitoga para za 2010. godinu. Domaće boje branit će i nekoliko mladih igrača koji će igrati u mješovitim kombinacijama sa stranim igračicama, pa bi moglo biti i nekih rezultatskih iznenađenja, jer ovakva natjecanja su odlična prilika za skretanje pozornosti. Na pojedinačnom

VOJVODINA

Na koncu razgovora zamolili smo Zorana Kalinića da pokuša pojasniti zbog čega Vojvodina oduvijek predstavlja veliko izvišće talentiranih stolnotenisača i stolnotenisačica.

»Stolni tenis je oduvijek bio sport manjih sredina, jer ga je bilo znatno lakše i jeftinije organizirati u, primjerice, osnovnim školama na samo jednom stolu s nekoliko reketa i loptica. Ta se tradicija godinama nastavlja u Vojvodini, pa pokraj Subotice, Sente, Čoke, Uzдина, danas ima talenata i u Stapar, Lokvi i drugim manjim mjestima.

turniru nastupit će sva tri igrača subotičkog Spartaka: Zoltan Pete, Attila Koszo i Lorencio Lupulescu, ali oni neće igrati na EP-u mješovitih parova«, dodaje Kalinić.

NOVA ATRAKTIVNOST STOLNOGA TENISA

Nekadašnji ping-pong, kako ga popularno mnogi vole zvati, doživio je brojne promjene i zahvaljujući njima danas je to i vrlo 'televizičan' sport.

»Stolni tenis je jedan od sportova koji je pretrpio vjerojatno najviše promjena od svojih poč-

ŠURBEK – KALINIĆ

Već pomalo davne 1983. godine na Svjetskom prvenstvu u Tokiju tadašnji jugoslavenski par Dragutin Šurbek i Zoran Kalinić osvojio je zlatnu medalju svladavši u velikom finalu kineski par Xie Saike - Jiang Jialing u dramatičnoj završnici petog odlučujućeg seta rezultatom 22-20.

taka do danas. Ove posljednje promjene su pridonijele većoj brzini igri, skraćivanjem poena potrebnih za osvajanja seta stalno je prisutna određena rezultatska 'panika', povećan je obujam loptice za igru, a možda će u budućnosti i visina mrežice biti podignuta za koji centimetar. Također, uvjeti za igru su umnogome poboljšani, igra se na taraflex podlozi i na stolovima koji su namjenski pravljene za ovakve podloge, pa je sve to skupa mnogo prikladnije za gledanje na televiziji. Završetkom radova na budućoj dvorani za stolni tenis, Subotica će imati priliku ponovno postati značajan stolnotenisački centar u ovom dijelu Europe i s visoko kvalitetnim uvjetima za trening i igru doprinijeti razvoju mladih talenata u ovom lijepom i atraktivnom sportu, koji je, ne zaboravimo, zahvaljujući Kini i jedan od najmasovnijih sportova na svijetu«, naglašava bivši svjetski prvak.

PETAK
19.11.2010.

06.00 - Najava programa
 06.05 - Trenutak spoznaje (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Lugarnica 18, serija
 09.50 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Tvorci promjene, dokumentarna serija
 11.15 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - More ljubavi, telenovela
 13.20 - Praskozorje 2, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Drugo mišljenje
 15.00 - Luda kuća 3, humoristična serija
 16.10 - Hrvatska uživo
 16.58 - Vijesti
 17.25 - Proces
 17.53 - Iza ekrana
 18.31 - Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Sve zbog jednog dječaka, britanski film
 21.55 - Dnevnik 3
 22.35 - Peti dan, talk-show
 23.30 - Filmski maraton: Nebo i zemlja, američko-francuski film(R)
 01.45 - Filmski maraton: Edmond, američki film (R)
 03.05 - Praskozorje 2, serija
 03.50 - Zvezdana vrata: Svemir 1, serija (R)
 04.35 - Oprah show (R)
 05.15 - Peti dan, talk-show (R)

07.00 - Najava programa
 07.05 - Johnny Bravo, crtana serija
 07.30 - Batman i hrabri super junaci, crtana serija
 07.55 - Mala TV
 --- - TV vrtić
 --- - Profesor Baltazar: Izumitelj cipela
 --- - Tajni dnevnik patke Matilde: Zimnica
 08.25 - Dvorac igračaka, serija za djecu (R)
 08.50 - Školski program: Noć u zoološkom vrtu
 --- - Puni krug
 --- - Glazbeceda: Na slovo V
 09.35 - Mega Mindy, serija za djecu

10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Zvezdana vrata: Svemir 1, serija
 14.10 - Školski program: Noć u zoološkom vrtu (R)
 --- - Puni krug (R)
 --- - Glazbeceda: Na slovo V
 14.55 - Kojak 2, serija
 15.45 - Kojak 2, serija
 16.40 - Tree Hill 6, serija
 17.25 - U uredu 4, humoristična serija
 17.50 - Briljanteen
 18.30 - Županijska panorama
 19.00 - Tvorci promjene, dokumentarna serija (R)
 19.53 - Hit dana
 20.05 - Filmovi naših susjeda: Klopka, srpsko-njemačko-mađarski film
 21.55 - Muškarci na stablima, serija
 22.45 - Kiss of Death, mini-serija
 00.20 - Pravi igrači, serija
 01.05 - Kraj programa

05.30 Naši najbolji dani, serija
 06.20 Gospodin Magoo, crtana serija (9/65)
 06.45 Bumba, crtana serija
 07.00 Graditelj Bob, crtana serija (25/39)
 07.10 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (10/13)
 07.20 Jagodica Bobica, crtana serija (3/26)
 07.45 Peppa, crtana serija
 08.00 Mini kviz ep. 1
 08.10 Mini kviz ep. 2
 08.30 Zauvijek zaljubljeni, serija (39-40/140)
 10.35 Slomljeno srce, serija
 12.30 IN magazin
 13.15 Provjereno, informativni magazin
 14.15 Zauvijek zaljubljeni, serija (41-42/140)
 16.00 Slomljeno srce, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Slomljeno srce, serija
 18.20 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Supertalent uživo, polufinalna emisija
 22.30 Opasna plavuša, igrani film
 00.25 Život, igrani film
 02.25 Borba bez pravila, igrani film
 03.55 Ezo TV, tarot show
 05.25 IN magazin
 06.10 Kraj programa

06.15 Miffy, animirana serija
 06.30 RTL ritam zona - Urban, glazbena emisija

08.30 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 09.50 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 11.00 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 11.30 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
 12.55 Klon, telenovela (dvije epizode)
 14.45 Andeo i vrag, telenovela
 15.35 Kućanice, dramska serija
 16.25 Heroji iz strasti, dramska serija
 17.15 Bibin svijet, humoristična serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)
 21.30 Zaposlenik mjeseca, igrani film, komedija
 23.25 Kralj svih glavonja, igrani film, komedija (prvi dio)
 00.05 RTL Vijesti, informativna emisija
 00.20 Kralj svih glavonja, igrani film, komedija (drugi dio)
 01.45 Progonjeni, film, akcijska komedija horor/triler
 03.40 Astro show, emisija uživo

SUBOTA
20.11.2010.

06.05 - Najava programa
 06.10 - Drugo mišljenje (R)
 07.05 - Iza ekrana (R)
 07.30 - Đuka i Maca - volim jesen kad mrazovi padnu, emisija pučke i predajne kulture
 08.00 - Vijesti
 08.10 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Ljevoruki revolveraš, američki film
 09.50 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Kućni ljubimci
 10.43 - Normalan život, emisija o obitelji (R)
 11.23 - Opera box
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Veterani mira, emisija za branitelje
 13.20 - Prizma
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.40 - Kulturna baština: Brijuni - dani slave
 14.55 - Eko zona
 15.25 - Život: Lovci i lovina, dokumentarna serija

16.20 - Euromagazin
 16.55 - Vijesti
 17.05 - Reporter: Lovci na ugljični dioksid
 18.10 - U istom loncu, kulinarski show
 18.45 - Potrošački kod
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Ples sa zvijezdama, 1. dio (4/8)
 21.35 - Ples sa zvijezdama, 2. dio (4/8)
 21.55 - Momci s Madisona 3, serija
 22.45 - Vijesti
 23.00 - Vijesti iz kulture
 23.10 - Filmski maraton: Optužen bez dokaza, američki film (R)
 00.55 - Filmski maraton: Marija, talijansko-francusko-američki film (R)
 02.20 - Filmski maraton: Kuća za egzorcizam, talijansko-njemačko-španjolski film(R)
 03.50 - Kulturna baština: Brijuni - dani slave (R)
 04.05 - Eko zona (R)
 04.35 - Potrošački kod (R)
 05.05 - U istom loncu, kulinarski show (R)

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
 07.55 - Trolovi, crtana serija
 08.20 - Plesne note, serija
 08.45 - Vrijeme je za Disneyja: Moji prijatelji Tigar i Pooh
 --- - Vrijeme je za Disneyja: Moji prijatelji Tigar i Pooh
 09.35 - Pustolovine Sare Jane 2, serija za djecu
 10.05 - Ni da ni ne
 11.00 - Balto: Na krilima promjene, američki animirani film
 12.20 - Briljanteen (R)
 13.00 - Dva stara galeba, američki film
 14.45 - Stuart spašava svoju obitelj, njemačko-američki film (R)
 16.20 - Dokumentarni film
 16.55 - Košarka, NLB liga: Cedevita - Union Olimpija, prijenos
 18.45 - Dokumentarni film
 19.25 - Glazbeni specijal
 20.00 - HNL: Osijek - Cibalia, prijenos
 21.55 - HNL - emisija
 22.45 - Nebo - japanska ratnica, serija
 00.15 - Vrijeme je za jazz: Christian Munchinger Quartet

NOVO NA HTV-u
HRT1, UTORAK,
23.11.2010., 20.10
HRVATSKO PROLJEĆE –
dokumentarna serija

Serija »Hrvatsko proljeće« prikaz je sudbonosnih događaja s prijelaza šezdesetih na sedamdesete godine prošlog stoljeća. U devet epizoda upoznat ćemo sve ključne procese i aktere iz razdoblja koje je tek desetak godina imenovano kao »Hrvatsko proljeće«. Upravo te događaje možemo odrediti kao početak izlaska Hrvatske iz Jugoslavije.

01.20 - Kraj programa

06.20 Izgubljeni praznici, igrani film
 07.50 Bračne vode, serija
 08.20 Dora istražuje
 08.45 Timmy Time
 08.55 Winx, crtana serija
 09.20 Chuggington
 09.35 Ben 10: Alien Force
 10.05 Kinder surprise memori kviz
 10.20 Televizijska posla, serija
 10.50 Frikovi, serija
 11.50 Smallville, serija
 12.50 Zbogom, bivši, serija
 13.50 Izgubljeni praznici, igrani film
 15.30 Opasna plavuša, film
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.10 Opasna plavuša, igrani film - nastavak
 17.40 Lud, zbunjen, normalan
 18.25 Lud, zbunjen, normalan
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Pogled u budućnost, igrani film
 21.55 Priljavi policajci, film
 23.40 Talac, igrani film
 01.35 Ponoćna utrka, film
 03.40 Ezo TV, tarot show
 05.10 Priljavi policajci, film
 06.40 Kraj programa

05.25 Miffy, crtana serija
 06.05 YooHoo i prijatelji, (R)
 06.45 Bakugan, crtana serija
 07.10 Crvene kapice
 07.35 Učilica, kviz za djecu (uživo)
 08.05 Sinovi i kćeri, serija
 08.35 Bibin svijet, serija (R)
 09.25 Malcolm u sredini, humoristična serija (dvije epizode)

Proizvodnja HTV, 2010.
Redatelj: Miljenko Bukovčan
Scenaristi: Hrvoje Klasić,
Miljenko Bukovčan, Kruno Kušec
Snimatelj: Davor Marić
Montaža: Kruno Kušec,
Tihomir Tonžetić
Urednik: Ninoslav Lovčević
Urednik redakcije
Dokumentarni program: Miro Branković

- 10.25 Slučajni turist, putopisni show (R)
- 11.25 Don je mrtav, film, akcijski/ kriminalistički
- 13.35 Kralj svih glavonja, film, komedija (R)
- 15.45 Zaposlenik mjeseca, film, komedija (R)
- 17.50 Zvijezde Ekstra: Razuzdane nasljednice, zabavna emisija
- 18.30 RTL Danas
- 19.10 Bibin svijet, serija
- 19.50 Žuta minuta, zabavni show
- 20.00 Johnny English, igrani film, komedija
- 21.40 Tango i Cash, igrani film, akcijska komedija
- 23.35 Zora živih mrtvaca, igrani film, horor
- 01.25 Astro show, emisija uživo
- 02.25 Progonjeni, igrani film, horor/triler

**NEDJELJA
21.11.2010.**

- 05.40 - Najava programa
- 05.45 - Duhovni izazovi (R)
- 06.15 - Euromagazin (R)
- 07.00 - Mala TV:
- - TV vrtić
- - Ninin kutak: Narukvice od konca
- - Danica: Danica i slon (R)
- - Tajni dnevnik patke Matilde: Zimnica (R)
- - Bembove priče: Opasnost na Mrkvinom trgu
- - Čarobna ploča - 7 kontinenata: Australija (R)
- 08.00 - Vijesti
- 08.05 - Prijatelji, zabavni show za djecu
- 09.00 - Nora Fora, TV igra

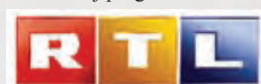
- 09.55 - Vijesti iz kulture
- 10.00 - Vijesti
- 10.10 - Foyleov rat 7, mini-serija
- 11.40 - manjinski MOZAIK
- 12.00 - Dnevnik
- 12.25 - Plodovi zemlje
- 13.20 - Split: More
- 14.00 - Nedjeljom u dva
- 15.05 - Mir i dobro
- 15.40 - Vijesti
- 15.50 - Ponos, američko-njemački film
- 17.40 - Lijepom našom: Sarajevo (2.)
- 18.45 - Globalno sijelo
- 19.15 - LOTO 6/45
- 19.30 - Dnevnik
- 20.10 - 1 protiv 100, kviz
- 21.05 - Stipe u gostima 3, TV serija
- 21.50 - Crnci, hrvatski film
- 23.15 - Vijesti
- 23.40 - U sedmome nebu, francuski film
- 01.05 - Sedam mačeva, južno korejsko-hongkonško-kineski film (R)
- 03.30 - Jelovnici izgubljenog vremena
- 03.50 - Garaža (R)
- 04.20 - Posebni dodaci, emisija o filmu (R)
- 04.55 - Plodovi zemlje

- 07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
- 07.15 - Najava programa
- 07.20 - Hrvatski barokni ansambl u počast Haydnu
- 08.20 - Zlatna kinoteka: Čovjek koji je previše znao, američki film
- 10.18 - Biblija
- 12.05 - Vožnja iz snova, američki film (R)
- 13.45 - Z.Bajsić: God
- 14.25 - Koncert zabavne glazbe
- 15.25 - Rukomet, LP: Flensburg - CO Zagreb, prijenos
- 17.00 - Olimp - sportska emisija
- 17.10 - Rukomet, LP (Ž): Podravka - Zvezda, prijenos
- 18.40 - Olimp - sportska emisija
- 19.05 - Magazin LP
- 19.30 - Garaža
- 20.05 - Zulu, britanski film
- 22.25 - Posebni dodaci, emisija o filmu
- 22.55 - Filmski butik: Plaćeni ubojica, američki film
- 00.30 - Kraj programa

- 06:40 Brza blagajna, serija
- 07:05 Brza blagajna, serija
- 07:35 Dora istražuje
- 08:00 Timmy Time
- 08:10 Winx, crtana serija
- 08:35 Chuggington, crtana serija (22/52)
- 08:50 Ben 10: Alien Force
- 09:15 Kinder surprise memori kviz
- 09:30 Automotiv, auto-moto magazin
- 10:00 Magazin Lige prvaka
- 10:30 Novac, business magazin
- 11:00 Heroji, serija (23-24/26)
- 12:50 Iznevjereno prijateljstvo, igrani film
- 14:35 Vatreni skakači, film
- 16:20 Supertalent polufinale, show
- 17:00 Vijesti Nove TV
- 17:10 Supertalent polufinale - nastavak
- 19:15 Dnevnik Nove TV
- 20:05 Periferija City, serija
- 21:05 Vremeplov, igrani film
- 22:55 Red Carpet, showbiz magazin
- 00:30 Monty Python: Smisao života, igrani film
- 02:15 Iznevjereno prijateljstvo, igrani film
- 03:45 Red Carpet, showbiz magazin
- 05:00 Kraj programa

- 06.40 Miffy, animirana serija
- 07.20 Yoohoo i prijatelji
- 08.00 Bakugan, crtana serija
- 08.25 Crvene kapice
- 08.55 Malcolm u sredini, humoristična serija (četiri epizode)
- 11.00 Jezikova juha, reality show (R)
- 12.00 Columbo: Columbov noćni život, kriminalistička serija
- 13.50 That Thing You Do!, igrani film, glazbena humorna drama
- 15.50 Johnny English, igrani film, komedija
- 17.30 Discovery: Preživjeti divljinu - Oregon, dokumentarni film
- 18.30 RTL Danas
- 19.05 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin
- 20.00 Hrvatski top model by Vanja Rupena, reality show
- 21.50 CSI: Miami, kriminalistička serija (dvije epizode)
- 23.35 Iz pakla, film, triler
- 01.40 Astro show, emisija uživo
- 02.40 Tango i Cash, igrani film, akcijska komedija

**PONEDJELJAK
22.11.2010.**

- 05.45 - Split: More (R)
- 06.15 - Mir i dobro (R)
- 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
- 07.05 - Vijesti
- 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
- 07.35 - Vijesti
- 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
- 09.05 - Lugarnica 18, serija
- 09.50 - Vijesti iz kulture
- 10.00 - Vijesti
- 10.10 - Tvorcji promjene, dokumentarna serija
- 11.15 - Treća dob, emisija
- 12.00 - Dnevnik
- 12.32 - More ljubavi
- 13.20 - Život u Africi, serija
- 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
- 14.20 - Normalan život
- 15.05 - Luda kuća 3, humoristična serija
- 15.40 - Glas domovine
- 16.15 - Hrvatska uživo
- 16.58 - Vijesti
- 17.35 - 8. kat, talk-show
- 18.31 - Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
- 19.30 - Dnevnik
- 20.15 - Latinica, 1. dio
- 21.20 - Latinica, 2. dio
- 21.55 - Poslovni klub
- 22.30 - Dnevnik 3
- 23.05 - Vijesti iz kulture
- 23.15 - Nicolaus Harnoncourt - putovanje u vlastitu nutritu, dok. film

- 00.05 - Luganski i Zagrebačka filharmonija pod ravnanjem Uroša Lajovica
- 01.05 - Život u Africi, serija
- 01.50 - Zvezdana vrata: Svemir 1, serija (R)
- 02.35 - Fringe - Na rubu 1, serija (R)
- 03.20 - Skica za portret
- 03.30 - Glas domovine (R)
- 04.00 - Poslovni klub (R)
- 04.30 - Latinica

- 06.15 - Najava programa
- 06.20 - More ljubavi, (R)
- 07.05 - Johnny Bravo
- 07.30 - Batman i hrabri super junaci, crtana serija
- 07.55 - Mala TV
- - TV vrtić
- - Brlog
- - Profesor Baltazar
- 08.25 - Dvorac igračaka, serija za djecu (R)
- 08.50 - Školski program:
- - Ton i ton (10/10)
- - Na glasu

- 09.35 - Mega Mindy, serija
- 10.00 - Beverly Hills 4, serija
- 10.45 - Split: More
- 11.15 - Lijepom našom: Sarajevo (2.)
- 12.15 - Reporter: Lovci na ugljični dioksid
- 13.20 - Skica za portret
- 13.30 - Zvezdana vrata: Svemir 1, serija
- 14.15 - Školski program: (R)
- - Ton i ton (10/10) (R)
- - Na glasu
- 15.00 - Kojak 2, serija
- 15.50 - Kojak 2, serija
- 16.45 - Tree Hill 6, serija
- 17.25 - U uredu 4, serija
- 17.50 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
- 18.30 - Županijska panorama
- 19.00 - Tvorcji promjene, dokumentarna serija (R)
- 19.53 - Hit dana
- 20.03 - TV Bingo Show
- 20.48 - Velika gužva u Kineskoj četvrti, američki film
- 22.28 - Fringe - Na rubu 1, serija
- 23.23 - Kalifornikacija 2, serija
- 23.53 - Retrovizor: Obavještajci 6, serija
- 00.48 - Retrovizor: Bez oduševljenja, molim 6 - humoristična serija
- 01.08 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 1, serija
- 01.53 - Kraj programa

- 05:45 Naši najbolji dani, serija
- 06:35 Gospodin Magoo, serija
- 07:00 Bumba, crtana serija
- 07:15 Graditelj Bob
- 07:25 Fifi i cvjetno društvo
- 07:35 Jagodica Bobica
- 08:00 Peppa, crtana serija
- 08:15 Mini kviz ep. 1
- 08:25 Mini kviz ep. 2
- 08:45 Zauvijek zaljubljeni
- 09:45 Slomljeno srce, serija
- 10:50 Gumus, serija (5/100)
- 12:40 IN magazin
- 13:25 Najbolje godine, serija
- 14:25 Zauvijek zaljubljeni, serija (38/140)
- 15:20 Slomljeno srce, serija
- 16:15 Gumus, serija (6/100)
- 17:00 Vijesti Nove TV
- 17:25 Gumus, serija- nastavak
- 18:25 IN magazin
- 19:15 Dnevnik Nove TV
- 20:05 Najbolje godine, serija
- 21:05 Lud, zbunjen, normalan
- 21:50 Lud, zbunjen, normalan
- 22:30 Smrtonosna igra, film
- 23:45 Večernje vijesti
- 00:00 Smrtonosna igra, igrani film - nastavak
- 00:40 U njezinim očima, film
- 02:10 Seks i grad, serija
- 02:40 Bračne vode, serija

03:05 Alex i Emma, film
04:40 Ezo TV, tarot show
05:40 Kraj programa

05.50 Miffy, animirana serija
06.10 RTL ritam zona - Pop hitovi, glazbena emisija
08.10 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
09.25 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
10.35 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin (R)
11.30 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
13.05 Klon, (dvije epizode)
14.50 Andeo i vrag, telenovela
15.45 Kućanice, serija
16.35 Heroji iz strasti, serija
17.25 Bibin svijet, serija
18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5
20.00 1001 noć, serija
21.00 Ezel, dramska serija
21.45 Iznad zakona, igrani film, akcijski triler
23.40 Bijeg iz Alcatraza, film, akcijska drama (prvi dio)
00.20 RTL Vijesti
00.35 Bijeg iz Alcatraza, film, akcijska drama (drugi dio)
01.55 Instruktor, serija (R)
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 Iz pakla, film, horor (R)

**UTORAK
23.11.2010.**

05.55 - Najava programa
06.00 - Treća dob, emisija za umirovljenike (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Lugarnica 18, serija
09.50 - Vijesti iz kulture
10.00 - Vijesti
10.06 - Tvorci promjene, dokumentarna serija
11.10 - Debbie Travis preuređuje 1
12.00 - Dnevnik
12.32 - More ljubavi
13.20 - Život u Africi, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.20 - Među nama: Medicinski turizam
15.00 - Luda kuća 3, serija
15.40 - Znanstvena petica
16.58 - Vijesti
17.35 - 8. kat, talk-show
18.31 - Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija

19.30 - Dnevnik
20.10 - Hrvatsko proljeće: Šezdesete, dok. serija
21.10 - Država, selo, grad
22.30 - Dnevnik 3
23.05 - Vijesti iz kulture
23.15 - Lica nacije
00.05 - CSI: Las Vegas 9, serija (R)
00.50 - Život u Africi, serija (R)
01.35 - Zvezdana vrata: Svemir 1, serija (R)
02.20 - Fringe - Na rubu 1, serija (R)
03.05 - Završni udarac 2, (R)
03.50 - Skica za portret
04.00 - 8. kat, talk-show
04.40 - Znanstvena petica (R)
05.10 - Lica nacije (R)

06.15 - Najava programa
06.20 - More ljubavi, (R)
07.05 - Johnny Bravo
07.30 - Batman i hrabri super junaci, crtana serija
07.55 - Mala TV:
--- TV vrtić
--- Ninin kutak
--- Crtani film
--- Danica
08.25 - Dvorac igračaka, serija za djecu (R)
08.50 - Školski program:
--- Navrh jezika
--- Kratki spoj
09.35 - Mega Mindy, serija
10.00 - Beverly Hills 4, serija
10.45 - Globalno sijelo
11.15 - Prizma
12.00 - U istom loncu, kulinarski show
12.35 - Euromagazin
13.05 - Proces
13.30 - Zvezdana vrata: Svemir 1, serija
14.15 - Školski program:
--- Navrh jezika (R)
--- Kratki spoj
15.00 - Kojak 2, serija
15.50 - Kojak 2, serija
16.45 - Tree Hill 6, serija
17.30 - U uredu 4, serija
17.55 - Dokumentarni film
18.30 - Županijska panorama
19.00 - Tvorci promjene, dok. serija (R)
19.53 - Hit dana
20.05 - Class Action (Sudski postupak), američki film
21.55 - CSI: Las Vegas 9
22.40 - Fringe - Na rubu 1, serija
23.35 - Završni udarac 2, serija
00.20 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija
01.05 - Retrovizor: Bez oduševljenja, molim 6 - humoristična serija (R)
01.25 - Retrovizor: Ksena - princeza ratnica 1, serija
02.10 - Kraj programa

05:45 Naši najbolji dani, serija
06:35 Gospodin Magoo, serija
07:00 Bumba, crtana serija
07:15 Graditelj Bob
07:25 Fifi i cvjetno društvo
07:35 Jagodica Bobica, serija
08:00 Roary, crtana serija
08:15 Mini kviz ep. 1
08:25 Mini kviz ep. 2
08:45 Zauvijek zaljubljeni
09:45 Slomljeno srce, serija
10:50 Gumus, serija (6/100)
12:40 IN magazin
13:25 Najbolje godine, serija
14:25 Zauvijek zaljubljeni
15:20 Slomljeno srce, serija
16:15 Gumus, serija (7/100)
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Gumus, serija - nastavak
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Najbolje godine, serija
20:40 Liga prvaka: AFC Ajax - Real Madrid CF, prijenos
22:45 Večernje vijesti
23:00 Mr. Bean, serija (13/14)
23:30 Sažeci Lige prvaka
00:00 Smrtonosna igra, film
01:40 Seks i grad, serija
02:10 Bračne vode, serija
02:35 Rehabilitacija, film
04:00 Ezo TV, tarot show
05:00 Kraj programa

06.05 Miffy, animirana serija
06.20 RTL ritam zona - Priča o..., glazbena emisija
07.20 RTL ritam zona - Top 40 domaći, glazbena emisija
08.20 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
09.40 Večera za 5, (R)
10.50 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
11.15 1001 noć, serija (R)
12.10 Ezel, dramska serija (R)
13.00 Klon, (dvije epizode)
14.45 Andeo i vrag, telenovela
15.40 Kućanice, serija
16.30 Heroji iz strasti, serija
17.20 Bibin svijet, serija
18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5
20.00 1001 noć, serija
21.00 Ezel, dramska serija
21.45 Jezikova juha, reality show
22.45 Slučajni turist, putopisni show
23.45 Instruktor, serija
00.30 RTL Vijesti
00.45 Iznad zakona, film, triler
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 Bijeg iz Alcatraza, film, akcijska drama

**SRIJEDA
24.11.2010.**

06.00 - Najava programa
06.05 - Među nama: Medicinski turizam (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Lugarnica 18, serija
09.50 - Vijesti iz kulture
10.00 - Vijesti
10.10 - Tvorci promjene, dokumentarna serija
11.15 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.32 - More ljubavi
13.20 - Život u Africi, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.20 - Ekumena, religijski kontakt program
15.00 - Luda kuća 3, serija
15.40 - Alpe Dunav Jadran
16.15 - Hrvatska uživo
16.58 - Vijesti
17.30 - 8. kat, talk-show
18.25 - Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Dodjela Nagrada hrvatskog glumišta, prijenos
22.10 - Paralele
22.45 - Dnevnik 3
23.20 - Vijesti iz kulture
23.30 - Drugi format
00.20 - Život u Africi, (R)
01.05 - Eureka 3, serija (R)
01.50 - Fringe - Na rubu 1, serija (12) (R)
02.35 - Nove avanture stare Christine 4, serija
02.55 - Reprizni program
04.00 - 8. kat, talk-show (R)
04.45 - Drugi format (R)
05.30 - Alpe Dunav Jadran (R)

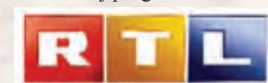

06.15 - Najava programa
06.20 - More ljubavi, (R)
07.05 - Johnny Bravo
07.30 - Batman i hrabri super junaci, crtana serija
07.55 - Mala TV
--- TV vrtić
--- EBU drama
08.25 - Dvorac igračaka, serija za djecu (R)
08.50 - Školski program:
--- EBU dok. za mlade
--- Ta politika
09.35 - Mega Mindy, serija
10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora

13.30 - Eureka 3, serija
14.15 - Školski program: (R)
--- EBU dokumentarac za mlade (R)
--- Ta politika
15.00 - Kojak 2, serija
15.50 - Kojak 2, serija
16.45 - Tree Hill 6, serija
17.30 - U uredu 4, serija
18.30 - Županijska panorama
19.00 - Tvorci promjene, dok. serija (R)
19.55 - Putne bilježnice: Kuba, dokumentarna serija (R)
20.25 - Nogomet, LP - emisija
20.35 - Nogomet LP: Tottenham - Werder, prijenos
22.35 - Nogomet, LP - emisija
23.30 - Fringe - Na rubu 1
00.20 - Nove avanture stare Christine 4, serija
00.40 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija
01.25 - Retrovizor: Bez oduševljenja, molim 6 - humoristična serija (R)
01.45 - Retrovizor: Ksena - princeza ratnica 1, serija
02.30 - Kraj programa

05:45 Naši najbolji dani, serija
06:35 Gospodin Magoo
07:00 Bumba, crtana serija
07:15 Graditelj Bob
07:25 Fifi i cvjetno društvo
07:35 Jagodica Bobica
08:00 Roary, crtana serija
08:15 Mini kviz ep. 1
08:25 Mini kviz ep. 2
08:45 Zauvijek zaljubljeni
09:45 Slomljeno srce, serija
10:50 Gumus, serija (7/100)
12:40 IN magazin
13:25 Najbolje godine, serija
14:25 Zauvijek zaljubljeni
15:20 Slomljeno srce, serija
16:15 Gumus, serija (8/100)
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Gumus, serija - nastavak
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Najbolje godine, serija
21:05 Lud, zbunjen, normalan
21:50 Lud, zbunjen, normalan
22:30 Periferija City, serija
23:30 Večernje vijesti
23:45 Neslomljivi, igrani film
01:35 Seks i grad, serija
02:05 Bračne vode, serija
02:30 Prvorodena, igrani film
04:05 Ezo TV, tarot show
05:05 IN magazin
05:50 Kraj programa

06.05 Miffy, animirana serija
06.20 RTL ritam zona - Retro, glazbena emisija

- 08.20 Zabrana ljubav, sapunica (dvije epizode)
 09.40 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 10.50 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 11.20 1001 noć, serija (R)
 12.10 Ezel, dramska serija (R)
 13.00 Klon, telenovela (dvije epizode)
 14.50 Andeo i vrag, telenovela
 15.40 Kućanice, serija
 16.30 Heroji iz strasti, serija
 17.20 Bibin svijet, serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.05 Večera za 5
 20.00 1001 noć, serija
 21.00 Ezel, dramska serija
 21.45 Kosti, serija
 22.40 Put osвете, serija
 23.30 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 00.35 RTL Vijesti
 00.50 Ljubav Jessice Stein, igrani film, romantična komedija
 02.25 Astro show, emisija uživo
 03.25 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija (R)
- ČETVRTAK
25.11.2010.**
- HRT 1**
- 06.00 - Najava programa
 06.05 - Ekumena, religijski program (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Lugarnica 19, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Tvorci promjene, dokumentarna serija
 11.15 - Oprah show
 12.30 - More ljubavi
 13.20 - Život u Africi, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Trenutak spoznaje
 15.00 - Luda kuća 3, serija
 15.40 - Epilog, emisija o kazalištu
 16.15 - Hrvatska uživo
 16.58 - Vijesti
 17.35 - 8. kat, talk-show
 18.31 - Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz
 21.10 - Otvoreno
 22.00 - Pola ure kulture
 22.35 - Dnevnik 3
 23.10 - Vijesti iz kulture
 23.20 - Na rubu znanosti: Lidija Gajski - lijekovi ili priča o obmani
 00.10 - Život u Africi, (R)
 00.55 - Eureka 3, serija (R)
 01.40 - Fringe - Na rubu 1, serija (R)
 02.25 - Oprah show (R)
 03.05 - Fotografija u Hrvatskoj
 03.15 - Znanstvene vijesti (R)
 03.25 - Na rubu znanosti: Lidija Gajski - lijekovi ili priča o obmani
 04.15 - Epilog, emisija o kazalištu (R)
 04.45 - Pola ure kulture (R)
 05.15 - 8. kat, talk-show (R)

- 06.15 - Najava programa
 06.20 - More ljubavi, (R)
 07.00 - Johnny Bravo
 07.25 - Batman i hrabri super junaci, crtana serija
 07.50 - Mala TV
 --- - TV vrtić
 --- - Crtani film
 --- - Čarobna ploča - 7 kontinenta
 08.25 - Dvorac igračka, serija za djecu (R)
 08.50 - Školski program:
 --- - Kokice
 --- - Abeceda EU
 09.35 - Dark Oracle, serija
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Eureka 3, serija
 14.15 - Školski program: (R)
 --- - Kokice (R)
 --- - Abeceda EU
 15.00 - Kojak 2, serija
 15.50 - U uredu 4, serija
 16.15 - Generacija Y
 16.45 - Znanstvene vijesti
 16.55 - Eindhoven: EP u plivanju (25m), prijenos
 19.00 - Tvorci promjene, dokumentarna serija (R)
 19.50 - Hit dana
 20.00 - Šest stupnjeva može promijeniti svijet, dokumentarni film
 20.55 - Djevojka iz susjedstva, američki film (R)
 22.40 - Fringe - Na rubu 1
 23.35 - Zovem se Earl 4, serija
 23.55 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija

- 00.40 - Retrovizor: Bez oduševljenja, molim 6 - humoristična serija (R)
 01.00 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 1, serija
 01.45 - Kraj programa

- 05.55 Naši najbolji dani, serija
 06.45 Gospodin Magoo
 07.10 Bumba, crtana serija
 07.25 Graditelj Bob
 07.35 Jagodica Bobica
 08.00 Roary, crtana serija
 08.15 Mini kviz ep. 1
 08.25 Mini kviz ep. 2
 08.45 Zauvijek zaljubljeni, serija (40/140)
 09.45 Slomljeno srce, serija
 10.50 Gumus, serija (8/100)
 12.40 IN magazin
 13.25 Najbolje godine, serija
 14.25 Zauvijek zaljubljeni
 15.20 Slomljeno srce, serija
 16.15 Gumus, serija (9/100)
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Gumus, serija - nastavak
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Najbolje godine, serija
 21.05 Lud, zbunjen, normalan
 21.45 Provereno, informativni magazin
 22.50 Večernje vijesti
 23.05 Da Vinci je blago, igrani film
 00.40 Seks i grad, serija
 01.10 Vjerovali ili ne, serija
 01.35 Potraga za ubojicom, igrani film
 03.00 Na rubu zakona, serija

- 03:50 Ezo TV, tarot show
 04:50 IN magazin
 05:35 Kraj programa

- 06.05 Miffy, animirana serija
 06.20 RTL ritam zona - Dalmatinski libar, glazbena emisija
 07.20 RTL ritam zona - Top 40 strani, glazbena emisija
 08.20 Zabrana ljubav, sapunica (dvije epizode)
 09.40 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 10.50 Ekkluziv Tabloid, (R)
 11.20 1001 noć, serija (R)
 12.10 Ezel, dramska serija (R)
 13.00 Klon, (dvije epizode)
 14.45 Andeo i vrag, telenovela
 15.40 Kućanice, serija
 16.30 Heroji iz strasti, serija
 17.20 Bibin svijet, humoristična serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 1001 noć, serija
 21.00 Ezel, dramska serija
 21.45 Kućanice, dramska serija (dvije epizode)
 23.35 RTL Vijesti, informativna emisija
 23.50 Hrvatski top model by Vanja Rupena, reality show (R)
 01.40 Kosti, serija (R)
 02.30 Astro show, emisija uživo
 03.30 Put osвете, kriminalistička serija (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 15,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljom) • 'Kultuma povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljom) • 'Stazama agrara' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 'Omladinska emisija', narodna glazba
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kvskoteka.hr

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80																				

© 2000 Blackwell Science Ltd, *Journal of Internal Medicine* 247: 395–402

19. studenoga 2010.

JÖVÖ
VODA POWER
 ENERGIA
WATER
 BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
 ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
 Subotica

52